

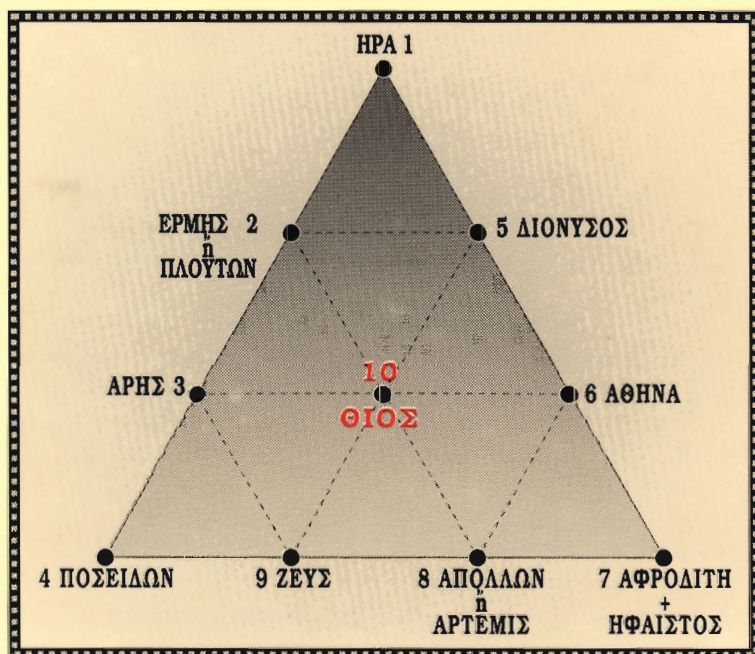
Η «ΡΟΥΝΙΚΗ»
ΓΡΑΦΗ ΕΙΝΑΙ
ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ
ΓΡΑΜΜΙΚΗΣ

Ἰουδαϊσμός
Χριστιανισμός
Ἑλληνισμός

ΔΑΥΛΟΣ

ΔΡΧ. 800

Η «ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ» ΤΟΥ ΜΕΣΣΙΑΝΙΣΜΟΥ

Ἀριθμογράμματα, Ἀριθμολεξία

ΔΑΥΛΟΣ

Μηνιαίο Περιοδικό
Κυδαθηναίων 29, Πλάκα
105 58 Ἀθήνα.
Τηλέφ.: 3223957, 9841655

Τὰ Γραφεῖα τοῦ Περιοδικοῦ
λειτουργοῦν πρωῒνες ὥρες
9.30-13.30 καθημερινά.

Ἱδιοκτῆτης-Ἐκδότης-Διευθυντής:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ
Ἀχιλλέως - Μουσῶν 51
Παλαιὸ Φάληρο.

Φωτοστοιχειοθεσία-Ἀτελιέ:
«Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ»
Μάγερ 11, Ἀθήνα, τηλ. 5221792.
Ἐκτυπώσεις:
Π. ΚΟΚΚΑΛΗΣ
Βιβλιοδεσία:
Κ. ΚΟΝΤΟΓΙΩΡΓΟΣ

- Τιμὴ ἀντιτύπου: 800 δρχ.
- Ἑτήσια συνδρομὴ: 8.000 δρχ.
- Ὁργανισμῶν κ.λπ.: 10.000 δρχ.
- Φοιτητῶν: 5.000 δρχ.
- Ἐξωτερικοῦ: 50 δολλ. ΗΠΑ.
- Οἱ συνδρομὲς προκαταβάλλονται
τὸν μῆνα Ἰανουάριο κάθε χρόνου.

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ
ΔΕΝ ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΙ

Τὰ χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

Ὅλες οἱ συνεργασίες καὶ τὰ
ταχυδρομικὰ ἐμβάσματα στὴ
διεύθυνση:
ΔΗΜ. Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ, Μουσῶν 51
175 62, Π. Φάληρο, Ἀθήνα.

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς
ποὺ ἀλλάζουν διεύθυνση, νὰ τὸ
γνωστοποιοῦν στὸ περιοδικό.

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

ΣΕΛΙΣ 7684:

Ἀμεση ἀνάγκη νὰ τὸ μάθωμε

Δ.Ι.Λ.

ΣΕΛΙΣ 7687:

Γιὰ τὴν Ἑλληνικότητα

ΚΩΣΤΑΣ ΠΛΕΥΡΗΣ

ΣΕΛΙΣ 7690:

Ἐν Ἑλλάδι...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ 7691:

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Δρ. Μ. ΔΑΝΙΚΑΣ, Γ. ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ, Δ. ΒΑ-
ΘΗΣ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΚΤΟΥΔΙΑΝΑΚΗΣ

ΣΕΛΙΣ 7697:

Ἀριθμογράμματα, ἀριθμολοξία, ἀριθμοσοφία

ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ ΔΑΚΟΓΛΟΥ

ΣΕΛΙΣ 7703:

Τὰ φωνήεντα καὶ ὁ χῶρος

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΤΣΙΑΔΡΑΜΗΣ

ΣΕΛΙΣ 7709:

Ἑλληνισμός καὶ Χριστιανισμός (β)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

ΣΕΛΙΣ 7709:

Χριστιανισμός - Ἑλληνισμός: Ἡ ἄλλη ὄψη

Δ.Α. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΣΕΛΙΣ 7727:

«ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ»: Ὁ Μεσσιανισμός

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ

ΣΕΛΙΣ 7732:

Ποιὸς σλαβώνει τὴ Μακεδονία;

Θ.

ΣΕΛΙΣ 7735:

*Ἡ βορειοευρωπαϊκὴ Ρουνικὴ Γραφή
εἶναι παραλλαγὴ τῆς Γραμμικῆς Γραφῆς*

ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ

ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ:

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΙ: σελ. 7686 • ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗ-
ΡΙΤΑ: σελ. 7695 • ΕΘΝΙΚΑ: σελ. 7701 • ΔΙΑ-
ΧΡΟΝΙΚΑ: σελ. 7707.

Ἐμεση ἀνάγκη νὰ τὸ μάθουμε

Κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ποσοστὸ τῶν 15-20% ποὺ ἀποτελοῦσε ὁ Ἑλληνισμός, βάσει τῶν ἐκτιμήσεων τῶν πιὸ ἀξιόπιστων ἱστορικῶν τοῦ Κόσμου, ἐπὶ τοῦ συνόλου τοῦ παγκόσμιου πληθυσμοῦ τὸν ε' αἰ. π.Χ. — ἂν δηλαδὴ δεχθοῦμε ὅτι καὶ **σήμερα** τὸ ποσοστὸ τῶν ἐλληνικῆς καταγωγῆς ἀνθρώπων παραμένει τὸ ἴδιο, ἐφ' ὅσον αὐτονοήτως δὲν ὑπάρχει κανένα ἀπολύτως γεγονός, πληροφορία ἢ λογικὸ ἐπιχείρημα, ποὺ ν' ἀνατρέπει τὴν ἐκτίμηση αὐτή, λογικῶς τὰ 35 περίπου ἑκατομμύρια Ἑλλήνων, ποὺ τὸ 450 π.Χ. κατοικοῦσαν ἀπὸ τὶς ἀκτές τῆς Ἰσπανίας ἕως τὴ Νότια Ρωσία καὶ ἀπὸ τὴν Κυρηναϊκὴ (Λιβύη-Τύνιδα) ἕως τὴν Μασσαλία, τὴν Ἀδριατικὴ κ.λπ., κ.λπ. (ἐπὶ ἐκτιμώμενου παγκοσμίου πληθυσμοῦ 200-250 ἑκατομμυρίων), θὰ πρέπει νὰ ἀντιπροσωπεύωνται σήμερα μὲ ζῶντες ἀπογόνους τῶν τῆς τάξεως τῶν 700 ἕως 800 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων (σημερινὸς παγκόσμιος πληθυσμός: 5,5 δισεκατομμύρια).

Ἄν ἡ **καταγωγή** εἶναι τὸ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ φυσικὸ καὶ βιολογικὸ στοιχεῖο τῆς συγγένειας, τότε παράλληλα μὲ τὴν πνευματικὴ συγγένεια («τῆς ἡμετέρας παιδείσεως»), πρέπει νὰ βλέπουμε ἀνὰ τὴν Γῆν ἐκτὸς τῶν διάσπαρτων στὶς πέντε ἡπείρους ἑκατομμυρίων **Ἑλλήνων κατὰ τὸ πνεῦμα** (τῶν ἀνθρώπων, δηλαδὴ, ποὺ στὴ σκέψη καὶ στὴ ζωὴ τοὺς διαδραματίζουν ρόλο ὁ διάλογος, ὁ ἔλεγχος, ἡ ἀπόδειξη, ἡ θεωρία, τὸ μέτρο, ἡ χωρὶς σκοπιμοθηρία, ἀδογματιστὴ καὶ μὴ ἐξουσιαστικὴ προσέγγιση τῆς φυσικῆς καὶ κοινωνικῆς πραγματικότητος, μὲ μιὰ φράση ὁ Ἑλληνικὸς Λόγος) καὶ τοὺς **Ἑλληνες τὴν καταγωγήν**. Καὶ εἶναι πρόδηλο, αὐταπόδεκτο καὶ ἄμεσα ὁρατό, ὅτι σήμερα ὑπάρχουν ἀφ' ἑνὸς 10.000.000 Ἑλληνες - Ρωμιοὶ καὶ ὑπάρχουν ἀφ' ἑτέρου ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων Ἑλληνες-Τοῦρκοι, Ἑλληνες-Βούλγαροι, Ἑλληνες-Ρῶσσοι, Ἑλληνες-Σερβοσκοπιανοί, Ἑλληνες-

Ἰταλοί, Ἑλληνες-Ἀλβανοί, Ἑλληνες-Γάλλοι, Ἑλληνες-Ἰσπανοί, Ἑλληνες-Λιβυοτουνησιοί, Ἑλληνες-Αἰγύπτιοι, Ἑλληνες-Σύροι, Ἑλληνες-Ἑβραῖοι, Ἑλληνες-Πέρσες, Ἑλληνες-Καυκάσιοι πάσης «ἐθνικότητας», γιὰ νὰ σταματήσω ἐδῶ... Καὶ βεβαίως ἐκτὸς τῶν Ἑλλήνων ὀρθοδόξων ὑπάρχουν ἑκατομμύρια πολλὰ Ἑλληνες Μουσουλμᾶνοι, Ἑλληνες Καθολικοί, Ἑλληνες διαμαρτυρόμενοι, Ἑλληνες Κόπτες... Καὶ βεβαίως ὑπάρχουν ἐκτὸς τῶν 10.000.000 Ἑλλήνων ὑπηκόων τοῦ Ρωμαίικου Κρατιδίου πολλές ἑκατοντάδες ἑκατομμυρίων Ἑλληνες ὑπῆκοοι δεκάδων κρατῶν τῇ Γῆς.

Εἶναι τόσο ἐντυπωσιακὰ τ' ἀνωτέρω, ὥστε ἓνας ἀνιστόρητος ἢ ἓνας μισέλληνας θὰ μπορούσε νὰ τὰ χαρακτηρίσῃ ὡς ἐθνικιστικὸ παραλήρημα. Ἀλλὰ ἀφ' ἑτέρου εἶναι τόσο συντριπτικὰ ἀληθινὰ μέχρι κεραίας, ὥστε κάθε ἔλλογος ἄνθρωπος νὰ μὴν ἔχῃ καμμιὰ ἀμφιβολία γιὰ τὴν ἱστορικὴ, πολιτικὴ καὶ πραγματικὴ τους ἀκρίβεια.

Τὸ μέγιστο, πρωτίστης προτεραιότητος ζήτημα τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἶναι νὰ ἐρευνήσῃ καὶ νὰ βρῇ ἀπὸ ποῦ ἔρχεται. Ἔτσι μόνο θὰ καταλάβῃ τί εἶναι. Κι ἔτσι μόνο θὰ χαράξῃ μιὰ **σίγουρη, ἀσφαλῆ καὶ λαμπρὴ πορεία στὸ μέλλον** χάριν καὶ τῆς ἀνθρωπότητας, τὴν ὁποία πολλές φορές εὐεργέτησε, χαρίζοντάς της τὰ πάντα. Ἑλληνες-Ρωμιοί, Ἑλληνες-Χριστιανοί, Ἑλληνες-Μουσουλμᾶνοι, Ἑλληνες-Ἀφροασιατοευρωπαϊοαμερικανοαυστραλοί, εἴμαστε ἀδελφία, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζωμε. Εἶναι ἄμεση ἀνάγκη γιὰ ὅλους μας καὶ γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα ὁλόκληρη νὰ τὸ μάθωμε. Ἡ ἱστορία, ἡ ἀρχαιολογία, ἡ ἀνθρωπολογία, ἡ ἐθνολογία, ἡ γλωσσολογία καὶ ὅλες οἱ ἐπιστῆμες βοοῦν, μᾶς τὸ λένε μ' ὅλους τοὺς τρόπους καὶ σ' ὅλους τοὺς τόνους. Ἀς τίς ρωτήσουμε ἀπλῶς.

Δ.Ι.Α.

ΜΕΤΕΩΡΙΣΜΟΙ

Ἡ ἀλήθεια ἐνώνει καὶ χαλυβδώνει

Ἡ ἔρευνα τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ποὺ συνέβησαν κατὰ τὴν ἱστορικὴ συνάντηση Ἑλληνισμοῦ - Χριστιανισμοῦ δὲν ἀποτελεῖ ἐνέργεια ἀντιχρίστων, ὅπως κάποιοι φανατικοὶ ἢ μισέλληνες ἀνωνύμως ἢ ψευδωνύμως ἱσχυρίσθηκαν, συκοφαντώντας τὸν «Δαυλὸ» γιὰ τὸ ἀφιέρωμα τοῦ προηγούμενου ὑπ' ἀριθ. 132 τεύχους μὲ τίτλο «Ἰουδαϊσμός - Χριστιανισμός - Ἑλληνισμός». Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ προκατάληψη κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καθ' ἐαυτόν. Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ μεροληψία ὡς πρὸς τὴν διερεύνηση τῶν ἱστορικῶν συμβάντων. Ἄν μὲ ὠρισμένα γεγονότα βίας, μίσους καὶ καταστροφῆς ἐναντίον τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ χρεώνονται διάφοροι φανατικοὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, σ' αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ καταγορηῇ τὸ «Δαυλός».

Στὸ ἀφιέρωμα ὠμίλησαν ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ εἶχαν ζητηθῇ οἱ ἀπόψεις καὶ ἄλλων μητροπολιτῶν (βλ. τ. 132, σ. 7621), ποὺ δὲν ἐδόθησαν (καὶ ἂν δοθοῦν, θὰ τίς δημοσιεύσωμε ἀμέσως), ὅπως καὶ διαφόρων θεολογούντων διανοουμένων. Ὁμίλησαν ἐπίσης θεολογούντες νεολαῖοι καὶ τέλος διάφοροι ἱστορικοὶ ἐρευνητές. Οἱ ἔρευνες τῶν τελευταίων ἔγιναν μὲ αὐστηρὴ ἐπιστημονικὴ μέθοδο· καὶ πλὴν ἐλαχίστων κειμένων, ποὺ λόγῳ τῆς σχολιογραφικῆς φύσεώς των δὲν μποροῦσαν νὰ εἶναι ἀναλυτικά, στὸ σύνολο σχεδὸν τῶν ἀρθρῶν τοῦ ἀφιερώματος τὰ πορίσματα στηρίχθηκαν σὲ συντριπτικὲς ἱστορικὲς ἀποδείξεις καὶ ἐκτεταμένους τεκμηριώσεις. Ἀλλοῦ λοιπὸν ν' ἀπευθυνθοῦν οἱ διάφοροι κακοήθεις, ἀνωνυμογράφοι καὶ φανατικοί, ὅχι στὸν «Δαυλὸ». Ἐξ ἄλλου μὲ ἄλλου εἶδους σατανικὰ ἐφευρημάτων ἄς δοκιμάσουν νὰ πλήξουν τὸ περιοδικὸ καὶ οἱ γνωστοὶ - ἀνώνυμοι σκοτεινοὶ ἀντίχριστοι, ποὺ ἄδραξαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ φορέσουν τὴν μάσκα τοῦ δῆθεν

Χριστιανοῦ, σὰν ἄλλοθι τους, ἐνῶ μέχρι τώρα ἀπομονωμένοι καὶ κρυπτόμενοι ἀδρανοῦσαν. Αὐτοὶ ποὺ δὲν ἀντέξαν πιά κι «ἔσκασαν μύτη», γιὰτὶ κατάλαβαν ὅτι αὐτοὺς ξεσκέπασε ὁ «Δαυλός» κι ὄχι τὸν Χριστιανισμό...

Ὁ «Δαυλός», ποὺ χρόνια τώρα μάχεται μονήρης, ἀπελπισ, ἀπεγνωσμένος, γιὰ ν' ἀπαλλαγῇ κάποτε ὁ τραγικὸς αὐτὸς Τόπος ἀπὸ τὴν βαρεῖά μοῖραν τοῦ ζόφου, τῆς ταπείνωσης καὶ τῆς κατάρπτωσης, εἶναι ὁ τελευταῖος ποὺ θὰ μπορούσε νὰ διανοηθῇ ὅποιαδήποτε διάσταση μεταξὺ Ἑλληνισμοῦ καὶ Ὁρθοδοξίας. Ἡ γνώση τῆς ἱστορίας ὄχι μόνο δὲν ἐγκυμονεῖ κανένα κίνδυνο, ἀλλὰ ἀποτελεῖ μέγα πλεονέκτημα κι εὐεργέτημα γι' αὐτοὺς ποὺ τὴν κατέχουν. Ἄς ἀφήσουν λοιπὸν οἱ σκοταδιστὲς τοὺς ὑπαινιγμούς, ὅτι ἡ διερεύνηση τῶν ἱστορικῶν συμβάντων ὀδηγεῖ σὲ ἐθνικὸ διχασμό. Ἄν κάποιοι κουβαλοῦν νερὸ στὸν μύλο τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ, αὐτοὶ εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ πολιτικοποιοῦν μιὰ ἐπιστημονικὴ ἢ ἱστορικὴ δραστηριότητα ἢ ξαναζωντανεύουν τὸν μεσαιῶνα ζητώντας τὸν ἀφορισμὸ ἢ τὸν ἐπὶ τῆς πυρᾶς θάνατο τῶν λαλούντων τὴν γλῶσσα τῆς ἀλήθειας.

Ἑλληνες ὀρθόδοξοι εἶναι ἅπαντες οἱ συνεργάτες τοῦ «Δαυλοῦ», πολλοὶ μάλιστα εἶναι παιδιὰ ἢ ἐγγόνια κληρικῶν καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει κανένας δὲν ἀνήκει σὲ ἄλλο δόγμα ἢ θρησκεία. Ἐκζητοῦμε τὴν ἀλήθεια, ὅπως ἀπαιτεῖ ἡ παράδοση ἢ ἑλληνικὴ καὶ ἡ φύση μας ἢ ἑλληνικὴ. Καὶ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι ἡ ἀναζήτησις, ἐφ' ὅσον στηρίζεται στὸν ἔλεγχον, στὸν διάλογον καὶ τὴν ἀπόδειξιν (τὰ τρία αὐτὰ ἀκριβὰ πνευματικὰ δῶρα τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα), ὄχι μόνο δὲν διασπᾷ, δὲν ἐξασθενίζει, δὲν διχάζει, ἀλλὰ ἀντίθετα ἐνώνει, ἰσχυροποιεῖ, χαλυβδώνει. Ποιὸς Ἑλληνας μπορεῖ νὰ μὴν καταλαβαίνει τὴν ἀλήθεια αὐτή;

Μετέωρος

Γιὰ τὴν ἐλληνικότητα

Ἵπάρχει κανεὶς ἀπὸ τὸ κράτος νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ, διὰ ποῖον λόγον καὶ **ποῖοι** εἶναι ἐκεῖνοι, πού: α) ἐμποδίζουν τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου β) ἐπιβάλλουν πλῆθος μι-σελληνικῶν ἀπόψεων στὴν ἐκπαίδευσιν, γ) θάβουν μὲ ὄγκους τσιμέντου καὶ χωμάτων ἀρχαιοελληνικὰ μνημεῖα ἢ ἀποτρέπουν τὴν ἀποκάλυψιν ἄλλων, δ) καταδικάζουν στὴν ἀφάνεια τὸ ἀρχαιοελληνικὸ συγγραφικὸν ἔργον, ε) καταπολεμοῦν τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ μαθήματος τῶν Ἀρχαίων στὰ σχολεῖα, στ) περιορίζουν τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν μόνον στὸ 2.000 π.Χ., ζ) προωθοῦν τὴν φθορὰν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης μὲ πλῆθος μεθόδων, η) μειώ-νουν τὸν ἱστορικὸν ρόλον τῶν Ἑλλήνων ὡς λαοῦ καὶ ὡς προσω-πικοτήτων κ.τ.λ., κ.τ.λ.;

Ἡ συνωμοσία πού ἐξυφαίνεται κατὰ τῆς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ εἶναι πλέον ἐμφανὴς παντοῦ. Μοναχὰ ὅσοι ἐθελοτυφλοῦν δὲν τὴν βλέπουν. Τὸ κράτος καὶ ὁ «πνευματικὸς κόσμος» εὐθύνονται κυ-ρίως δι' αὐτὴν τὴν ἀπαράδεκτον κατάστασιν. Διαθέτομεν Ὑ-πουργεῖα, ὑπηρεσίες, Πανεπιστήμια κ.τ.λ., τὰ ὅποια κάνουν ὅτι-δήποτε μποροῦν, γιὰ νὰ πλήξουν τὴν ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ μας. Αἱ περιπτώσεις εἶναι πολλαὶ καὶ ἐκνευριστικαί. Δὲν θὰ τὰς ἀπα-ριθμήσω. Ἀπλῶς θὰ τονίσω τὴν παντελῆ ἔλλειψιν στόχων στὰ θέματα Ἑλληνικότητος. Ἡ ἐκπαίδευσις ὅλων τῶν βαθμίδων στερεῖται **στόχων Ἑλληνικότητος**. Τὸ ἴδιο συμβαίνει στὸ Ὑπουργεῖον Πολιτισμοῦ (ποιοῦ πολιτισμοῦ); καὶ κατ' ἐπέκτα-σιν σ' ὁλόκληρον τὸν κρατικὸν μηχανισμόν ἀπουσιάζει ἡ ΕΛΛΗ-ΝΙΚΟΤΗΣ.

Κατὰ τὴν γνώμην μας πέντε εἶναι τὰ σημεῖα πού ἀποτελοῦν τοὺς στόχους ἐνὸς πραγματικοῦ Ἑλληνικοῦ κράτους, πού θέλει νὰ διατηρήσῃ καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τὴν ΕΛΛΗΝΙΚΟΤΗΤΑ: Ἡ διαφύ-λαξις τῆς **γλώσσας** μας. Ἡ γνῶσις τῆς **ἱστορίας** μας. Ἡ ἀπο-κάλυψις τῶν **μνημείων** τοῦ πολιτισμοῦ μας. Ἡ δημοσίευσις ὅ-λων τῶν ἀρχαιοελληνικῶν **κειμένων** καὶ ἡ **ἐδαφικὴ ἀποκατά-στασις** τῆς Πατρίδος εἶναι στόχοι ἀντάξιοι ἐνὸς ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ. Μόνον μὲ τὴν ὑλοποίησιν τῶν ἀνωτέρω στόχων καὶ μό-νον τότε ὁ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ θὰ ἀνακτήσῃ τὴν ἐξέχουσαν θέσιν, τὴν ὁποίαν δικαιούται, καὶ τοῦ ἀρμόζει νὰ εὐρίσκεται.

→

“Όταν λέγωμεν ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, ἐννοοῦμεν ἐκεῖνο τὸ **θεόπνευστο σύνολο πνευματικῶν ἀξιῶν**, τοῦ ὁποίου πρῶτοι δημιουργοὶ καὶ ἀρχικοὶ φορεῖς ἦσαν οἱ ΕΛΛΗΝΕΣ. Εἶναι περιττὸν νὰ ἀναφερθῇ κάποιος στὴν σημασία καὶ τὴν σπουδαιότητα τῆς ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ, ὅχι μόνον διὰ τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα. Πῶς θὰ συνειδητοποιήσωμε τὴν ἐθνικὴν μας ταυτότητα, ἐὰν δὲν μάθωμεν τὴν ἱστορίαν μας, ὅπου δεικνύεται ἡ προέλευσις καὶ τὰ πεπρωμένα μας; Τὰ ΜΝΗΜΕΙΑ προβάλλουν μέσα ἀπὸ τοὺς αἰῶνες ὡς ἀψευδεῖς μάρτυρες τῆς πολιτιστικῆς μας ὑπεροχῆς. Ἐπομένως ὑποχρεούμεθα νὰ τὰ φέρωμε στὸ φῶς καὶ νὰ τὰ τιμῶμεν. Ἐπίσης τὰ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑΤΑ τῆς κάθε εἵδους ἐπιστημονικῆς, φιλοσοφικῆς καὶ φιλολογικῆς δραστηριότητος τῶν προγόνων μας ἐπιβάλλεται νὰ ἐκδοθοῦν καὶ ἐπ’ αὐτῶν νὰ θεμελιωθῇ ἡ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ, διότι αὐτὰ εἶναι ἀθάνατα πρότυπα ἐμπνεύσεων. Τέλος δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐγκαταλείπωνται τὰ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΕΔΑΦΗ, ὅπου ἤκμασε ἡ φυλὴ μας στοὺς κάθε λογῆς ἀξέστους κατακτητάς, πού ἐξ αἰτίας τῆς ὠμῆς ὑλικῆς βίας ἀφελλυνίζουσι περιοχὰς τῆς Πατρίδος μας.

Δυστυχῶς στὸ νεοελληνικὸν κρατίδιον ἡ ἐξουσία διεποτίσθη ὑπὸ τοῦ νεοβαρβαρισμοῦ καὶ ἀκριβῶς πράττει τὰ ἀντίθετα. Δηλαδή: ὑπονομεύει τὴν γλῶσσα, καταστρέφει τὰ μνημεῖα, ἀποσιωπᾷ τὰ κείμενα, προδίδει τὴν ἱστορία, δὲν διεκδικεῖ ὅσα ἐδάφη μᾶς ἀνήκουν. Ἐκδηλώσεις τοῦ μισελληνικοῦ νεοβαρβαρισμοῦ συναντῶμεν καθημερινῶς καὶ παντοῦ. Ἐκεῖνοι μάλιστα πού ὑποτίθεται, ὅτι ἀποστολὴν ἔχουν τὴν προαγωγὴν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐκεῖνοι ἐξοντώνουν ὅτιδήποτε τὸ ΕΛΛΗΝΙΚΟ. Τὸ Ὑπουργεῖον Πολιτισμοῦ π.χ. δὲν ἐνδιαφέρεται διὰ τὴν ἀποκάλυψιν τῶν ἀρχαιοελληνικῶν θησαυρῶν, παρεμποδίζει τὴν ἀνεύρεσιν ἀρχαιοτήτων καὶ δίδει ἀδείας οἰκοδομήσεως ἐπὶ ἀρχαιολογικῶν χώρων, δηλαδή συναινεῖ στὴν καταστροφὴ των. Τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας μὲ τὸ ἀντιπαιδαγωγικὸ «Ἰνστιτοῦτο» ἀκρωτηριάζει τὴν ἱστορίαν πολλὰς χιλιετίας, μᾶς φέρνει ἀπὸ ἄγνωστα μέρη, ἀρνεῖται τὴν Ἑλληνικὴν προέλευσιν τοῦ ἀλφαβήτου μας κ.τ.λ. Ἡ ἐπίσημος κρατικὴ πολιτικὴ ἐγκαταλείπει τὰς ἀλυτρώτους πατρίδας καὶ συρρικνώνει τὸν Ἑλληνικὸ ἐθνικὸν χῶρον εἰς μέρος

→

→
τῆς Χερσονήσου, τῆς ὁποίας καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα σβήνει ἀπὸ τοὺς γεωγραφικοὺς χάρτας, ποὺ δὲν γράφουν πλέον ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ. Ἡ Ἀκαδημία καὶ τὰ Πανεπιστήμια οὔτε τοὺς Ἀρχαίους συγγραφεῖς ἐκδίδουν οὔτε φυσικὰ βασίζουσιν τὴν Παιδεία στὰ φῶτα των, ἀλλὰ καταθάπτουν τὴν ἀρχαιοελληνικὴ γραμματεία κ.τ.λ.

Διαπράττονται εἰς βάρος τῆς ΕΛΛΑΔΟΣ καὶ τοῦ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ τόσα ἐγκλήματα σ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν χώρα, ὥστε προκαλοῦν τὴν ἀγανάκτησιν. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀγνοεῖ τὴν πραγματικότητα. Τὴν ἀποπροσανατολίζουν εἰς ἄλλα δευτερεύοντα καὶ τριτεύοντα ἐνδιαφέροντα, ὥστε νὰ μὴ προσέχῃ τὴν ὑπονόμευσιν τοῦ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ. Οἱ νεοβάρβαροι γνωρίζουν καλῶς, ὅτι ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ εἶναι γεμάτη ἀπὸ ΕΛΛΑΔΑ. Καὶ αὐτὴν τὴν ΕΛΛΑΔΑ προσπαθοῦν νὰ ὑποσκάψουν, ἐπιδιώκουν νὰ μειώσουν, θέλουν νὰ ἐκμηδενίσουν διὰ μιᾶς συνωμοσίας ΑΦΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ.

Εἰς μάτην ὅμως. Διὰ δύο λόγους. Πρῶτον, διότι ὁ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ἐξέφυγε πρὸ πολλοῦ τῶν ὀρίων τοῦ νεοελληνικοῦ κρατιδίου καὶ κατέστη πανανθρώπινον ἀπόκτημα. Καί, δεύτερον, διότι ὑπάρχουν **ἀκόμη** Ἕλληνες πρόθυμοι καὶ ἔτοιμοι νὰ ἀγωνισθοῦν ὑπὲρ τοῦ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ. Ἀρχὴ τοῦ ἀγῶνος ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικότητος εἶναι ἡ **καταγγελία** τῆς συνωμοσίας καὶ τῶν συνωμοτῶν στὸν Ἑλληνικὸν λαόν. Μόλις δὲ ὁ λαὸς πληροφορηθῇ τὴν ἀλήθειαν, εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ ἀντιδράσῃ. Οἱ νεοβάρβαροι δὲν θὰ περάσουν.

Κώστας Πλεύρης

Δὲν ὑπάρχει παρὸν καὶ μέλλον γιὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ἂν δὲν ξέρῃ τὸ παρελθόν της. Ὁ «Δαυλὸς» ἀγωνίζεται νὰ τὸ ἀνασύρῃ κάτω ἀπὸ τὸν ὄγκο τοῦ ψεύδους καὶ τῆς λησμονιᾶς καὶ νὰ τὸ ἀναστηλώσῃ. Ἀξίζει καὶ εἶναι συμφέρον τοῦ καθενός, Ἕλληνας ἢ μὴ, νὰ συμπαρασταθῇ στὸν σκληρὸν αὐτὸν ἀγῶνα.

Ἐν Ἑλλάδι...

«...Αἴ! πόσοι θὰ διέγραφον ἀπὸ τῆς ἱστορίας
τὸ ὄνομά των, ἂν στιγμὴν ἀνέζων μίαν μόνον!...»

Δημήτριος Παπαρηγόπουλος

Στὴν χώρα αὐτὴ τῆς παιδραῖς πορτοκαλέας ξεχειλίζουμε ἀπὸ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια. Οὐδεὶς μπορεῖ νὰ μᾶς κατηγορήσῃ γιὰ ἐνδοτικότητα. Κι αὐτὰ πού λέγονται, ὅτι δῆθεν ἡ Διεθνὴς Ἑξουσία ἔχει κάνει τὴν πατρίδα μας ξέφραγο ἀμπέλι, εἶναι κακόβουλα καὶ ἀήθη.

Πάρτε γιὰ παράδειγμα τὸ ἀλφάβητο. Ἀκούσατε ποτὲ κανένα πανεπιστημιακὸ διδάσκαλο νὰ παραδέχεται, ὅτι τὸ ἀλφάβητο εἶναι φοινικικόν, ἐβραϊκόν, χαναανιτικόν, σημιτικόν ἢ τῆς ἐγγύς Ἀνατολῆς τέλος πάντων; Ὁλοὶ διατρανώνουν ἀπὸ ἐφημερίδες, περιοδικὰ καὶ ἠλεκτρονικὸν τύπον τὴν Ἑλληνικότητά του. Ἀσχετὰ ἂν μερικοὶ ἀλληλογραφοῦν ψευδωνύμως μὲ τὸ «Δαυλόν». Τὸ κάνουν γιὰ νὰ ἐλέγξουν τίς γνώσεις μας. Γι' αὐτὸ καὶ δὲν πιστεύουμε τοὺς ψιθύρους, ὅτι τάχα κάποιοι ἀπὸ αὐτοὺς ἔχουν συμβιβασθῇ χοντρά μὲ τὸν Ἑξουσιασμόν καὶ ὅτι σ' αὐτὴν χρεωστοῦν θέση, βίλλες στὸν Σχοινιά καὶ προβολή.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐφημερίδες ποτὲ δὲν δημοσιεύουν κάτι πὺν ἀντιστρατεύεται στὴν ἐθνικὴ μας ὑπόσταση. Μόνον ἐντελῶς συμπτωματικὰ διαφεύγουν τῶν διευθυντῶν καὶ τῶν ἀρχισυντακτῶν κάποια ἀνυπόγραφα ἄρθρα, μέσα σὲ πλαίσιο καὶ σὲ περιοπτη θέση, πὺν ὑποστηρίζουν τὴν γέννηση τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ἀλφαβῆτου στὴν περιοχὴ τῆς Χαναὰν ἢ τῆς Μεσοποταμίας. Ἐμεῖς, παρὰ τὴν κρίση πὺν μαστίζει τὸν τύπον, δὲν πιστεύουμε ὅτι οἱ δημοσιεύσεις αὐτὲς ὀφείλονται στὴν ἀγραμματοσύνη τῶν δημοσιογράφων ἢ εἶναι πληρωμένες δημοσιεύσεις· πὺν νὰ βρῇ ἄλλωστε ἡ Διεθνὴς Ἑξουσία τὰ λεφτά;

Οὔτε βέβαια ἔχει τὸ σθένος νὰ ἐπέμβῃ στὰ τοῦ οἴκου μας. Μὲ ποιόν λόγου χάριν τρόπο μπορεῖ νὰ παρέμβῃ σ' ἓνα ὑπουργὸν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀφαίρεση στοιχείου ἀπὸ δημόσιο ἔγγραφο; Εἶναι γνωστὸ σὲ ὅλους, ὅτι οἱ ὑπουργοὶ τοῦ εὐνομούμενου κράτους μας δὲν χαμπαρίζουν ἀπὸ πιέσεις, ἐπεμβάσεις καὶ τὰ τοιαῦτα. Γι' αὐτοὺς προέχει τὸ δημόσιο συμφέρον καὶ δὲν ἐξαρτῶνται οὔτε ἀπὸ «Δυνάμεις» οὔτε ἀπὸ λόμπυ. Εἶναι ὑπηρετές τῆς ιδέας τῆς παγκόσμιας Ἑλληνικότητος καὶ γι' αὐτὴν ἀναλώνονται. Μοιραῖα λοιπὸν τὰ περὶ πιέσεως ὑπουργῶν ἀπὸ τὸν Διεθνὴ Ἑξουσιασμόν εἶναι ἀσύστολα ψεύδη.

Ἀλλωστε γιατί νὰ πιέσουν; Οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, οἱ ἐκπρόσωποι τῆς «Δύναμης» —τὰ ἀγαθὰ τέκνα τῆς Σιών— εἶναι εὐγενικοί, πᾶοι καὶ συνεσταλμένοι. Ὄταν παραδείγματος χάριν τρακάρουν τὸ αὐτοκίνητό σου, δὲν λένε ποτὲ τὸ περίφημο: «Ξέρεις, ρέ, ποιανοῦ τ' ἀμάξι τράκαρες;». Οὔτε βγαίνουν νὰ σὲ πλακώσουν στίς μπουνιές. Κι ἄντε μετὰ νὰ βρῇς τὸ δίκιο σου, νὰ ψάχνῃ ἢ ἀστυνομία μέρες, νὰ περάσῃ τὸ αὐτόφωρο καὶ σὺ νὰ τρέχῃς! Ὁ κύριος Ἀρχοντίδης, προπονητὴς ποδοσφαίρου, τὰ γνωρίζει ἀπὸ πρῶτον χέρι...

Γιῶργος Πετρόπουλος

ΕΠΙΛΟΓΗ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

‘Η ανθρωπότης προσβλέπει στην ‘Ελληνικότητα

Τρία σχετικά πρόσφατα περιστατικά έρχονται νά μάς υπενθυμίσουν, ότι οί άξιές του έλληνικού πολιτισμού δέν λησμονούνται εύκολα — τουλάχιστον εκτός ‘Ελλάδος: Σέ συνέντευξή του στόν «‘Ελεύθερο Τύπο» (9/10/92) ό πρόεδρος τής Γερμανίας Ρ. Βάϊτσεκερ έτόνισεν, ότι έμελέτησε τήν έλληνική γλώσσα, τήν ιστορία καί τόν πολιτισμό τής ‘Ελλάδος· ό νομπελίστας τής λογοτεχνίας του 1992 Ντέρεκ Γουώκοτ έμπνεύσθηκε από τά όμηρικά έπη καί συνέγραψε τό σπουδαιότερο ίσως έργο του «“Ομηρος», (πού εκδόθηκε τό 1990), στο όποιο εκφράζει τίς άπόψεις του για τήν γλώσσα καί τήν άποικιοκρατία στην Καραϊβική (ίδε έπίσης τό άρθρο “*Exil und Identität*”, “*Neue Zürcher Zeitung*”, 10/10/92)· τρίτο περιστατικό ή έκδοση στις άρχές του 1992 τής επιθεωρήσεως “*Leonardo*” (επιθεωρήσεως, πού άποτελεί τήν συνισταμένη των προσπαθειών τεσσάρων σπουδαίων εύρωπαϊκών έφημερίδων: των “*Le Monde*”, “*La Repubblica*”, “*El Pais*” καί “*The Independent*”), όπου κορυφαίοι τής λογοτεχνίας καί τής έπιστήμης εκφράζουν τήν γνώμη καί τούς φόβους τους για τήν χιλιετία πού σέ λίγο ανατέλλει. “Όλοι σχεδόν τονίζουν, πώς ό άνθρωπος του 21ου αιώνας παράλληλα μέ τήν όποια έπιστημονικοτεχνολογική ανάπτυξη θά πρέπει νά είναι ταυτόχρονα καί κοινωνός τής ανθρωπιστικής παιδείας, διότι μόνον έτσι θά συνεχίσει νά είναι δημιουργός καί φορέας πολιτισμού, διότι μόνον έτσι δέν θά μεταβληθί σέ όν άγλωσσο.

Είναι έξαιρετικά ένθαρρυντικό καί παρήγορο τό ότι ό λοιπός κόσμος συνεχίζει νά προσβλέπη στις έλληνικές άξιές καί νά κοινωνή μ’ αυτές. Τά τρία προαναφερθέντα περιστατικά άς γίνουν επιτέλους παραδείγματα για όλους μας εδώ στην ‘Ελλάδα: λαός καί πνευματική ήγεσία πρέπει τελικά νά στραφούμε στο παρελθόν μας, όχι φυσικά από έσωστρέφεια ή έλληνοπληξία. “Αν οί άλλοι λαοί καί οί πνευματικές τους ήγεσίες στρέφονται στο δικό μας παρελθόν, για ν’ άντλήσουν διδάγματα καί δύναμη, για μάς ή έπιστροφή αυτή στις ρίζες είναι κάτι παραπάνω: είναι αυτός ούτος ό λόγος ύπάρξεώς μας.

Στήν τωρινή ‘Ελλάδα, τήν ‘Ελλάδα τής λεξιπενίας καί των «εύδαιμόνων άνοήτων», τήν ‘Ελλάδα των μικρονόων μεγαλομάρτηδων, τήν ‘Ελλάδα όπου σήμερα πιά «... καί ‘Ανδροκλής πολεμαρχεί», σ’ αυτήν τήν ‘Ελλάδα ύπάρχει πλέον έλπίδα για στροφή (καί έπιστροφή) στις αιώνιες έλληνικές άξιες; ‘Η παρουσία του «Δαυλού» καί ό έντονος προβληματισμός πού αναπτύσσεται μέσα άπ’ τίς σελίδες του μέ κάνουν νά πιστεύω, ότι δέν έχουν χαθεί τά πάντα.

Μετά τιμής

Μιχαήλ Γ. Δανίκας

Δρ. Μηχανολόγος Μηχανικός
‘Αθήνα

Ἐνόχληση ἀναγνώστη ἀπὸ δημοσιεύματα τοῦ «Δ»

Ἀξιότιμε κ. διευθυντά,

Διαβάζοντας στὸ τελευταῖο τεῦχος (131) τοῦ «Δαυλοῦ» τὸ ἄρθρο σας *«Κρατῆστε σὲ κατάσταση ἐφεδρείας τὶς Κόκκινες Μηλιές»*, καθὼς καὶ μερικὰ ἀπὸ τὰ δημοσιεύματα συνεργατῶν σας, ὅπως τὴν κριτικῆ-συνέντευξη μὲ τὸν τίτλο *«Ἑλληνισμός καὶ Χριστιανισμός»* σχετικὰ μὲ κάποια κινηματογραφικὴ ταινία (ὑπογραφή Εὐάγγελος Μπεξῆς) καὶ ἐπίσης τὸ χρονογράφημα μὲ τίτλο *«Τὸ χωράφι τοῦ παπποῦ τους»* (ὑπογραφή Νέμεσις), ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τὸ ἄλλο μὲ τὸν τίτλο *«Πρὸς Γαλιλαίους»* (ὑπογραφή Οὐρανία Πρίγκουρη) κι' ἔχοντας ὑπ' ὄψιν μου καὶ μερικὰ ἄλλα δημοσιεύματα προηγουμένων τευχῶν ἀνάλογου περιεχομένου, ὁμολογῶ πὼς προβληματίσθηκα πολὺ γιὰ τὶς πραγματικὲς θέσεις καὶ προθέσεις τοῦ «Δαυλοῦ».

Α. Σχετικὰ ἤθελα νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἀρχαιολάτρες-ἐλληνολάτρες εἴμαστε, πιστεύω, ὅλοι οἱ σημερινοὶ Ἕλληνες. Ἀλλὰ πρὸς Θεοῦ, ἂς μὴ μᾶς ὀδηγήσει αὐτὴ ἡ ἐλληνολατρεία (προγονολατρεία) μᾶς σὲ μίσοι κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μας, δηλαδὴ κατὰ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, τοῦ «Ρωμαίου κρατιδίου», ὅπως σκωπτικὰ ἀποκαλεῖτε τὸ σύγχρονο ἑλληνικὸ κράτος.

Κανεῖς δὲν ἀγνοεῖ, ὅτι οἱ θαυμαστοὶ πρόγονοί μας ὑπῆρξαν ἀσφαλῶς οἱ μέγιστοι καὶ σχεδὸν μοναδικοὶ φωτοδότες ὅλης τῆς ἀνθρωπότητος καὶ εἰδικώτερα τοῦ σημερινοῦ «δυτικοῦ» λεγόμενου κόσμου. Ὅμως ἂν μπόρεσαν νὰ μεγαλουργήσουν καὶ νὰ διαδώσουν τὸ ἑλληνικὸ πνεῦμα καὶ τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμὸ στὸν τότε κόσμον, ποὺ διάδοχός του εἶναι ὁ σημερινός, αὐτὸ ἀσφαλῶς δὲν τὸ πέτυχαν μόνο καὶ αὐτόματα μὲ τὴν *«βόμβα τῶν χιλίων μεγατόνων ποὺ λέγεται ἑλληνικότητα»*, ὅπως γράφετε, ἀλλὰ ὅπως δῆποτε καὶ μὲ τὰ δόρατα, τὶς λόγχες καὶ τὶς σάρισσες καὶ τὴν πολεμικὴ ἀρετὴ τους, ποὺ τοὺς ἐπέτρεψε νὰ ἐπεκτείνουν τὴν ἐδαφικὴ κυριαρχία τους στὸν ἥωρο ἄλλων λαῶν (ἀποικίες), διαδίδοντας ταυτόχρονα καὶ τὸν πολιτισμὸ τους, ἀλλὰ καὶ νὰ διαφυλάξουν τὴν ἴδια τους πατρίδα

(Μαραθῶνας, Σαλαμίνα κλπ.) ἀπὸ τὶς ἐπιβολὰς τῶν βαρβάρων.

Καὶ δὲν νομίζω, ὅτι τὴν παράλληλη δόξα καὶ μεγαλωσύνη καὶ τῶν νεωτέρων ἑλλήνων ἐπιτρέπεται νὰ τὴν ἀρνούμαστε καὶ νὰ στέκουμε στὶς ἄτυχες στιγμὲς τῆς ἱστορίας μας, ὅπως στὸν πόλεμο τοῦ 1897, στὴ μικρασιατικὴ καταστροφὴ τοῦ 1922 καὶ στὴν κυπριακὴ τραγωδίᾳ τοῦ 1974. Καὶ νὰ ἀγνοοῦμε, ὅτι ἀκριβῶς οἱ νεώτεροι Ἕλληνες, μὲ μοναδικὸ στήριγμα τὴν Χριστιανικὴ τους πίστη καὶ τὸ ὄραμα τῆς Ἑλευθερίας, μὲ τοὺς ἀγῶνες καὶ τὸ αἷμα τους κατάφεραν νὰ ἀναστήσουν ἀπὸ τὴν τέφρα του τὸ ἀνεξάρτητο ἑλληνικὸ κράτος, στὸ ὁποῖο ὅλοι ἡμεῖς σήμερα ζοῦμε καὶ νὰ τὸ διατηρήσουν σῶο ἐν μέσῳ παντοίων κινδύνων καὶ ἐπιβουλῶν.

Εἶναι γεγονός, πῶς, ἂν οἱ ἱστορικὲς συγκυρίες τὸ εἶχαν ἐπιτρέψει κι' εἶχαν λείψει οἱ κατὰ καιροὺς ἐσωτερικὲς φαγωμάρες μας, ἴσως νὰ εἶχε ἐπιτευχθεῖ ἡ πλήρης ἐθνικὴ ἀποκατάσταση τοῦ Ἑλληνισμοῦ, μὲ δική μας τὴν ἀνατολικὴ Θράκη, τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τὴ Μικρὰ Ἀσία (Ἰωνία, Πόντος) καὶ μὲ τοὺς τούρκους νὰ φεύγουν στὴν Κόκκινη Μηλιά, καὶ ἐπίσης μὲ δική μας τὴ Βόρειο Ἡπειρο, τὴ Βόρειο Μακεδονία (Μοναστήρι κ.λπ.), τὴ Βόρειο Κύπρο καὶ γιὰ ὅχι καὶ τὴν κάτω Ἰταλία, δηλαδὴ τὴ Magna Grecia! Κι' ἂς μὴ γελιόμαστε. Δὲν ἔγινε ἡ πλήρης ἐθνικὴ ἀποκατάσταση, ὅχι γιὰ τὴν ἐπιδιώξαμε ὡς «Ρωμαϊκὸ κρατίδιο» μὲ τὰ ὅπλα, τὶς παλάσκες καὶ τὰ κράνη, ἀλλὰ γιὰ τὴ δύναμη αὐτῶν τῶν ὅπλων δυστυχῶς σὲ κάθε σύγκρουση, ποὺ τελικὰ ἀπέβαινε εἰς βάρος μας, δὲν ἔφτανε, χρειαζόταν κι' ἄλλη!

Ἄλλως τε, οἱ τρεῖς τεράστιοι συντελεστὲς τῆς παγκόσμιας δύναμης τοῦ ἑλληνισμοῦ (πανάρχαιο ἔθνος, ἑλληνικὸς πολιτισμός, ἑλληνικὴ γλῶσσα) ἦσαν ὑπαρκτοὶ καὶ στὶς περιόδους τῶν ἀγῶνων τοῦ ἔθνους μὲ ὅπλα, παλάσκες καὶ κράνη, ὅμως δὲν κατάφεραν νὰ λειτουργήσουν ἀποτρεπτικὰ στὶς ἄτυχες στιγμὲς... Καὶ σκεφθεῖτε, ἂν ὑπῆρχαν μόνο αὐτοὶ οἱ συντελεστὲς καὶ ὄχι

τὰ ὅπλα, τί θά γινόταν: Ὁ μὲν ἐλληνικὸς πολιτισμὸς θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ ὑπάρχει σὲ ὅλο τὸν ἄλλο κόσμος, ἐνῶ ἐδῶ, στὸ οἰκόπεδο τοῦ παπποῦ μας (ὅπως θέλει συνεργάτις σας), ἀκόμα κι' ὁ Παρθενώνας θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι τζαμί.

Β. Σχετικὰ τώρα μὲ τὰ ἄλλα δημοσιεύματα, ποὺ ἀνάφερα στὴν ἀρχή, ἤθελα νὰ ρωτήσω, τί τέλος πάντων πιστεύουν οἱ ἀρθρογράφοι-χρονογράφοι τοῦ «Δαυλοῦ», ἀναπτύσσοντας ἀπαράδεκτες ἀντιχριστιανικὲς θέσεις; Μήπως ἡ κ. Πρίγκουρη, ἡ Νέμεσις κτλ. θέλουν νὰ ἀναστήσουν ἀπὸ τὰ τάρταρα τὴ δωδεκάθετη ἀρχαία ἐλληνικὴ θρησκεία σάν ἄλλοι Ἰουλιανοί; Αὐτὸ δὲν θὰ τὸ ἤθελε οὔτε ὁ Δίας! Καὶ ἀγνοοῦν, πὼς χωρὶς τὸν χριστιανισμό καὶ τὴν Ὁρθόδοξία σήμερα ὅλοι οἱ Ἕλληνες, καὶ πρῶτοι οἱ γράφοντες, θὰ μιλοῦσαν τούρκικα, μογγολικά καὶ δὲν ξέρω τί ἄλλο (πάντως ὄχι ἐλληνικά) καὶ θὰ φοροῦσαν φέσι, φερεντζέ ἢ καὶ τιάρα;...

Τελειώνοντας τὴν παρούσα ἐπιστολή μου, θέλω νὰ σᾶς διαβεβαιώσω, πὼς τὰ γραφόμενα ἀποτελοῦν μιὰ καλοπροαίρετη φωνὴ διαμαρτυρίας καὶ ὄχι μόνο δική μου, ποὺ θέλει νὰ διαφυλάξει τὸν «Δαυλὸ» ἀπὸ τὶς ἀπαράδεκτες ὑπερβολές. Τὸν «Δαυλό», ποὺ ὅλοι ἐμεῖς οἱ ἀναγνώστες καὶ συνδρομητές τοῦ ἀπὸ πολλὰ χρόνια τὸν διαβάζουμε καὶ τὸν ἀγαπήσαμε γιὰ τοὺς ἀγῶνες του γιὰ τὴν ἐλληνικὴ γλῶσσα (εἶναι ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα ἔντυπα ποὺ δὲν ὑπέκυψαν στὸ μονοτονικό), τὴν ἐλληνικὴ γραμμὴ του ἀλλὰ καὶ γιὰ τὰ πολὺ ἐνδιαφέροντα ἐπιστημονικά καὶ λογοτεχνικά θέματά του.

Μὲ ἐξαιρετικὴ τιμὴ

Γεώργιος Ἰ. Παπασωτηρίου

Νομικὸς Σύμβουλος τοῦ Κράτους
Νεόφρονος 16 - Ἀθήνα

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ «ΔΑΥΛΟΥ»:

Α. Ὁ κ. Γ.Π. ὄχι μόνο προδήλως ἀπορρίπτει τὴν κεντρικὴ θέση τοῦ τεύχους 131, νὰ «κρατήσωμε σὲ κατάστασι ἐφεδρείας ὅπλα, παλάσκες, κράνη, τὴν κραυγὴν "ἀέρα" καὶ τὶς Κόκκινες Μηλιάς», ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπικρίνει --- ἂν δὲν μᾶς καταλογίζῃ δόλο, μιὰ ποὺ «προβληματίσθηκε πολὺ γιὰ τὶς πραγματικὲς θέσεις καὶ προθέσεις τοῦ "Δαυλοῦ"». Θέση του λοιπόν, κατ' ἀναγκαστικὴν λογικὴν συνέπειαν, εἶναι νὰ ντυθοῦμε ἀμέσως στὸ χακὶ καὶ νὰ ἐπιτεθοῦμε, γιὰ νὰ πάρουμε τὴν «Κόκκινη Μηλιά»; "Ἡ δὲν καταλάβαμε καλά;

Β. Πότε «ἦσαν ὑπάρκτοί» αὐτοὶ «οἱ τρεῖς τεράστιοι συντελεστὲς τῆς παγκόσμιας δυνάμεως τοῦ Ἑλληνισμοῦ» (παναρχαιότης - αὐτοχθονία, πολιτισμὸς, γλῶσσα) καὶ ἀποτελοῦσαν στοιχεῖα τῆς πολιτικῆς στρατηγικῆς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κρατιδίου — τοῦ ξέφραγου αὐτοῦ ἀμπελιοῦ τῶν θεωριῶν περὶ «Καθόδου τῶν Ἑλλήνων» τὸ 2.000 π.Χ. ἢ τῶν Δωριέων τὸ 1100 π.Χ., τοῦ φοινικισμοῦ, περὶ «σημιτῶν προελλήνων Αἰγαίων», τοῦ «ἰνδοευρωπαϊσμοῦ», τοῦ «ἐλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ» καὶ τῶν ἀντιγλωσσικῶν νόμων;

Γ. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἐρευνα τῶν σχέσεων ἢ ἀντιθέσεων τοῦ Ἑλληνισμοῦ πρὸς τὸν Χριστιανισμό (καὶ Ἰουδαϊσμό) καὶ ἡ ἀνακοίνωσις τῶν σχετικῶν πορισμάτων μας καὶ τῶν ἱστορικῶν ἢ ἐθνικῶν μας ἐκτιμήσεων ἐνοχλεῖ τὸν κ. Γ.Π.; Καὶ μάλιστα τὴν ἐρμηνεύει ὡς προσπάθειά μας ἢ πρόθεσή μας «νὰ ἀναστήσουμε ἀπὸ τὰ τάρταρα τὴν δωδεκάθετη ἀρχαία ἐλληνικὴ θρησκεία» — τὴν τρισκατάρατη «εἰδωλολατρεία», κατὰ τοὺς γνωστὸς χαρακτηρισμοὺς τῶν συκοφαντῶν τοῦ ἐλληνισμοῦ; Ἀδυνατοῦμε νὰ ἀποδώσουμε σ' ἓνα νομικὸ, ποὺ μάλιστα κατέχει ὑψηλὴ θέση στὴν κρατικὴ ὑπαλληλία, τέτοιου εἶδους ἱεροεξεταστικὲς «ἐρμηνείες» -- γι' αὐτὸ νομίζουμε, ὅτι πρέπει νὰ ὑπάρξουν διευκρινήσεις του.

Ἡ ἀντιστροφή τῶν μαγνητικῶν πόλων τῆς Γῆς

Κύριε Λάμπρου,

Ἀνέγνωσα στὸν «Δαυλό» (τ. 131), στὴν ἀπάντησή τοῦ κ. Καλλιμάχου Διογένους πρὸς τοὺς Φοινικιστάς, ὅτι οἱ Ἀρχαῖοι ἀναφέρουν τὴν ἀντιστροφή τῶν γεωγραφικῶν πόλων τῆς Γῆς, γεγονὸς ποὺ ἐπηρέασε τὴν κατεύθυνση τῆς γραφῆς. Συμπληρωματικῶς κρίνω σκόπιμον ν' ἀναφέρω μίαν ἄλλην ἀντιστροφήν, ἐκείνην τῶν μαγνητικῶν πόλων τῆς Γῆς:

Οἱ ἔρευνες τῆς τελευταίας 30-ετίας δεικνύουν, ὅτι οἱ πόλοι τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου τῆς Γῆς ἔχουν ἀντιστραφῇ ἐννέα φορές κατὰ τὰ τελευταῖα 3,6 ἑκατομμύρια ἔτη. Ὁ σημερινὸς προσανατολισμὸς τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου τῆς Γῆς, δηλαδὴ ὁ βόρειος μαγνητικὸς πόλος «πλησίον» τοῦ νοτίου γεωγραφικοῦ πόλου, ἔχει διατηρηθῇ ὁ ἴδιος γιὰ τὰ τελευταῖα 980.000 ἔτη. Ἐδῶ καὶ 1,9 ἑκατομμύρια ἔτη συνέβη ἐπίσης ἀντιστροφή τῆς διευσθύνσεως τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου τῆς Γῆς. Κάθε τέτοια ἀντιστροφή ἐπραγματοποιεῖτο ἐντὸς 5000 ἐτῶν· τὸ χρονικὸ διάστημα τῶν 5000 ἐτῶν σὲ γε-

ωλογικὴ κλίμακα σημαίνει «ἀστραπιαίως».

Κάθε τέτοια ἀντιστροφή τῶν μαγνητικῶν πόλων τῆς Γῆς συνεπήγετο ἰσχυρὰς διακυμάνσεις τῆς ἐντάσεως τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου καί, ἐνδεχομένως, ἐμφάνισιν πόλων καὶ μεγάλων μεταλλάξεων στὸ ζωικὸ βασίλειο. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ, ὅτι πρὶν ἀπὸ 980.000 καὶ πρὶν ἀπὸ 1,9 ἑκατομμύρια ἔτη ἐμφανίσθησαν ἀρκετὰ ἐξελιγμένοι τύποι μέσα στὴν πορεία ἐξελιξέως τοῦ ἀνθρώπου.

Διερωτᾶται λοιπὸν κανεὶς, μήπως ἡ κατευθυνόμενη, ὀρθογενετικὴ καὶ ἀνεπίστροφος διαδικασία τῆς ἐξελιξέως τῶν ἐμβίων ὄντων, ἡ ὁποία τελικὰ ἔδωσε τὸ πλεον σύνθετον, τὸ πλεον θαυμαστὸν ὄργανον, τὸν ἀνθρώπινον ἐγκέφαλον, ἐσυντομεύθη κατὰ πολὺ χάρις εἰς τὰς ἐπανειλημμένας ἀντιστροφὰς τῶν πόλων τοῦ μαγνητικοῦ πεδίου τῆς Γῆς.

Ἐρρωσθε

Δημήτριος Βάθης

Μαθηματικὸς

ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΑΛΚΙΔΑΣ

Παρατηρήσεις γιὰ δύο δημοσιεύματα τοῦ «Δ»

Κύριε διευθυντά,

Μὲ ἰδιαίτερα συγκίνησι ἀπευθύνω ἐπιστολὴν στὸν «Δαυλό», γιὰ νὰ ἐπισημάνω τὰ παρακάτω:

1) Ὑπάρχει ἡ τάσι νὰ χαρακτηρίζονται οἱ συμπατριῶτες μας στὴ νότιο Ἰταλία ὡς ἑλληνόφωνοι. Τὸ σωστὸ εἶναι καὶ μέχρις ὅτου γίνεи συνείδησι ὅλων, ὅτι πρόκειται γιὰ Ἕλληνες.

2) Στὸ ἄρθρο τοῦ ἐξαίρετου συναδέλφου κ. Κων. Κουτρουβέλη γιὰ τὰ προϊστορικὰ ἡμερολόγια («Δαυλός», τεύχος 113) γιὰ τὴν ἀναγωγή τῶν ἐβραϊκῶν ἡμερολογιακῶν ἐτῶν σὲ ἡλιακὰ ἢ χρονολογία πολλαπλασιά-

ζεται ἐπὶ 1,127, ἐνῶ τὸ σωστὸ εἶναι νὰ διαιρεθεῖ μὲ τὸν ἀριθμὸν αὐτόν. Ἔτσι καὶ τὸ σωστὸ θὰ ἀποκατασταθεῖ καὶ ἡ ἱστορία τῶν ἐβραίων θὰ «μπεῖ» σὲ χρονικὸ πλαίσιο σωστότερο.

Εὐχαριστῶ

Μὲ ἐκτίμησι

Ἐλευθέριος Ἀκτουδιανάκης

Γενικὸς Ἀρχίατρος ἐ.ά.

Καρυώτισσα, 58 001, ΠΕΛΛΑ

Σημ. «Δ»: Ἀποκατάσταση τοῦ ἀριθμητικοῦ αὐτοῦ λάθους ἐγινε στὸ τεύχος 114, σ. 6626.

ΑΙΣΙΜΑ ΚΑΙ ΑΔΗΡΙΤΑ

Ἐθνικὴ ἀνάγκη

Πρέπει ὅπωςδὴποτε νὰ ἐκδοθοῦν γεωγραφικοὶ χάρτες, ποὺ νὰ δείχνουν τὰ Ἑλληνικὰ ὀνόματα τῆς κάτω Ἰταλίας, Μικρᾶς Ἀσίας, Βόρειας Μακεδονίας, Ἰλλυρίας, Παραδουναβίων περιοχῶν, Νοτίου Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας, Ἀδριατικῆς, Βορείου Ἀφρικῆς, Μέσης Ἀνατολῆς, Περσίας μέχρι καὶ Ἰνδιῶν καὶ γενικῶς ὅπου ἔφθασαν οἱ Ἕλληνες πρόγονοί μας καὶ ἔκτισαν πόλεις. Παράλληλα νὰ σημειωθοῦν καὶ τὰ σημερινὰ ὀνόματα γιὰ πλήρη ἐνημέρωσι. Αὕτῃ ἡ **ἱστορικὴ γεωγραφία** ἀποτελεῖ μίαν ἀπὸ τὶς καλύτερες ἀποδείξεις τῆς ζωτικότητος καὶ πολιτιστικῆς δημιουργίας τῶν Ἑλλήνων.

Τὸ κράτος τῶν ἐδῶ βαλκανίων ἀδιαφορεῖ γιὰ τὴν ἱστορικὴ γεωγραφία. Ἔτσι σ' αὐτὴν ἐπιδίδονται οἱ ἰδιώτες. Χαρακτηριστικῶς ἀναφέρω τὴν ἔκδοσι τοῦ Ἑλ. Κουβαρᾶ μὲ τίτλο **«Εὐρετήριο καὶ χάρτης τῶν ἀρχαίων πόλεων τῆς Δυτικῆς Μικρασίας»** στὰ ἑλληνικά, ἀγγλικά καὶ τουρκικά μὲ σημαντικὲς παρατηρήσεις. Ὁ ἐκδότης-ἐκπονητὴς τοῦ προαναφερθέντος χάρτου τὸν ἐπαρουσίασε στὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ ἔλαβε τὴν ἀναμενομένη ἀπάντησι: «Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρει»... Οἱ διάφοροι κατακτητὲς τῶν Ἑλληνικῶν περιοχῶν ἀλλάξανε τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων, γιὰ νὰ μὴ θυμίζουν τὴν Ἑλληνικότητά τους. Τὸ ἔργο τους ὁλοκληρώνουν οἱ νεοβάρβαροι τοῦ νεοελληνικοῦ κρατιδίου, ποὺ ἀρνοῦνται τὴν κυκλοφορία χαρτῶν ἱστορικῆς γεωγραφίας. Ὡστόσο πολλὲς μεταγενέστερες ὀνομασίες διατηροῦν τὴν Ἑλληνικὴ τους ρίζα. Σὰν παράδειγμα φέρω πόλεις τῆς Μοισίας (ὅπου ὑπαγότανε ὁλόκληρη ἡ σημερινὴ Βουλγαρία) καὶ ἰδιαίτερα τῆς περιοχῆς τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας: Εὐξεινούπολις-Εὐξεινοφγκράντ, Ἰάμπολις-Γιαμπόλ, Σωζόπολις-Σωζοπόλ, Πανήγυρις-Παναγιουρίστε, Καλόφερον-Καλόφερ κ.τ.λ. Ἀπὸ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία πάλιν ἐκυκλοφόρησε χάρτης τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας. Τέτοιιοι χάρτες χρειάζεται νὰ κοσμοῦν τὶς αἰθουσες ὄλων τῶν σχολείων τῆς Ἑλλάδος γιὰ εὐνοήτους λόγους.

Νὰ τιμηθῇ

Στὴν «Μεσημβρινή» (10-11-92) δημοσιεύθηκε ἓνα μεγάλο ἄρθρο μὲ τίτλο: **«Χιώτης ὁ Χριστόφορος Κολόμβος»**, ὅπου παρατίθενται οἱ ἀπόψεις τῆς διευθυντρίας τοῦ Μουσείου τοῦ Σὰν Σαλβαντόρ κ. Νουρλάχερ Βόλπερ. Ἡ Βόλπερ ἐκυκλοφόρησε βιβλίον, στὸ ὁποῖο μὲ ἀδιάσειστα στοιχεῖα ὑποστηρίζει τὴν Ἑλληνικὴ καταγωγὴ τοῦ Κολόμβου. Μεταξὺ τῶν πολλῶν καὶ ἀξιολόγων στοιχείων εἶναι καὶ τὸ ὅτι **«στὰ περιθώρια τῶν βιβλίων τοῦ θαλασσοπόρου ὑπάρχουν Ἑλληνικὲς σημειώσεις»**. Στὸ δημοσίευμα ὑπάρχει καὶ φωτογραφία τοῦ συγγραφέως μετὰ τοῦ 17ου κατ' εὐθεῖαν ἀπογόνου τοῦ Χριστόφορου Κολόμβου.

Στὸ ἐρώτημα: «Γιατί ἡ Ἑλληνικὴ καταγωγὴ τοῦ Κολόμβου δὲν ἀναφέρεται στὰ σχολικὰ βιβλία, μολοντί ἀπὸ τὸ 1958 ὁ πρέσβυς Σισιλιᾶνος εἶχε ἐκδώσει βιβλίον μὲ αὐτὸ τὸ θέμα;» ἡ ἀπάντησις εἶναι μία: «Διότι οἱ νεοβάρβαροι θέλουν νὰ

κρύψουν ὅ,τι δοξάζει τὸν 'Ελληνισμό». Μολαταῦτα τὸ κράτος ὀφείλει νὰ παρασημοφορήσῃ τὴν ξένη συγγραφέα, διότι πραγματικά μὲ τὸ βιβλίον της προσέφερε ἀξιόλογη ὑπηρεσία στὸν 'Ελληνισμό. Περιμένουμε —τί ἀφέλεια!— ἀπὸ τὸ 'Υπουργεῖο Πολιτισμοῦ νὰ εἰσηγηθῇ τὴν ἀπονομὴ τιμητικῆς διακρίσεως στὴν κ. Βόλπερ, τὴν ὁποῖαν ἀξίζει νὰ φιλοξενήσουμε στὴν 'Ελλάδα. 'Ακόμη θὰ ἔπρεπε οἱ 'Ελληνικὲς σημειώσεις, πού ὑπάρχουν στὰ βιβλία τοῦ Κολόμβου, νὰ φωτογραφηθοῦν καὶ νὰ μποῦν στὰ σχολικὰ βιβλία. Αὐτὰ βέβαια θὰ εἶχαν ἤδη γίνη, ἂν δὲν ἐπικρατοῦσε στὴν ἐκπαίδευσι ὁ νεοβαρβαρισμός.

Τί χρειάζεται;

Διαβάσαμε στὶς ἐφημερίδες (6-10-92) ὅτι «εἰσαγγελέας σταμάτησε τὴν ἐπιχωμάτωση ἀρχαίων» καὶ «παράλληλα ὁ δήμαρχος Θεσσαλονίκης κ. Ντῖνος Κοσμόπουλος μὲ τηλεγράφημά του πρὸς τὴν ὑπουργὸ Πολιτισμοῦ κ. Ἄννα Ψαροῦδα-Μπενάκη ζητεῖ νὰ σταματήσῃ ὁποιαδήποτε ἐργασία στὸν χῶρο τῶν εὐρημάτων, προκειμένου νὰ ἐπανεξετασθῇ τὸ ὅλο θέμα» (πρόκειται γιὰ τὸ ἀρχαῖο στάδιο-θέατρο Θεσσαλονίκης). Τελικὰ ἀποδεικνύεται, ὅτι οἱ εἰσαγγελεῖς καὶ οἱ δήμαρχοι ἔχουν περισσότερη εὐαισθησία γιὰ τοὺς ἀρχαιολογικοὺς θησαυροὺς μας, παρὰ τὸ ἀρμόδιο καὶ ὑπεύθυνο ὑπουργεῖο. 'Εφθάσαμε λοιπὸν στὸ σημεῖο νὰ ποῦμε, ὅτι ἂν καταργηθῇ τὸ ὑπουργεῖον Πολιτισμοῦ, θὰ παύσουν νὰ κινδυνεύουν οἱ ἀρχαιοτήτες; Πραγματικά, ἀφοῦ τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ δὲν προστατεύει τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα, τότε τί χρειάζεται νὰ τὸ ἔχουμε;

'Ελληνοβουδικὴ Τέχνη

Στὴν ἀγγλικὴ ἔκδοσι τῆς «Παγκόσμιας Ἱστορίας» τῶν Σάρμαν καὶ Γουίλσον διαβάζομε (σελ. 77): «'Η 'Ελληνικὴ γλῶσσα, τὰ ἔθιμα καὶ ὁ πολιτισμὸς ἐπέζησαν στὰ περισσότερα μέρη πού κατέκτησε ὁ 'Αλέξανδρος. Τὰ πρῶτα Βουδιστικά ἀγάλματα φέρουν 'Ελληνικὰ ἐνδύματα καὶ ἔχουν 'Ελληνικὰ πρόσωπα. Οἱ νέες πόλεις ἦσαν ἀρχιτεκτονικὰ 'Ελληνικὲς καὶ τὰ οἰκοδομήματά τους ἦσαν ἀλάθητα 'Ελληνικά...». Αὐτὸς ὁ 'Ελληνισμὸς ἐπιβίωσε, ὅπως μαρτυροῦν τὰ νομίσματα, μέχρι τὸν 16ον μ.Χ. αἰῶνα!

Πράγματι τὸ ἄγαλμα τοῦ Βοῦδα ἀρχικῶς δὲν ἦτο ἡ τυπικὴ ἀνατολικὴ μορφή, πού τώρα βλέπουμε, ἀλλὰ ὁ 'Απόλλων! 'Αλλως τε στοὺς εἰδικοὺς εἶναι γνωστὴ ἡ λεγομένη 'Ελληνοβουδικὴ τέχνη τῆς Γανδαρίδος (Γκοντάρ), ὅπου τὰ κιονόκρανα, οἱ κίονες καὶ τὰ διαζώματα τῶν κτιρίων εἶναι καθαρῆς 'Ελληνικῆς τεχνολογίας. Σχετικὰ ἀξιόλογη εἶναι ἡ ἐργασία τοῦ Α. Foucher «*L'art grecobouddhique de Gandhara*». 'Η Γανδαρίς ἦτο τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τῆς ἐπικρατείας τοῦ Μ. 'Αλεξάνδρου. Ἀπὸ τὸ 50 π.Χ. ἀπετέλει ἀνεξάρτητο 'Ελληνικὸ κράτος γεμᾶτο «ἀπὸ λαμπρὰ ἔργα τέχνης». 'Ηδη ἔχει ἀνακαλυφθῇ πλῆθος εὐρημάτων, πού ἐπιβεβαιοῦν τὴν ἐπικράτησι τοῦ 'Ελληνικοῦ πολιτισμοῦ σ' ἐκείνη τὴν μακρινή χώρα.

Στὸ θέμα αὐτὸ ἐδῶ στὴν 'Ελλάδα δὲν ὑπάρχει πληροφόρησις οὔτε ἐνημέρωσις. Ἀπὸ ἓνα ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ θὰ ἐπεριμέναμε τὴν ἔκδοσι ἑνὸς βιβλίου μὲ φωτογραφίες ἀπὸ τὴν Γανδαρίδα.

Αἴσα

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ Π. ΔΑΚΟΓΛΟΥ

Ἀριθμογράμματα, Ἀριθμολεξία, Ἀριθμοσοφία

[Ἡ κατωτέρω μελέτη ἀποτελεῖ ἀπόδοσι χρέους πρὸς τὸν αἰμνηστο στενὸ συνεργάτη τοῦ «Δαυλοῦ» καὶ βαθύ ἐρευνητὴ Ἡλίαν Τσατσόμοιρον, ὁ ὁποῖος σ' ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα πονήματά του περὶ τοῦ Ἀριθμοῦ («Δαυλός», τεύχος 108/1990) ἔδωσε τὸ ἔναυσμα γιὰ τὴν εὔρεσι τῆς ἀκριβοῦς χρονολογήσεως τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἐφευρέσεως, τοῦ συσχετισμοῦ τῶν γραμμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου μὲ τὴν ἔννοια τῶν ἀριθμῶν].

Γιὰ τὸ ἐρώτημα πότε ἐφευρέθηκε ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ μέθοδος τῆς ἀριθμητικῆς συσχετίσεως τῶν γραμμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου καὶ τῆς Ἀριθμολεξίας καθὼς καὶ τῆς βαθυστόχαστης ἐπιστήμης τῆς Ἀριθμοσοφίας ἔχω συγκεντρώσει πλῆθος ἀκλονήτων ἀποδεικτικῶν στοιχείων, τὰ ὁποῖα λεπτομερῶς πρόκειται νὰ παρουσιάσω στὸν ὑπὸ ἔκδοσιν τέταρτον τόμον τῆς ἐρευνάς μου «*Ὁ Μυστικὸς Κώδικας τοῦ Πυθαγόρα*» κ.λπ. καὶ τὰ ὁποῖα συνοψίζονται περιληπτικὰ στὰ ἑξῆς:

Κατ' ἀρχάς εἶναι ἀπολύτως παραδεκτὸν ὑπὸ πάντων, παλαιῶν καὶ νέων ἐρευνητῶν, Ἑλλήνων καὶ ξένων, ὅτι τὰ ἀριθμογράμματα, ἡ Ἀριθμολεξία καὶ ἡ ἐπιστήμη τῆς Σοφίας τῶν Ἀριθμῶν εἶναι καθαρὰ ἐφευρέσεις τῶν Ἀρχαίων Ἑλλήνων. Σπασμωδικές προσπάθειες σφετερισμοῦ τῆς πατρότητος τῶν ἄνω ἀπὸ τοὺς Ἑβραίους κατέπεσαν παταγωδῶς, τόσον ἀπὸ τὶς γραπτές παραδόσεις ὅσον καὶ ἀπὸ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα.

Γιὰ τὸν χρόνο ποὺ πρωτοπαρουσιάσθηκαν τὰ ἀριθμογράμματα στὴν Ἀρχαία Ἑλλάδα ἔχει καλλιεργηθῇ ἐπιτηδεῖως ἡ ἀντίληψις, ὅτι δὲν εἶναι γνωστὸς καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀσάφεια καὶ ἀβεβαιότης. Ἡ «*Παγκόσμια Ἱστορία τῶν Ἀριθμῶν*» τοῦ G. Ifrah, βασιζόμενη μόνον σὲ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα, ἀναφέρει σὰν χρονολογία ἀνακαλύψεως τὸν 4ον π.Χ. αἰ. Εἶχε ὅμως τὴν πρόβλεψι ὅ ἐν λόγῳ ἐρευνητῆς νὰ κρατήσῃ κάποια ἐπιφύλαξι, μὲ τὴν δικαιολογία ὅτι μπορεῖ νὰ βρεθοῦν νεώτερα στοιχεῖα, ποὺ εἶναι δυνατόν νὰ τροποποιήσουν αὐτήν. Εὐτυχῶς γι' αὐτόν, ὑπάρχουν πράγματι πολλὰ τέτοια στοιχεῖα, πολλὲς ἱστορικὲς μαρτυρίες ὑπαρκτὲς ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα, τὶς ὁποῖες φαίνεται, ὅτι ὁ G. Ifrah ἀγνοοῦσε.

Ὁ νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος Ἰάμβλιχος (270 μ.Χ. περίπου) ὄχι μόνον ἀναφέρει ὅτι ὁ Πυθαγόρας (6ος π.Χ. αἰ.) καὶ οἱ Πυθαγόρειοι ἐγνώριζαν τὴν ἀριθμητικὴν ὑπόστασι τῶν γραμμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου, τὴν Ἀριθμολεξία καὶ τὴν ἐπιστήμη τῆς Σοφίας τῶν Ἀριθμῶν, ἀλλὰ παρέχει καὶ παραδείγματα τοῦ πῶς ἀκριβῶς τὴν ἐφήρμοζαν, ὅπως π.χ. στὸ κεφάλαιο τῆς Ἀριθμοσοφίας ποὺ πραγματεύεται γιὰ τὴν Μονάδα λέγει: «*Μονὰς τῆς πρὸς Ἥλιον κοινωνίας ἐμφαίνει διὰ τῆς συγκεφαλαιώσεως τοῦ ὀνόματος αὐτῆς, συναθροισθὲν γάρ, (τὸ ὄνομα) τὸ ΜΟΝΑΣ (Μ+Ο+Ν+Α+Σ) ὄνομα ΤΞΑ' (=361) ἀποδίδωσιν, ὅπερ ζωδιακοῦ κύκλου μοῖραι εἰσὶν*». Ὁμοίως σὲ μιὰ ἄλλη παράγραφο ποὺ πραγματεύεται περὶ τῆς Ἐξάδος λέγει: «*Ἡ συνάθροισις τοῦ ΚΟΣΜΟΣ ἐξακόσια ἐστὶ (Χ')*». Εἶναι ἀπολύτως ἱστορικὰ βεβαιωμένο, ὅτι ἡ «ἐγγράμματος» λέξις ΚΟΣΜΟΣ ἐπλάσθη ἀπὸ τὸν Πυθαγόρα σὰν μαθηματικὴ ἔκφρασις μὲ βαθειὰ συμβολικὴ ἔννοια τῆς δημιουργίας τοῦ σύμπαντος ταυτιζομένης μὲ τὸν Πυθαγόρειο ἀριθμὸ τοῦ ἔκτου γράμματος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου ζ (Στίγμα = 6), ποὺ ἔχει μορφὴ τμήματος σπειροειδοῦς ἑλικας καὶ ποὺ ὁ Πυθαγόρας εἶχε ἤδη ἀποκαλύψει ὅτι αὐτὴ ἡ

μορφή σὰν γεννητικὸς νόμος (D.N.A.) ἐνυπάρχει στὴ δημιουργία τοῦ Μακροκόσμου (πλανητικὰ σπειροειδῆ νεφελώματα - πλανητικὸ πρότυπο τοῦ Φιλόλαου - Νόμος τῶν ἀποστάσεων τῶν πλανητῶν: βλέπε β' τόμο τοῦ «*Μυστικοῦ Κώδικα τοῦ Πυθαγόρα*» καὶ «*Δαυλὸν*» τεύχος 126/1992). Ἀλλὰ καὶ ὁ Πλάτων εἰς τὸν «*Τίμαιον*» στὸ κεφάλαιο περὶ ψυχογονίας ἀναφέρει ὅτι: «*Ἐὰν (προσ)θέσῃς τὰ γράμματα Ε καὶ Ν τῆς λέξεως ΕΝ θὰ εὕρῃς τὸν ἀριθμὸ ΝΕ (= 55)*».

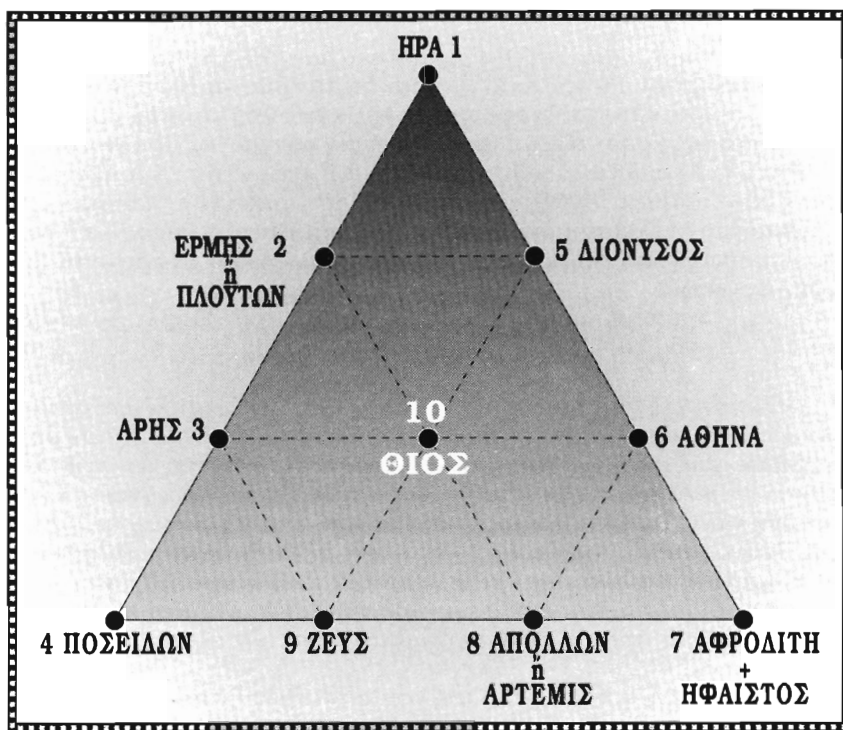
Ἕνα πολὺ μεγάλο πλῆθος ἐρευνητῶν μελετητῶν, νεωτέρων, νέων καὶ παλαιῶν, Ἑλλήνων καὶ ξένων (Ἀντ. Χαλᾶς, Θ. Μανιάς, Ε. Σταμάτης, Π. Γράβιγγερ, Ν. Μαργιωρῆς, Κ. Μαρκᾶτος, Ἐντ. Μπρὴν - Γ. Γουεστκόζ κ.λπ.) ἀναγνωρίζουν καὶ ἀποδεικνύουν, ὅτι ἡ χρῆσις τῆς ἀριθμητικῆς ὑποστάσεως τῶν γραμμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου καθὼς καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς λεξαρίθμων ἀνάγεται σὲ χρόνους πολὺ πρὶν τοῦ Πυθαγόρα. Ὁ Πλούταρχος στὴν προσπάθειά του νὰ ἐξηγήσῃ τὸ (Ε)Ι τῶν Δελφῶν μεταξὺ τῶν ἄλλων ὑποθέσεων ἀναφέρει, ὅτι τὸ σύμβολον «Ε», ποὺ ὑπῆρχε ἀρχικὰ στὴν μετόπη τοῦ ναοῦ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, πρὶν καὶ ὁ ναὸς καὶ ἀντικατασταθῇ μὲ τὸ «ΕΙ» (πρὶν ἀπὸ τὸν 6ον π.Χ. αἰ.), παρίστανε τὴν ἀριθμητικὴν ἱεράρχησί του ὡς πέμπτου στὴν τάξι τῶν Μαντείων μὲ πρῶτο τὸ Μαντεῖον τῆς Δωδώνης. Ἀρα καὶ ὁ Πλούταρχος ἀναγνώριζε μὲ τὴν ἄνω σκέψι, ὅτι ἡ ἀριθμητικὴ ἔννοια τῶν γραμμάτων προϋπῆρχε καὶ πιὸ παλαιὰ ἀπὸ τὸν 6ο π.Χ. αἰ.

Τέλος στὴν ἐρευνα τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ πότε ἀκριβῶς ἄρχισε ἡ χρησιμοποίηση τῶν γραμμάτων μὲ τὴν ἀριθμητικὴν ἔννοιαν, ἀφῆκα τελευταία τὴν παρουσίαις εἰδικῆς μελέτης ποὺ ὑπάρχει στὴν βιβλιογραφία γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ καὶ προέρχεται ἀπὸ τὸν μὴ φιλικὰ διακείμενο πρὸς τοὺς Ἀρχαίους Ἑλληνες μαθηματικούς, μαθηματικὸ Ο. Neugebauer. Ὁ μαθηματικὸς αὐτός, δεδηλωμένος ἀνθέλλην (εἶναι αὐτὸς ποὺ ἔγραψε στὰ βιβλία του, ὅτι ἂν δὲν ὑπῆρχαν οἱ Ἀρχαῖοι Ἑλληνες μαθηματικοί, θὰ εἶχε κερδίσει ἡ μαθηματικὴ ἐπιστῆμη 2000 χρόνια!!!), εἶναι αὐτὸς ποὺ, μολοντί ὑβρίζει τὸν Θαλῆ τὸ Μιλήσιο καὶ δὲν ἀναγνωρίζει τὴ σοφία του, εἶχε ἐν τούτοις τὴν εἰλικρίνεια (διότι ἐκ τῶν πραγμάτων δὲν μποροῦσε νὰ κάνῃ κι' ἄλλιως) νὰ προβῇ σ' ἓνα σπουδαῖο συλλογιστικὸ συμπέρασμα, ποὺ ἔβγαλε ἀπὸ τὴν εἰς βάθος μελέτη τῆς ἐργασίας τοῦ Πτολεμαίου καὶ κυρίως ἀπὸ τὸν πίνακα τῆς εὐρέσεως τῶν χορδῶν τοῦ κύκλου, ὅτι δηλαδὴ ἡ χρῆσις τῆς ἀριθμητικῆς ὑποστάσεως τῶν γραμμάτων τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου ἀνάγεται στὸν 8ον π.Χ. αἰ.

Τὸ συμπέρασμα αὐτὸ τὸ ἔβγαλε ἐκ τοῦ ὅτι στὸν ἄνω πίνακα τῶν χορδῶν ὑπάρχουν ἐνσωματωμένα μέσα στὸ Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο καὶ τὰ τρία χαμένα ἀρχαῖα ἑλληνικὰ γράμματα μὲ ἀντίστοιχη ἀριθμητικὴ ἔννοια, δηλαδὴ τὸ Στῖ ἢ Στῖγμα (ς), ποὺ εἶναι τὸ ἕκτο γράμμα τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου μὲ ἀριθμητικὴ ἀξία τὸν ἀριθμὸ 6, τὸ Κόπα (Q) μὲ ἀριθμητικὴ ἀξία τὸν ἀριθμὸ τῆς συλλαβῆς ΚΟ = Κ+Ο = 20 + 70 = 90 καὶ τὸ Σαμπῖ (), ποὺ πιθανῶς προέρχεται ἀπὸ τὰ ἑλληνικὰ (Ω) Σ' ΑΝ-ΠΙ, μὲ ἀριθμητικὴ τιμὴ τὸν ἀριθμὸ 900. Ἐπειδὴ δὲ ἀποδέχεται τὴν ἤδη παγκοσμίως ἀποδεκτὴ ἀναγνώρισιν, ὅτι τὰ τρία αὐτὰ γράμματα προέρχονται ἀπὸ προγενέστερο Ἑλληνικὸ συλλαβικὸ ἀλφάβητο καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ ἔχουν ἀριθμητικὰς ἔννοιαις, συμπεραίνει ὅτι προϋπῆρχε ἡ μέθοδος τῆς συσχετίσεως τῶν γραμμάτων μὲ τοὺς ἀριθμούς, πρὶν χαθοῦν αὐτὰ καὶ πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τῶν νέων φθογγικῶν γραμμάτων τοῦ ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου.

Τὸ ἄνω σκεπτικὸ καὶ τὸ ἐξαχθὲν συμπέρασμα εἶναι ἀπολύτως λογικά, πλὴν ὁμως ὁ δεδηλωμένος ἀνθελληνισμὸς του δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ πῇ τὸ ὁλοκληρωμένο συμπέρασμα. Καὶ τὸ μόνο εἰλικρινὲς τοιοῦτο, ποὺ ἐξάγεται ἀπὸ τὸ ἴδιο σκεπτικὸ, εἶναι, ὅτι, ἀφοῦ, ὅπως παραδέχεται ἡ Ἑλληνικὴ γραμματολογία (βλέπε

ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΑ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗ ΤΕΤΡΑΚΤΥΣ

Τεχνική επεξεργασία σχεδίου: Νίκος Κουλαυτάκης.

Τὰ ὀνόματα τῶν Ἑλλήνων θεῶν εἶναι λεξάριθμοι, πού φανερώνουν κατὰ Πυθαγόραν τὴν δεοντολογικὴ ἱεράρχησή τους. Δηλαδή ἀνώτατος θεὸς εἶναι ὁ Ζεὺς (9), ἀκολουθεῖ ὁ Ἀπόλλων (8) κ.λπ. Τὸ **θιὸς** (ἄλλος τύπος τῆς λέξεως **θεός**) εἶναι ἡ κορυφαία θεότης (10), ἀπὸ τὴν ὁποία πηγάζουν οἱ ἄλλες. Τὸ ἐκπληκτικὸ εἶναι, ὅτι καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν λεξάριθμων ὅλων τῶν ὀνομάτων τῶν Ἑλλήνων θεῶν εἶναι ἐπίσης τὸ 10 — μιὰ ἀκόμη συντριπτικὴ ἀπόδειξη ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Γλῶσσα εἶναι μαθηματικὴ.

$$\ThetaΙΟΣ = 9+10+70+200 = 289 \rightarrow 2+8+9 = 19 \rightarrow 10$$

$$ΗΡΑ = 8+100+1 = 109 \rightarrow 1+9 = 10 \rightarrow 1$$

$$ΕΡΜΗΣ = 5+100+40+8+200 = 353 \rightarrow 3+5+3 = 11 \rightarrow 1+1 = 2$$

$$ΠΛΟΥΤΩΝ = 80+30+70+400+300+800+50 = 1730 = 11 = 1+1 \text{ Ε } 2$$

$$ΑΡΗΣ = 1+100+8+200 = 309 \rightarrow 3+9 = 12 \rightarrow 1+2 = 3$$

$$ΠΟΣΕΙΔΩΝ = 80+70+200+5+10+4+800+50 = 1219 \rightarrow 1+2+1+9 = 13 \rightarrow 1+3 = 4$$

$$ΔΙΟΝΥΣΟΣ = 4+10+70+50+400+200+70+200 = 1004 \rightarrow 1+4 = 5$$

$$ΑΘΗΝΑ = 1+9+8+50+1 = 69 \rightarrow 6+9 = 15 \rightarrow 1+5 = 6$$

$$\{ ΑΦΡΟΔΙΤΗ = 1+600+100+70+4+10+300+8 = 1093 = 13 \rightarrow 1+3 = 4$$

$$\{ ΗΦΑΙΣΤΟΣ = 8+600+1+10+200+300+70+200 = 1384 \rightarrow 1+3+8+9 = 21 \rightarrow 2+1 = 3$$

$$ΑΦΡΟΔΙΤΗ + ΗΦΑΙΣΤΟΣ = 4+3 = 7$$

$$ΑΠΟΛΛΩΝ = 1+80+70+30+30+800+50 = 1061 \rightarrow 1+0+6+1 = 8$$

$$ΑΡΤΕΜΙΣ = 1+100+300+5+40+10+200 = 656 \rightarrow 6+5+6 = 17 \rightarrow 1+7 = 8$$

$$ΖΕΥΣ = 7+5+400+200 = 612 \rightarrow 6+1+2 = 9$$

$$ΧΘΩΝ = 500+9+400+50 = 959 = 23 \rightarrow 5$$

$$ΑΔΗΣ = 1+4+8+200 = 213 \rightarrow 2+1+3 = 6$$

Α. Γεωργοπαπαδάκου «*Ελληνική Γραμματολογία*» 1967), τὰ ἑλληνικὰ ἀλφάβητα ἀνακαλύφθηκαν τὸν 11ον π.Χ. αἰ., ἔπεται ὅτι τὰ τρία χαμένα ἀριθμογράμματα προϋπῆρχαν τοῦ ἑνδεκάτου αἰῶνος καὶ συνεπῶς κατ' ἐλάχιστον θὰ πρέπει νὰ ταυτίσουμε τὴν ἀρχικὴ χρῆσι τῶν ἀριθμογραμμάτων συγχρόνως μὲ τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου, μιᾶς καὶ ὑπῆρχε ἡ ἔφεσις ἀπὸ προηγούμενου τοῦ 11ου αἰ. π.Χ. ἀλφάβητο. Χρησιμοποίησα δὲ τὸν χαρακτηρισμὸ «κατ' ἐλάχιστον», διότι ὑπάρχουν εἰσέτι μαρτυρικὲς ἐνδείξεις, ὅτι τόσο τὰ ἀριθμογράμματα ὅσο καὶ οἱ ἀριθμολέξεις καθὼς καὶ ἡ φιλοσοφία τῶν ἀριθμῶν ἀνάγονται στὴν ἐποχὴ τῶν Ὀρφικῶν.

Στὴν εἰσαγωγὴ τοῦ τῆς μεταφράσεως τοῦ βιβλίου τοῦ Ἰάμβλίου «*Τὰ θεολογούμενα τῆς Ἀριθμητικῆς*» ὁ Π. Γράβιγγερ γράφει σχετικὰ τὰ ἑξῆς ἀποκαλυπτικά:

«Πλεῖστοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἀναφερόμενοι εἰς τὴν Πυθαγόρειον περὶ ἀριθμῶν θεωρίαν καὶ ἐρμηνεύοντες τὴν σημασίαν τῶν διαφόρων ἀριθμῶν, παραβάλλουν αὐτὴν μὲ τὴν τοῦ Ὀρφέως, ὅστις φαίνεται ὅτι πρῶτος εἰσήγαγεν ἐν Ἑλλάδι τὴν μυστικὴν αὐτὴν περὶ ἀριθμῶν θεωρίαν. Ἐπόμενος τούτων καὶ ὁ Συριανὸς (οὗτος ἦτο διδάσκαλος τοῦ Πρόκλου καὶ ἀνάδοχος τῆς Πλατωνικῆς Ἀκαδημίας) λέγει, ὅτι οἱ Πυθαγόρειοι ἐδέχθησαν τὴν περὶ ἀριθμῶν θεωρίαν παρὰ τῶν Ὀρφικῶν καὶ ὅτι προήγαγον τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν μέχρι τῶν αἰσθητῶν, δηλαδὴ ἀρχόμενοι ἀπὸ τὰς νοητὰς καὶ μεταφυσικὰς ἐννοίας, ἐπεξέτεινον αὐτὰς μέχρι τῶν ὑλικῶν καὶ σταθμητῶν φαινομένων».

Ἀπὸ σχετικὴ διερεύνησι τῶν Ὀρφικῶν διεπίστωσα, ὅτι πράγματι ἐνυπάρχουν σ' αὐτὰ ἐφαρμογὲς τῶν ἀριθμογραμμάτων, τῆς Ἀριθμολεξίας καὶ τῆς Ἀριθμοσοφίας. Μιὰ πολὺ χαρακτηριστικὴ ἐφαρμογὴ ὑπάρχει στὸν «Ὑμνος» τοῦ Ὀρφέως πρὸς τὸν «Πᾶνα»:

«Πᾶνα καλῶ κρατερὸν νόμιον κόσμοιο τὸ σύμπαν Οὐρανὸν ἠδὲ θάλασσαν ἠδὲ χθόνα παμβασίλειαν καὶ πῦρ ἀθάνατον· τάδε γάρ μέλη ἐστὶ τὰ Πανός...».

Ἀπὸ τὴν περικοπὴ αὐτὴ τοῦ Ὀρφικοῦ ὕμνου πρὸς τὸν Πᾶνα προκύπτει μία μαθηματικὴ ἰσότης ἐκπεφρασμένη μὲ λόγια, πού ἔχουν μαθηματικὴ ὑπόστασι.

Συγκεκριμένα ἀποκαλύπτεται καὶ ἐπαληθεύεται, ὅτι ἡ ἀριθμολέξις «ΠΑΝ» ἰσοῦται μὲ τὸ ἄθροισμα τῶν ἀριθμολέξεων «ΟΥΡΑΝΟΣ», «ΘΑΛΑΣΣΑ», «ΧΘΩΝ» καὶ «ΠΥΡ», πρᾶγμα πού εἶναι ἀπόλυτα ἀληθινό, διότι ὁ Πυθαγόρειος ἀριθμὸς τῆς λέξεως «ΠΑΝ» εἶναι ἴσος μὲ $(\Pi + \Lambda + \Nu = 80 + 1 + 50 = 131 \rightarrow 1 + 3 + 1 =) 5$, πού ταυτίζεται μὲ τὸν Πυθαγόρειο ἀριθμὸ πού προέρχεται ἀπὸ τὴν συνάθροισι τῶν ἀριθμογραμμάτων τῶν ἀριθμολέξεων «Οὐρανός» + «Θάλασσα» + «Χθών» + «Πῦρ». Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὀφείλω νὰ τονίσω, ὅτι ἡ ἀνωτέρω ἀριθμολογικὴ ἰσότης ἐπαληθεύει πλήρως καὶ τὴν πρόσφατη ἀνακάλυψι τοῦ ἐρευνητοῦ Κ. Γεωργανᾶ, ὁ ὁποῖος ἀνεῦρε παλαιὸ ἀρχαῖο Ἑλληνικὸ Ἀλφάβητο τῆς Βοιωτίας, ὅπου παρουσιάζεται ὁ φθόγγος Χ πρὸ τοῦ φθόγγου Φ καὶ ἄρα ἡ παλαιότητα τιμῆ τοῦ Χ θὰ ἦτο $X=500$ ἀντὶ τῆς μετέπειτα τιμῆς τοῦ $X=600$.

Δὲν ὑπάρχει σκεπτόμενος ἄνθρωπος, πού νὰ μὴν ἐνδιαφέρεται νὰ διαβάξῃ ἓνα περιοδικὸ σὰν τὸν «Δαυλὸ». Μιλήστε στὸν ἐκλεκτὸ φίλο ἢ γνωστό σας γιὰ τὸν «Δαυλὸ» καὶ ὑποδείξτέ του ποῦ θὰ τὸν βρῇ (βλ. ὀπισθόφυλλο).

Γλῶσσα καὶ γλωσσοκάπηλοι

Ἀτέλειωτες συζητήσεις, διασταυρούμενα ξίφη, φιλολογία γιὰ τὴν φιλολογία, ποὺ θὰ ἀποδείξει τὴν ὑπεροπλία, ὑποτιθέμενη, τοῦ ἐνὸς ἀπέναντι στὸν ἄλλο συνομιλητὴ. Ρηξικέλευθες προτάσεις, ποὺ θὰ ἐπιφέρουν τὴν συντριβὴ τῶν μέχρι τότε ὑπαρχουσῶν. Τερψίθυμες ταυτόχρονα γιὰ τὴν ἱκανοποίηση τῶν ὀρέξεων τῶν ἀκροατῶν ἢ τηλεθεατῶν, ποὺ διψοῦν γιὰ προοδευτισμὸ καὶ ἀντιπαράθεσεις.

Ἕνα ρωμαϊκὸ ἀμφιθέατρο ἔχει στηθεὶ ἐδῶ καὶ πολλὰ χρόνια στὴν χώρα τοῦ ἀνατέλλοντος ἄλλοτε, μὰ σήμερα δύνοντος ἑλληνισμοῦ. Ἀναφερόμαστε πάντοτε στὴν χώρα αὐτῶν, ποὺ ὁ λαὸς της ἔχει ἐμπιστευθεὶ τὶς τύχες του στὰ χέρια τους ἢ μᾶλλον στὶς ὀρέξεις τους. Καὶ ἡ ὀρεξίς τους, ὅπως ὅλοι καλὰ γνωρίζουμε ἀπὸ πείρα, εἶναι παροιμιώδης: καταβροχθίζουν ἔννοιες καὶ ἰδέες ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ. Ἐν τούτοις ἐξακολουθοῦμε νὰ τοὺς ἐμπιστευόμαστε. Οἱ καρχαρίες, οἱ κροκόδειλοι καὶ κάποιες ἄλλες σαῦρες, ποὺ θεωροῦνται ὡς οἱ πλέον ἀρχέγονοι ὄργανισμοὶ τοῦ πλανῆτη μας, μπροστά τους ὥχριοῦν καὶ φαντάζουν νεογνά. Ἕλληνες πολιτικοὶ καὶ διανοούμενοι, τὰ ζωντανὰ ἀπολιθώματα τῆς ἐποχῆς μας. Ἀκόμα ζοῦν. Καὶ παρακολουθοῦν, συμμετέχοντας πολλὰς φορὲς μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς στὸ ἀμφιθέατρο τῆς Γραικυλίας, στὸν ἀγῶνα ποὺ δὲν φαίνεται νὰ ἔχει τέλος, ἀφοῦ ἐξ ἄλλου ἔχει ξεχαστεῖ κάπου ἀνάμεσα στοὺς αἰῶνες καὶ ἡ ἀρχὴ του.

Τὸ θῦμα; Ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα. Καὶ τὸ παιδρὸ τῆς ὅλης ὑποθέσεως; Οἱ περισσότεροι στοὺς ἐπαγγελματικούς τους χώρους δηλώνουν ὅπαδοι καὶ ἐταῖροι της, ἀλλὰ μόλις ἀπομακρυνθοῦν ἀπὸ τὰ ὄμματα τῶν θεατῶν τοῦ ἐνὸς θεάτρου, αὐτοῦ τῆς κοινωνικῆς καταξίωσης καὶ προβολῆς, κατεβαίνουν μία βόλτα στὸ ἄλλο, τὸ γνωστὸ μας ἀμφιθέατρο, ὅπου ἀνενόχλητοι ἐκδηλώνουν τὰ ἀληθινὰ τους αἰσθήματα. Θὰ τοὺς ἔχετε παρακολουθήσει πολλὰς φορὲς στὴν τηλεόραση, θὰ τοὺς ἔχετε ἀκούσει πολλὰς φορὲς στὸ ραδιόφωνο, σίγουρα μερικοὶ ἀπὸ σᾶς θὰ ἔχουν ἔρθει καὶ σὲ στενότερη ἐπαφὴ μαζί τους σὲ ὁμιλίες ἢ προσωπικὲς συζητήσεις. Ὅλοι πασχίζουν, προσπαθοῦν οἱ κακόμοιροι γι' αὐτὴν τὴν ἄμοιρη τὴ γλῶσσα, θέλουν νὰ βοηθήσουν τόσο εἰλικρινά... Ὅχι, δὲν τοὺς ἐνδιαφέρει νὰ προβληθεῖ τὸ ὄνομά τους. Μὴν πιστεύετε αὐτοὺς ποὺ διαδίδουν αὐτὲς τὶς ἀθλιότητες. Δὲν τὸ κάνουν ἀπὸ ἐπαγγελματισμὸ. Γιὰ τὴν Ἑλλάδα τὸ κάνουν. Οἱ μισθοὶ εἶναι γιὰ τὰ μικροῦξοδά τους, ξέρετε τὸ κόστος τῆς ζωῆς... Πῶς θὰ συμμετέχουμε σὲ συνέδρια γιὰ τὴν γλῶσσα, ἂν δὲν ἔχουμε καὶ τὸ σωστὸ κοστῶμα; Πῶς θὰ μιλήσουμε μὲ προέδρους δημοκρατίας, πρωθυπουργούς, ἂν δὲν ἔχουμε τὸ ἀνάλογο "prestige", ποὺ μᾶς δίνει μιὰ στοιχειώδη οἰκονομικὴ ἄνεση; Πῶς ἀκόμα θὰ μπορέσουμε νὰ χτίσουμε βίλλα 250.000.000 στὸν Σχοινιά μὲ χρυσοὺς κρουνοὺς στὸ μάνιο; Τέλος χωρὶς μιὰ κάποια προβολὴ ἀπὸ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως πῶς θὰ μπορέσουμε νὰ περάσουμε καλύτερα τὶς ἰδέες μας, συγγνώμη λάθος, τὶς ἰδέες τοῦ κόσμου τῆς διανοήσεως γιὰ τὴν γλῶσσα; Γιατὶ ὁ κόσμος τῆς ἑλληνικῆς διανοήσεως δρᾷ ἐνωμένος γιὰ τὴν γλῶσσα. Πασχίζει μὲ μιὰ φωνή, ἑλληνικὴ, χωρὶς προσωπικὲς φιλοδοξίες γιὰ τὴν διάσωσή της.

Κάπου ἐμεῖς δὲν μπορούμε νὰ τοὺς καταλάβουμε; Ἡ αὐτοὶ δὲν μποροῦν νὰ σκύψουν καὶ ν' ἀκουμπήσουν τὸ αὐτὶ τους στὸ στήθος τοῦ ἀσθενοῦς, ποὺ ψυχωρραγεῖ αἰῶνες τώρα ἀπ' τὰ ὑποῦλα χτυπήματα πάνω στὴν ἐθνικὴ του ἀξιοπρέπεια καὶ φιλότιμο. Εἶναι ὅμως τόσο ψηλὰ τὸ κεφάλι καὶ συνεπῶς καὶ ἡ μύτη τους, ποὺ δὲν μποροῦν νὰ ὁσμίστουν τὴν οὐσία τοῦ προβλήματος;

Φίλοι μου, ἡ λύση δὲν βρίσκεται οὔτε σὲ βιβλία οὔτε σὲ ὑπολογιστὲς οὔτε

→
 στους παρακινδυνευμένους πειραματισμούς σας. 'Η λύση για τὸ γλωσσικό μας ζήτημα βρίσκεται βαθειά μέσ' στην ψυχή αὐτοῦ τοῦ λαοῦ. Ποιὸς θὰ φτάσει όμως τόσο βαθειά; Σὲ ποιά κοινωνία ζοῦμε σήμερα γιὰ νὰ μπορέσουν οἱ πολῖτες αὐτῆς τῆς χώρας νὰ σκεφτοῦν καὶ νὰ ἐκφραστοῦν σωστά. 'Αναρωτηθήκατε ἀραγε; Ποιά τὰ ἐρεθίσματα ποὺ παίρνουν τὰ παιδιά μας ἀπὸ τὸ περιβάλλον τους; Ποιὲς οἱ ιδέες, ποὺ δέχεται ἕνας μαθητῆς, ποὺ καθημερινὰ ὑποβάλλεται ἀπὸ τηλεόραση, σχολεῖο καὶ γενικότερα κοινωνία σὲ μιὰ διαρκῆ καὶ βιαία πλύση ἐγκεφάλου, ποὺ σκοπὸ τῆς ἔχει τὴν πλήρη ἰσοπέδωσή του καὶ τὴν ἔνταξή του στὸ σαθρὸ αὐτὸ κατασκευάσμα ποὺ ὀνομάζεται Νεοελληνικὸ κράτος; Πῶς ἕνα κράτος χωρὶς ἰδεολογία, πνευματικότητα, 'Ελληνισμὸ θὰ μπορούσε νὰ ἀπαιτήσει ποτὲ ἀπ' τοὺς πολῖτες του νὰ σκεφτοῦν διαφορετικά; Εἶναι ἢ δὲν εἶναι τελικὰ ὅσοι ἀγκιστρώνονται ἀπ' τὴν κρατικὴ ἢ ἰδιωτικὴ μηχανὴ αἰώνιοι εἰλωτες τῶν ἐκάστοτε ἰσχυρῶν τοῦ χρήματος, τῆς ἐξουσίας ἢ τῆς θρησκείας; Καὶ ἀγκιστρώνονται σὲ ἀντίθεση μ' αὐτοὺς ποὺ ἀπλᾶ ἀκουμποῦν ἔτοιμοι στὴν πρώτη εὐκαιρία νὰ φύγουν, ἀπλὰ καὶ μόνο, γιατί ἔχουν ἀνάγκη τὴν καθοδήγηση καὶ τὸν φόβο τοῦ ἰσχυροῦ, ὅπως κι' ἂν αὐτὸν τὸν ἐννοοῦν ἢ τὸν ὀνομάζουν.

★ ★ ★

Νὰ μὴν ἀφήσουμε σήμερα «ἄλλους» νὰ διαμορφώνουν τὴν γλῶσσα μας καὶ κατ' ἐπέκτασιν τὴν ζωὴ καὶ τὰ ὁράματά μας. Πρέπει νὰ ἀναλογισθοῦμε, κατὰ πόσον ἔχει δικαίωμα ὁ κάθε «γλωσσολογιστὴς» νὰ καταντᾷ ὁδοστρωτῆρας τῶν ἰδανικῶν μας μέσα ἀπ' τὴν δική του αὐτοπροβολή καὶ ἱκανοποίηση οἰκείων συμφερόντων. Δὲν μπορεῖ κανένας ἀπ' αὐτοὺς νὰ μᾶς διδάξει τὸ πῶς μιλιέται σωστὰ μιὰ γλῶσσα, ἡ δική μας γλῶσσα, ἡ 'Ελληνική. Αὐτὸ ἐρχεται ἀπὸ μέσα μας. Καὶ εἶναι μαζί καθομιλουμένη, δημοτικὴ, ἀρχαῖζουσα καὶ μαλλιάρη. Εἶναι τρόπος ζωῆς, ποὺ τὰ ἐρεθίσματά του δὲν προέρχονται, αὐτὴν τὴν φορὰ, ἀπ' τὸν κόσμον τὸν δικό σας τὸν ἐξωτερικό, ἀφοῦ μᾶς ἀναγκάσατε νὰ καταφύγουμε σὲ ἄλλα κέντρα τῶν αἰσθήσεών μας, μᾶς καὶ φροντίσατε μὲ τόση ἐπιμέλεια νὰ τὸν ἀπομονώσετε αὐτὸν τὸν ἐξωτερικὸν κόσμον ἀπὸ μᾶς, ὑποβαθμίζοντάς τον στὸ ἐπίπεδο τοῦ φρενοκομείου καὶ σ' αὐτὸν τῆς ἀνεξέλεγκτης σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα διαστροφῆς.

Πεῖτε τὴν λοιπὸν ὅπως θέλετε τὴν γλῶσσα σας, βαπτίστε τὴν μὲ ὅποιον φιλολογιστικὸ ὄρο σᾶς ἱκανοποιεῖ.

'Εσεῖς τοὺς βγάζετε αὐτοὺς τοὺς ὄρους καὶ ἐσᾶς ἐξυπηρετοῦν. 'Ο λαὸς αὐτὸς ὅμως μέσα του μιλάει καὶ μιλοῦσε πάντα 'Ελληνικά, ἄσχετα ἂν δὲν τὸ καταλάβαινε καὶ δὲν τὸ συνειδητοποιοῦσε. Κι' αὐτὸ δὲν τοῦ τὸ δίδαξε κανένα ἀπ' τὰ βιβλία καὶ τίς πρακτικὰς σας. 'Εμεῖς θὰ σκύψουμε καὶ θὰ ἀγγίξουμε αὐτὸ ποὺ ἐσεῖς ποτὲ δὲν τολμήσατε νὰ ψηλαφήσετε, γιατί τὰ χέρια σας, ἀπὸ συνήθεια ἄλλωστε, ἦταν μαθημένα νὰ ἀγγίζουν μόνο τὰ ὑλικά. 'Εμεῖς θὰ νοιώσουμε, θὰ αἰσθανθοῦμε κατὰ πολὺ ἄλλο γιὰ νὰ τὸ συλλάβει ἡ δική σας φιλοδοξία καὶ ὁ ὑπέρμετρος ἐγωισμός. Τὸν πόνο γιὰ τὸν 'Ελληνισμό, ποὺ κρύβει μέσα της αὐτὴ ἡ ψυχὴ τοῦ 'Ελλήνα, τοῦ 'Ορθόδοξου, τοῦ Νεοέλληνα, τοῦ Γραικοῦ. Καὶ αὐτὴ ἡ ψυχὴ, στοὺς αἰῶνες θὰ μιλάει ΕΛΛΗΝΙΚΑ.

Νέμεσις

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΤΣΙΑΔΡΑΜΗΣ

Τὰ φωνήεντα καὶ ὁ χῶρος

ΣΧΟΛΙΟ ΣΤΟ ΕΡΓΟ ΤΟΥ Η. ΤΣΑΤΣΟΜΟΙΡΟΥ

Α. Κατὰ τὴν ἀναλυτικὴ μέθοδο τοῦ Ἡλίου Τσατσόμοιρου, ποὺ ἀναπτύσσεται στὸ ἔργο του «*Ἱστορία Γενέσεως τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας*» (ἔκδ. «Δαυλός», Ἀθήνα 1991), ἡ ἀπὸ κάθε λέξιν περικλειομένη ἔννοια ἢ ἄλλως ἡ πληροφορία τὴν ὁποία μεταφέρει, ἀποτελεῖ σύνολο διακεκριμένων πληροφοριῶν, οἱ ὁποῖες περιέχονται σὲ κάθε γράμμα. Κατὰ τὴν λογικὴ καὶ τὸν φυσικὸ νόμο οἱ λέξεις σὰν ἤχοι κατὰ ἄμεσον τρόπον σχετίζονται μὲ τὰ ὑπ' αὐτῶν περιγραφόμενα φυσικὰ φαινόμενα μέσω μιμήσεως ἢ ἐπαναλήψεως φυσικῶν ἤχων, ὥστε σημαῖνον καὶ σημαινόμενον νὰ ἔχουν αἰτιώδη σχέσιν.

Ἄλλ' ἢ μὴ ζῶσα φύσις (δηλ. ἡ ἐκτὸς τῶν ἀνθρώπων καὶ ἐμβίων ὄντων) «ὀμιλεῖ» μέσω τῶν συμφῶνων. Ἡ παρουσία τῶν φωνέντων κατὰ τὸν Ἡλίαν Τσατσόμοιρον δίδει τὴν ἀνθρώπινη διάσταση στὴν ὀργάνωση τῶν λέξεων. Ὁ Τσατσόμοιρος στὸ προαναφερθὲν ἔργο του δίδει τὶς ἐξῆς σημασίες τῶν ἐπτὰ φωνέντων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας: Α = Ἀνθρωπος - Ἀρχή. Ε = Ὡθεῖν διὰ κραυγῶν, Ἐλαύνειν - Ἐδράζειν. Ι = ὀξύς ἡ-χος - Ἀκτίς, Ἰθύνειν (κατευθύνειν, καθοδηγεῖν κ.τ.λπ.), Ἰσχεῖν (κρατεῖν, συγκρατεῖν κ.τ.λπ.). Ο = Οἶκος (χῶρος), πᾶς χῶρος - ἔκταση. Υ = Ὑγρὸν - κοιλότης. Γιὰ τὰ ὑπόλοιπα δύο, γιὰ τὸ Η = Φωτεινότης (= Ε μακρὸν) καὶ γιὰ τὸ Ω = Ὡρανός, μέγας χῶρος - Ἀπειρον - Σύμπαν (∞).

Ἐξ αὐτῶν τὸ Ο, Ω συνδέει ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ μὲ τὴν ἔννοια τοῦ χώρου. Ἐπειδὴ ὁμως καὶ τὰ ὑπόλοιπα φωνήεντα ἀποτελοῦν «φωνήεντα», δηλαδὴ σύγκεινται ἐκ τοῦ αὐτοῦ, ἃς μοῦ ἐπιτραπεί ἡ ἔκφρασις, ὕλικού ὡς τὰ Ο, Ω καὶ αὐτά, (δηλ. Α, Υ, Ε, Ι), ὡς συνάγεται ἐκ τῶν παρατιθεμένων παραδειγμάτων, δύνανται νὰ συνδεθοῦν καὶ μετὰ τῆς ἐννοίας τοῦ χώρου. Κατωτέρω ἐρευνᾶται ἡ σχέσις τῶν Α, Υ, Ε, Ι μετὰ τοῦ χώρου, τοῦ Η θεωρουμένου ἐκτεταμένου τύπου τοῦ Ε.

Β. Ἀνωτέρω ἀναφέρθη, ὅτι οἱ λέξεις μεταφέρουν πληροφορίες γεγονότων, φυσικῶν φαινομένων, εἰκόνων κ.τ.λπ. μέσω ἤχων. Ἐρευνῶντας τὴν λέξη πληροφορία, παρατηροῦμε, ὅτι αὐτὴ εἶναι σύνθετος ἐκ τοῦ ἐπιθέτου πλήρης καὶ τοῦ ρήματος φέρω. Ἄν μὴ τι ἄλλο, ἡ πληροφορία, ὡς ἐκ τῆς φύσεώς της καὶ ἐξ ὀρισμοῦ, ὑποχρεοῦται νὰ εἶναι πλήρης. Ἀναλυτικώτερον καὶ ὅσον ἀφορᾷ ἐν φυσικὸν γεγονός, τοῦτο ἀποτελεῖται τουλάχιστον ἐκ δύο παραμέτρων:

α) Τοῦ ἰδιάζοντος χαρακτήρος του, ἐμφανιζομένου διὰ τοῦ ἤχου (σύμφωνα) καὶ β) τοῦ χώρου στὸν ὁποῖον ἔλαβε χώραν (ἐκφραζομένου διὰ τῶν φωνέντων κατὰ τὴν ἐδῶ διατυπουμένη ἄποψη).

Ἐπομένως ἡ λέξις ἡ ὁποία κατὰ τὸ δυνατόν τὸ περιγράφει, ὀφείλει, γιὰ νὰ ὑπάρχῃ πλήρης περιγραφή καὶ νὰ δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς πληροφορία, νὰ περιέχῃ καὶ τὶς ἀνωτέρω δύο παραμέτρους, α καὶ β, εἰσαγομένου ἐμμέσως διὰ τῆς παραμέτρου β τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος ὡς παρατηρητοῦ.

Πρὸς διασάφησιν τῶν προαναφερθέντων ἃς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ ἀναφέρω μερικὰ χαρακτηριστικὰ παραδείγματα, γράφοντας τὰ φωνήεντα μὲ κεφαλαῖα χάριν ἐπο-

πτείας. Τὰ παρατιθέμενα παραδείγματα ἔχουν ληφθῇ ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νέας 'Ελληνικῆς γλώσσης, ὅπου φαίνεται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἡ διαχρονιστικότης, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ὁ χαρακτῆρας τῶν φωνήεντων, ὡς παραμέτρων τοῦ χώρου.

Γ. Τὰ φωνήεντα [A], [O], [Y].

Γ.1: βρ-Α-χ-Ο-ς: Πράγματι ἓνας κυλιόμενος σὲ κάποια πλαγιά βράχος προκαλεῖ ἀκούμενος ἀπὸ κάποια ἀπόσταση τοὺς ἤχους «ββρρχςς». 'Αλλ' ἓνας βράχος κυλιέται πάντοτε ἐκ τῶν "Α-νω [A] καί, γιὰ νὰ ἀκουστοῦν οἱ ἤχοι «βρρχς» μὲ κάποια εὐκρίνεια καὶ ὄχι σὰν ἀκαθόριστος ἀμβλὺς ἤχος, ἡ ἀπόσταση δὲν χρειάζεται νὰ εἶναι μεγάλη, ἢ — τὸ αὐτὸ — πρέπει ἡ πτώση νὰ λάβῃ χώραν σὲ περιωρισμένο τρισδιάστατο χῶρο [O]. Νά λοιπόν, ποὺ μέσω τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος, δηλ. τοῦ παρατηρητοῦ, ἡ λέξις βράχος μὲ τὰ φωνήεντα Α, Ο περιέχει τὴν πληροφορίαν, ὅτι ὁ βράχος πίπτει ἐκ τῶν ἄνω [A], σὲ περιωρισμένη ἀπόσταση [O], ἱκανοποιῶντας τὴν παράμετρο τοῦ χώρου στὴν ὀργάνωσιν τῆς λέξεως βρΑχΟς.

Γ.2.α: ρ-Υ-Α-ξ: Πασίφανές, ὅτι τὰ ρυάκια ῥέουν σὲ κοίτες σχήματος Υ [U], πάντοτε πρὸς τὰ κάτω [Y] καὶ πάντοτε ἐκ τῶν "Ανω [A].

Γ.2.β: Α-ν-Α-γλ-Υ-φ-Ο-ν: Πράγματι τὸ φυσικὸν ἀνάγλυφον παρατηρούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου [δεύτερον Α], ἀποτελεῖ ἐναλλαγὴ μεταξὺ γαιωδῶν σχηματισμῶν "Α-νω [πρῶτον Α] καὶ κοιλωμάτων πρὸς τὰ κάτω [Y] (= U) ἐντὸς ἐνὸς πεπερασμένου τρισδιαστάτου χώρου [O], ὅπωςδήποτε μὴ ἀπείρου [Ω], ἀφοῦ σὲ σημαντικὴ ἀπόσταση τὸ ἀνάγλυφον Α-Υ (= Α-U) λόγω τῶν ἀτμοσφαιρικῶν συνθηκῶν ἐξαφανίζεται καὶ ἐμφανίζεται σὰν ἀκαθόριστον πέπλον ὀρίζοντος. Συνεπῶς τὸ φωνῆεν [Y] συμβολίζει τὸ «κάτω» ἐν σχέσει μὲ τὸ "Ανω [A], τὸ δὲ [O] καὶ ἐδῶ προσδιορίζει οὐσιαστικὰ τὸν ὀρίζοντα τοῦ παρατηρητοῦ, ὡς καὶ εἰς τὸ προηγούμενον παράδειγμα Γ.1.

Συμπέρασμα πρῶτον: 'Εκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται, ὅτι δύνανται νὰ συνδεθοῦν καὶ μετὰ τοῦ χώρου τὸ [A] μὲ τὴν παράμετρον «"Ανω», τὸ [Y] (= U) ὡς «κάτω» καὶ τὸ [O] μὲ τὸν περιωρισμένον τρισδιάστατον χῶρον παρατηρήσεως.

Κατωτέρω ἐρευνᾶται ἡ σχέσις τῶν [E], [I] μετὰ τοῦ χώρου.

Δ. Σχετικὰ μὲ τὸ E.

Δ.1: τ-Ε-λμ-Α (τὸ γνωστὸν εἰς ὅλους τέλμα, παρουσιαζόμενον ὑπὸ μορφὴν ἐκτεταμένου ἐπιπέδου ἐπιφανείας ἡρεμοῦντος ὕδατος): Τὸ [E] δύναται νὰ ἀναφέρεται στὴν ΕκτΕταμΕνη 'Επιφάνεια, ἡ ὁποία προφανῶς ὑπάρχει στὸ "Ανω μέρος [A] τοῦ ἡρεμοῦντος ὕδατος.

Δ.2: Υ-Ε-τ-Ο-ς (βροχή): Πράγματι ὁ ὑετὸς πίπτει πάντοτε κάτω [Y] καὶ συγκεντρώνεται ἐντὸς κοιλοτήτων [Y] σὲ ἐκτεταμένες περιοχὰς [E], ὅλο δὲ τὸ φαινόμενον, δηλ. νέφωσις, βροχὴ, βροντὴ, λαμβάνει χώραν ὄχι σὲ ἄπειρον ἀλλὰ σὲ περιωρισμένον τρισδιάστατον χῶρον παρατηρήσεως [O].

Ἐπομένως: Δύναται νὰ ἐκφρασθῇ διὰ τοῦ φωνήεντος [E] ὁ ἐκτεταμένος ἀνοικτὸς ἢ ἐπίπεδος χῶρος τυχαίου προσανατολισμοῦ.

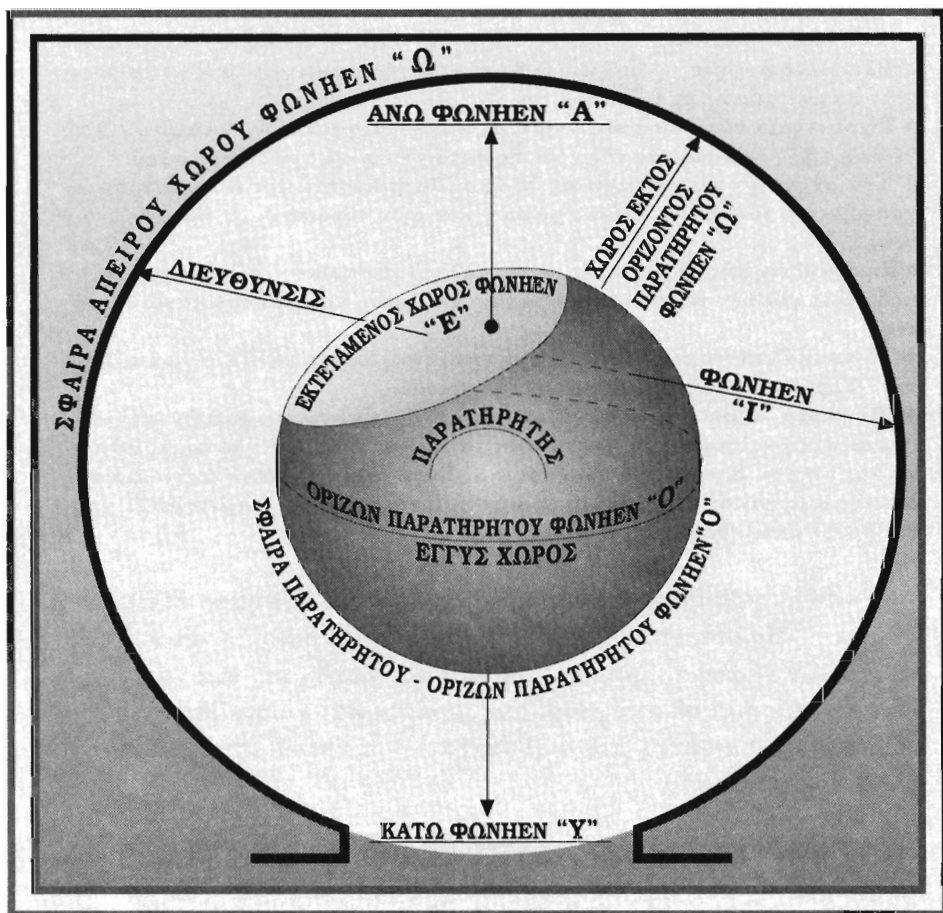
Ε. Σχετικὰ μὲ τὸ I.

Ε.1: Α-κτ-Ι-ς (ἡλιακὴ ἀκτίς). 'Η Α-κτ-Ι-ς κατευθύνεται πάντοτε ἐκ τῶν "Α-νω [A] καὶ ἐκ σταθεροῦ σημείου (ἡλιος) πρὸς δεδομένην κατεύθυνσιν [I].

Ε.2: π-Ε-τ-Ε-Ι-ν-Ο-ν: Τὸ γνωστὸν καὶ ἄλλως ὀνομαζόμενον στὴν καθομιλουμένην πτηνόν. Εἶναι προφανές, ὅτι τὰ πτηνὰ πετοῦν ἐλαύνοντα [πρῶτο Ε] σὲ ἐκτετα-

μένες περιοχές [δεύτερον Ε] σὲ συγκεκριμένες κατευθύνσεις [Ι], ἀφ' οὗ τὰ πτηνὰ δὲν ἔχουν λόγους νὰ πετοῦν ἀσκόπως, καὶ τὸ ὅλον φαινόμενον λαμβάνει χώραν σὲ ἐγγὺς ὑπὸ τοῦ παρατηρητοῦ ἐποπτευόμενον χώρον [Ο].

Ἐπομένως: Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ἡ ιδιότης τοῦ [Ι] ὡς δηλωτικοῦ κατευθύνσεως. Εἶναι δὲ γνωστόν, ὅτι στὴν Φύσῃ ὁ ὀξύς ἤχος, ὁ ὁποῖος προσομοιάζει πρὸς τὴν λεπτὴν φωνητικὴν ἀπόδοσιν τοῦ [Ι], εἶναι αἷτιον προσανατολισμοῦ στὴν πηγὴ τοῦ ἤχου, δηλαδή ἐκ τῆς ἀπειρίας τῶν δυνατῶν κατευθύνσεων ὑπάρχει μία καὶ σὲ συγκεκριμένη κατεύθυνσι. Ἐδῶ εἶναι σκόπιμον νὰ ἀναφερθῇ ἡ ἐπιβίωσις τοῦ [Ι] ὡς δηλωτικοῦ κατευθύνσεως ὑπὸ τὴν μορφήν τῶν καταλήξεων -ίζω, -σμός καὶ -ί (οὐτοσ-ί, τουτο-ί κ.λπ.). Πραγματικὰ οἱ ἀνωτέρω καταλήξεις δηλοῦν συγκεκριμένην ἐνέργειαν ἢ συγκεκριμένην ιδιότητα, δηλαδή μεταφορικὰ συγκεκριμένην κατεύθυνσιν. Οὕτω σχετικῶς μὲ τὸ φωνῆεν Ι, τοῦτο, ὡς ἀνεφέρθη, δύναται νὰ «ἀποδώσῃ» τὴν διεύθυνσιν ἢ συγκεκριμένην κίνησιν ἢ φορὰν ἐνὸς συγκεκριμένου γεγονότος. Τρόπον τινὰ τὸ φωνῆεν [Ι] ἀποτελεῖ, ἅς μοῦ ἐπιτραπῇ νὰ πῶ, τὸ ἀνυσματικὸ μέγεθος εἰς τὴν μεταφορὰν τοῦ φυσικοῦ χώρου μέσω τῶν φωνέντων.

Τεχνική ἐπεξεργασία σχεδίου: Νίκος Κουλαυτάκης.

Φ. 'Επιτρέψτε μου νά παρουσιάσω ἐδῶ ἓνα παραστατικό σχῆμα, ὅπου μὲ ἐποπτικό τρόπο καθορίζεται ἡ σχέσις μεταξύ φωνηέντων καὶ χώρου, τῶν φωνηέντων παρισταμένων διὰ τῶν ἀναλόγων γεωμετρικῶν σχημάτων.

Πρὶν τελειώσω τὴν παροῦσα ἀναφορὰ στὸ ἔργο τοῦ ἀειμνήστου μεγάλου ἐρευνητοῦ τοῦ «Δαυλοῦ» 'Ηλία Τσατσόμοιρου καὶ στὴν χρησιμότητα τῶν φωνηέντων καὶ ὡς παραμέτρων τοῦ φυσικοῦ χώρου στὴν νοηματικὴ ὀργάνωση τῶν λέξεων, θὰ ἤθελα νὰ ἀναφέρω τὴν πασίγνωστη λέξη «ΧΩΡΟΣ», στὴν ὁποία περιέχονται τὸ [Ω] καὶ τὸ [Ο]. Πράγματι ὁ χώρος ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ εὐρυτέρου ἢ ἀπείρου χώρου (φωνῆεν [Ω]) καὶ τοῦ ἐγγύς χώρου ἢ ὀρίζοντος τοῦ παρατηρητοῦ (φωνῆεν [Ο]).

Βοηθήματα:

'Η.Λ. Τσατσόμοιρος, «'Ιστορία Γενέσεως τῆς 'Ελληνικῆς Γλώσσας», Φιλολογικὴ ἐπιμέλεια Δημ. Γ. Λάμπρου, ἔκδ. «Δαυλός» 1991.

ΟΙ 11 ΤΟΜΟΙ ΤΟΥ «ΔΑΥΛΟΥ»

Ὁ 11ος τόμος τοῦ «Δαυλοῦ» (τεύχη 121-132, 'Ιανουάριος - Δεκέμβριος 1992) ὠλοκληρώθηκε καὶ βιβλιοθετημένος καλλιτεχνικά (μαυρόδετος μὲ χρυσοτυπία) διατίθεται μόνον στὰ Γραφεῖα τοῦ Περιοδικοῦ. Περιέχει:

- Τὴ συνέχεια τῶν ριζοσπαστικῶν, σὲ παγκόσμιο ἐπίπεδο, ἐρευνῶν γιὰ τὴ γένεση τῆς γλώσσας καὶ τῆς γραφῆς κατὰ τὴν αὐγὴ τοῦ Πολιτισμοῦ.
- Τὴν σὲ παγκόσμια κλίμακα καὶ ἀποκλειστικότητα ἔρευνα ἀποκρυπτογραφήσεως τῶν Γραμμικῶν Γραφῶν καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν παραλλαγῶν τους.
- Τὴ σύγκριση τῆς 'Ελληνικῆς μὲ τίς ἄλλες εὐρωπαϊκῆς γλώσσες καὶ τίς ἀποδείξεις γιὰ τὴν τεράστια γονιμοποιὸ ἐπίδραση ποὺ ἄσκησε πάνω σ' αὐτές.
- Τὰ ἀνακαλυπτόμενα στοιχεῖα γιὰ τὴν ἐξάπλωση τῶν 'Ελλήνων σ' ὅλη τὴν Ὑδρόγειο κατὰ τὴν προϊστορικὴ περίοδο.
- Πληθώρα σχολίων, ἀναλύσεων, μελετῶν καὶ πληροφοριῶν γιὰ τὴν πνευματικὴ καὶ πολιτικὴ κατάσταση τοῦ καιροῦ μας καὶ τὴν κοσμοϊστορικὴ καμπὴ ποὺ διανύει ἡ ἀνθρωπότητα. Στὸν τομέα αὐτὸν ἡ ἀνατομία τῆς ἐποχῆς μας καὶ οἱ προβλέψεις ποὺ ἐπεχείρησε κατὰ τὰ τελευταῖα 11 χρόνια ὁ «Δ» ἐπαληθεύθηκαν πλήρως.

— Μὴν γεμίζετε τίς βιβλιοθηκὲς σας μὲ ἄχρηστο τυπωμένο χαρτί. Βάλτε στὰ ράφια τους τοὺς 11 ἐτήσιους τόμους τοῦ «Δαυλοῦ» ἐξασφαλίζοντας ἓνα κρίσιμο βοήθημα, γιὰ νὰ ἐρμηνεύετε, σεῖς καὶ οἱ ἀπόγονοί σας, καίρια καὶ χωρὶς ψευδαισθήσεις καὶ αὐταπάτες τὰ συμβάντα — παρελθόντα, παρόντα ἀλλὰ καὶ μέλλοντα.

ΤΙΜΗ ΤΟΜΟΥ (ΣΕΛΙΔΕΣ 720-860): ΔΡΧ. 8.000

- Οἱ ἐτήσιοι τόμοι τοῦ «Δ» ἀποστέλλονται καὶ ταχυδρομικῶς κατόπιν τηλεφωνήματος στὰ τηλ. 3223957 ἢ 9841655.

Ἡ Ὁμόνοια, ἡ δεύτερη καὶ ἡ τρίτη φύσι μου

Ποιὸς μπόρεσε νὰ βυθομετρήσει τὶς ἀβύσσους του; Ἐγὼ τουλάχιστον κυττάζω πάντα μπροστά, κυττάζω ψηλά, κυττάζω μακριά. Θεῶμαι, βλέπω, ἀκούω, ὀργίζομαι καὶ δὲν ἀμαρτάνω.

«Ἄν δεχτοῦμε ὅτι ὁ ἄνθρωπος κατάγεται ἀπὸ τὸ φίδι, ἐξηγοῦνται ὅλα», γράφει κάπου ὁ ἀείμνηστος Ἡ. Τσατσόμοιρος. Ὁ ἐμπειρότατος δῦτης τοῦ Κουστῶ κατατρόμαξε, ὅταν στὸ βυθὸ τοῦ Εἰρηνικοῦ βρέθηκε ἀντιμέτωπος μ' ἓνα ἀνθρώπινο πρόσωπο. Ἡ τρισαριθωμένη φεγγαροπρόσωπη κυρία — τὸ χέλι «λύκος» — τὸν κυττοῦσε κατάματα, καὶ οὔτε ψῦλλος στὸν κόρφο σας. Μεταξὺ μας, δὲ μοῦ φάνηκε μοχθηρό. Ἐρημικὸ πλάσμα τοῦ Θεοῦ κι αὐτό, χαμένο στοὺς βυθοὺς· ἀλλὰ μακριὰ ἀπὸ μᾶς. Τὸ εἶδα νὰ βγαίνει καὶ νὰ μὴν τελειώνει ἀπὸ τὴ σχισμὴ τοῦ βράχου, καὶ πῆγε ὁ νοῦς μου στὸν ὄφι τὸν κατηραμένο, ποὺ στήθηκε μπροστὰ στὴ χαζο-Εὐᾶ, γιὰ νὰ τὴν ἐξαπατήσει καὶ νὰ πάρει στὸ λαιμό της τὸν ἀθῶο Ἀδάμ. Ὅπως κι ἂν ἔχει τὸ πρᾶγμα, «ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἡ κορωνὶς τῆς δημιουργίας» καὶ ὅλ' ἡ φασαρία, «ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἦν καὶ τῇ γῇ κάτω», γι' αὐτὸν ἐγιναν καὶ γιὰ χάρι του θυσίασε ὁ Μεγαλοδύναμος τὸ μοναχογιό του. Τὸν ἔρριξε ἀνάμεσά μας, καὶ μὴν τὸν εἶδατε. Μὲ κάτι τέτοια εἶναι, ποὺ πήραν κι ἐμένα τὰ μυαλά μου ἀέρα κι ἔχω μεγάλη ἰδέα γιὰ τὸν ἑαυτό μου. Κάθε φορὰ ὅμως ποὺ τὸν πιάνω νὰ κάνει ζαβολιές, ἡ πυξίδα χοροπηδάει σὰν τρελλὴ καὶ χάνω τελείως τὸν προσανατολισμό μου. Πάντως ἂν κρίνω ἀπὸ τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα, ποὺ στιγματίζουν τὰ παιδικὰ καὶ ἐφηβικὰ μου χρόνια, δὲν πρέπει νὰ εἶμαι ἀπὸ φυσικοῦ μου δειλὴ.

«Ἀντάρτη» καὶ «κατσαπαλιᾶ» μ' ἀποκαλοῦσαν οἱ ἄνθρωποι γιὰ τὰ ξεμπροστιάσματα μὲ τ' ἀγόρια καὶ τὰ τρεχαλητὰ πάνω στὶς μάντρες. «Ἀλαφροῖσκιωτη», γιατί χανόμουνα, λέει, μὲ τὶς ὥρες στὸ δάσος καὶ κουβέντιαζα μὲ τὰ ζουζούνια, «κουρσάρο», σὰν πηγαινα κόντρες μὲ τὰ κύματα, ὅταν τὸ Ἰόνιο ἀγρίευε. Ἄφηνα τὶς γυναῖκες τῶν ψαράδων νὰ τσιρίζουν κι ἔψαχνα στὸν ὀρίζοντα γιὰ τὸν κουρσάρο, ποὺ γρήγορος σὰν τὸν ἄνεμο θὰ μ' ἔπαιρνε μαζί του στὶς τέσσερις θάλασσες τῆς Γῆς. Ὅταν «Οἱ Πειραταὶ τοῦ Αἰγαίου» μοῦ γνώρισαν τὸν Ἑρρίκο ντ' Ἀλμπάρε, κατάλαβα τὸ σφάλμα μου κι ἔπαυα ν' ἀσχολοῦμαι μὲ παρακατιανούς. Τώρα, θέλεις ἡ γενικὴ κατακραυγὴ, θέλεις ἡ πίεση (διάβαζε σφαλιάρες) καὶ ἡ κατάλληλη ἀγωγή, ξεφύτρωσε στὰ καλὰ καθούμενα ἡ ἀγουρίδα, ἡ πολιτισμένη ἐκείνη νεαρὴ προσωπικότητα, ποὺ δὲν ἤξερα τί νὰ τὴν κάνω, γιατί πέρα ἀπὸ μιὰ ἐπίπλαστη χαυνωτικὴ ἡρεμία καὶ τὴν ἱκανοποίησι μιᾶς ἀνούσιας ματαιοδοξίας δὲ μοῦ χρησίμευε σὲ τίποτα. Χωρὶς νὰ τὸ πάρω εἶδηση, «εἶχαν χτίσει τὸ σπίτι μου πάνω στὴν ἀγορά».

Καθαρμένη πιά καὶ κουρεμένη, πανέτοιμη γιὰ τὸ χρῆσμα — «τὶς μεγάλες λεωφόρους τῆς ζωῆς»—, νὰ 'μαι ἔξω ἀπὸ τὸ φαρμακεῖο τοῦ Μπακάκου. Χτυπώντας ὅμως ἐπάνω σ' ἐκεῖνον τὸν βρώμικο μουντὸ στρόβιλο, ὅπου κυριαρχοῦσαν οἱ μηχανὲς καὶ οἱ ἄνθρωποι μίκραιναν, παραμέριζαν κάτω ἀπὸ μιὰ βία ποὺ τὴν ἔνοιωθα νὰ σφίγγει ἀπὸ παντοῦ, τὰ στηλῶσα. Δὲν πρόλαβα νὰ ξεκαθαρίσω, ἂν ἦταν ὁ φόβος μπροστὰ σὲ δυνάμεις ποὺ μὲ ξεπερνοῦσαν ἢ τὸ ἀλάθητο ἔνστικτο, ποὺ μαζί μὲ τοὺς προδομένους φίλους μου, τὸν ἀέρα, τὸν ἥλιο, τὸ χῶμα, τὸ νερό, μὲ καλοῦσαν ἀπεγνωσμένα κοντὰ τους. Οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἠθελαν τὸ καλὸ μου μ' ἐπιασαν ἀπὸ τὰ χέρια καὶ μὲ

πέρασαν στὴν πρόοδο. «Θὰ συνηθίσει», εἶπε ὁ ἕνας. «Ἐξίς δευτέρα φύσις», συμπλήρωσε ὁ ἄλλος. Μ' ἐπῆγαν στοῦ Χαμαράκη, μ' ἐντυσαν στὴν Ἑρμοῦ, «κοιτάξου στὸν καθρέφτη, κούκλα ἔγινες», μοῦ εἶπαν, εἶδα ἐγὼ τὴ δεύτερη φύσι μου στὸν καθρέφτη κι ἀποχαιρέτισα μ' ἀπελπισία τὴν κομμένη κοτσίδα μου, τὸ δάσος μου, τὸ Ἴονιο καὶ τίς μάντρες. Ἀπὸ τότε τὴν κουβαλάω σὰν τὴ χελώνα τὸ καύκαλο. Μαζί της, μαζί μὲ τοὺς χαλασμένους σπόρους ποὺ ἦρθαν ἀπὸ πολὺ μακριά, κλείνουμε ὅπου νὰ ἔναι τὴ δεύτερη μετὰ Χριστὸν χιλιετία, κληροδοτῶντας στὰ παιδιὰ μας τὰ ὑπάρχοντά μας καὶ τὸ θάνατο.

Ἡ πιὸ ἀπλῆ, ἡ πιὸ τραγικὴ, ἡ συγκλονιστικώτερη στὴν ἀλήθεια τῆς εἰκόνας, τέχνη ποὺ ἔχουν δεῖ τὰ μάτια μου, εἶναι τὸ μαῦρο σκελετωμένο δέντρο στὴν ταϊνία τοῦ Ταρκόφσκυ «**Ἡ θυσία**». Δέντρο σκέλεθρο· τὸ δέντρο τοῦ πολιτισμοῦ μας. Τὸ τερατούργημα ποὺ κατασκεύασε ἡ δεύτερη φύσι μας κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσί της. Λόγια, λόγια, λόγια, καὶ κραυγές, καὶ βία, καὶ αἷμα ποταμοὶ καὶ ἡ κατάληξη τὸ τίποτα, ποὺ στέλνει τὰ παιδιὰ μας βορὰ στοὺς τεχνητοὺς παραδείσους. Ποιὸς μπορεῖ νὰ μετρήσει τοὺς χαμένους, τίς γενιές ποὺ ἀφάνισαν οἱ λογιῆς-λογιῆς παράδεισοι; Τώρα τελευταία φοριέται πολὺ ἡ λέξη «ἐπανεκπαίδευση». Ἀλλὰ ἐπανεκπαίδευση, ποῦ;

Ἄκουσα κάποτε τὸν ἀρχιεπίσκοπο, μακαρίτη τώρα, νὰ τὰ ψέλνει γιὰ τὰ καλὰ στὰ **«παιδιὰ τῶν λουλουδιῶν»**: «Πᾶνε νὰ βγάλουν τὸν ἄνθρωπο ἀπὸ τὸν πολιτισμό, γιὰ νὰ τὸν μπάσουν καὶ πάλι μέσα στὰ σπῆλαια». Στὴν ταϊνία τοῦ Ταρκόφσκυ ὁ ἥρωάς του ἀφήνει τὰ πάντα πίσω του καὶ παίρνοντας τὸ μονοπάτι τῆς ἀστρόσκονης φεύγει, γιὰ νὰ ζήσει τὴν ἀλήθεια μὲ μιὰ παναγνὴ κοπέλλα κάπου στὴν ὑπαιθρο χώρα, ἐξόριστη θαρρεῖς, πάνω σ' ἕνα λίκνο ποὺ αἰωρεῖται, ποὺ δὲ στηρίζεται πουθενά. Παναγία ἡ Μαρία τὴν ὀνομάζει ὁ Ταρκόφσκυ, πρᾶγμα ποὺ ἐξώργισε τότε τοὺς χριστιανοὺς. Ἡ ταϊνία τελειώνει μ' ἕνα μοναχικὸ νήπιο, ποὺ κάτω ἀπὸ τὸν ἥλιο δίπλα στὴ θάλασσα πηγαινοέρχεται ποτίζοντας τὸ ξερὸ δέντρο μὲ τὸ κουβαδάκι του.

Τί λέτε, παιδιὰ; Εἴσαστε γιὰ ἕνα χεράκι; Ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος, τὸ χῶμα, τὸ νερὸ ὑπάρχουν ἀκόμα καὶ μποροῦν καὶ πάλι νὰ κάνουν τὸ θαῦμα τους. Καὶ ἡ ἀγνόητα ὑπάρχει. «Στὸ περιγιάλι τῶν ἀτέρμονων κόσμων παίζουν τὰ παιδιὰ...». «Οἱ ἄνεμοι ἀῆται ρέουν καὶ θὰ συνεχίσουν νὰ ρέουν ἐπάνω ἀπ' τὴν ἐλληνικὴ γῆ παρὰ τοὺς ρύπους τοῦ ψευδοπολιτισμοῦ, ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ δηλητηριάζουν κάθε ἄνεμο υἱείας σ' ὁλόκληρη τὴ γῆ», γράφει ὁ Ἡ. Τσατσόμοιρος. Ὁ ἄνεμος ἔρχεται καὶ φεύγει, μὰ ποτὲ δὲ χάνεται. Στὶς νοσογόνες πολιτείες τῶν ἀνθρώπων ὅμως, στὶς σάπιες μῆτρες, ἔσκασε κι' ὅλας μύτη ἡ νεοπλαστικὴ τρίτη φύσι. Ὁ ἀνεξέλεγκτος τρελλὸς ἐγκληματίας, ποὺ δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ μάσκες καὶ προσχήματα πιά. Ἀπελπισμένος, ἀδειανός, διεστραμμένος χρησιμοποιοῖ ἀδίστακτα τὸν κακοῦργο, ποὺ ἔκρυβε μέσα του, γιὰ νὰ ἐπιβιώσει ἢ ἀκόμα καὶ νὰ ἐκδικηθεῖ — ποιὸν καὶ τί; Δὲν ἔχει ἀναστολές ὁ ὄφιν, ὅταν κινδυνεύει. Χτυπάει στὰ τυφλά. Κατακυρίευσε τῆς Γῆς ἡ ἀνθρώπινη μᾶζα τῶν πέντε δισεκατομμυρίων καὶ τώρα τρώει τίς σάρκες της.

Ἔχετε περάσει τὸν τελευταῖο καιρὸ ἀπὸ τὴν Ὁμόνοια; Κατεβήκατε στὸ ὑπόγειο; Ἐγὼ πέρασα, κατέβηκα καὶ —τί νὰ σᾶς πῶ— ἔνοιωσα πολὺ χειρότερα ἀπὸ τὸ δῦτη τοῦ Κουστῶ.

Οὐρανία Πρίγκουρη

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΜΠΕΞΗΣ

Ἑλληνισμός καὶ Χριστιανισμός στὸ Βυζάντιο

(2*. ΥΦΕΣΗ ΑΝΘΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΣΤΟΥΣ ΟΨΙΜΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ)

Ἀνάμεσα στὸ 842 καὶ 867 στὸ Βυζάντιο βασίλευε ὁ Μιχαήλ ὁ Γ' ὁ ἐπονομαζόμενος «Μέθυσος». Τὸ ἐπωνύμιο αὐτό, ποὺ τοῦ ἀπεδόθη ἀπὸ φανατικούς τῆς Ἐκκλησίας, εἶχε σκοπὸ, ὅπως καὶ ἄλλοτε συνέβη («Κοπρώνυμος», «Παραβάτης» κ.ἄ.), τὴν ἡθικὴ μείωση ἐνὸς ἀνθρώπου ποὺ πρόσφερε στὴν ὑπόθεση τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Τὰ θρησκευτικὰ δρώμενα τῆς ἐποχῆς τοῦ τὸν ἄφηναν ἀδιάφορο. Διεπίστωνε πλεονεξία καὶ φαρισαϊσμὸ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ πατριάρχης δὲν τοῦ ἐνέπνεε τὸν πρέποντα σεβασμὸ. Ἔτσι, ὅταν ἐρωτᾶται γιὰ τὸ ποιὸς εἶναι ὁ καλύτερος ἀρχιεπίσκοπος, χωρὶς νὰ πολυσκεφετῇ, ἀπαντᾷ: «Ὁ Θεόφιλος», δηλαδὴ ὁ γελωτοποιὸς του. Πολλὲς φορὲς ὁ Θεόφιλος συνηθίζει νὰ ντύνεται πατριάρχης καὶ νὰ παίρνει μέρος σὲ παρωδιὰς λειτουργιῶν, ὅπου τὸν ρόλο τοῦ δευτέρου πατριάρχῃ ὑποδύεται ὁ ἴδιος ὁ Μιχαήλ. Ἔτσι χορὸς ἀπὸ 10 παπάδες, ποὺ τοὺς ὑποδύονται μὲ τὴν σειρά τους μίμοι, τραγουδᾷ μὲ κιθάρες στὰ χέρια. Τὸ σημαντικότερο δὲ τῆς ὅλης ὑποθέσεως εἶναι ἡ ἐξῆς καταπληκτικὴ ἀφήγηση ποὺ μᾶς ἔχει διασωθεῖ: Κάποτε, ὅταν ὁ πατριάρχης Ἰγνάτιος πραγματοποιεῖ λιτανεῖα, ὁ Μιχαήλ ὁ Γ' διοργανώνει μιὰ ἀντιλιτανεῖα --- παρωδιά τῆς πραγματικῆς, μὲ σκοπὸ νὰ γελοιοποιήσει

* Τὸ πρῶτο μέρος τῆς ἔρευνας αὐτῆς δημοσιεύθηκε στὸ προηγούμενο 132 τεῦχος τοῦ «Δ».

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ — ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ: Ἡ ἄλλη ὄψη Σχέσις συμπληρώσεως ἢ σχέσις ἀποκλεισμοῦ;

Κύριε διευθυντά,

Στὶς ἐρευνητικὲς, χάριν τῆς ἀληθείας, στήλες τοῦ ἀγαπητοῦ μας «Δαυλοῦ» (τ. 130, Ὀκτ. 92) παρεισέφρυνε — τὸ ὀνομάζω ἐγώ --- μιὰ παρουσίαση τοῦ βιβλίου τοῦ κ. Δ. Κάππα μὲ τίτλο «Ἡ Τρίτη Διαθήκη», ποὺ εἶχε τὴν καλωσύνη νὰ παρουσιάσῃ ὁ κ. Σαράντος Πάν, ὅπου ἐκπληκτοὶ παρακολουθήσαμε μερικά πράγματα ἐντελῶς ἀδιανόητα καὶ ἀθεμελίωτα, ποὺ προεκάλεσαν — εἶμαι βέβαιος — ἀληθινὸ «σόκ» εἰς τοὺς ἐγκρατεῖς ἀναγνώστες σας, ὡς εἰδικὸ καὶ διακεκριμένο κοινόν. [...]

Δὲν εἶναι, φρονοῦμε, δύσκολο νὰ καταλάβῃ ὁ κ. Κ., ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ὑπῆρξεν ἡ πολυτραγουδισμένη δόξα τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Διότι ὁ ἀνθρωπιστικὸς Ἑλληνισμὸς μέσα εἰς τὸν Χριστιανισμὸν εὗρε τὸ πλῆρες νόημά του καὶ τὴν δικαίωσή του σὰν φιλοσοφίας, διότι χωρὶς τὸν Χριστιανισμὸ θὰ παρέμενεν ἀνούσιος καὶ βυθώδης ὡς οἱ γραῶδεις μῦθοι (Παῦλος, Α' Τιμ. 4,7). Πρέπει νὰ ἀντιληφθῇ ὁ κ. Κ., καθὼς καὶ κάθε Ἑλλήν ποὺ ἤθελε ἐρμηνεύσει καὶ προβάλει τὸ Ἑλληνικὸν θαῦμα γενετικῶς, ὅτι, δόξα τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ γιὰ τὴν κρίσιμο περίοδο τῶν μετὰ τὴν

τὴν δεισιδαιμονία καὶ τοὺς δογματικούς θεατρνισμούς μὲ ἓναν ἄλλο γνήσιο. "Ἐτσι ντύνει τὸν Θεόφιλο γιὰ ἄλλη μιὰ φορά μὲ τὰ χρυσά του ἄμφια, τὸν βάζει πάνω σ' ἓνα γαίδαρο, κι ὅταν οἱ δύο πομπές συναντῶνται, οἱ μίμοι ἀρχίζουν νὰ ἀντιγράφουν τὶς κινήσεις τῶν παπάδων καὶ νὰ τραγουδοῦν τοὺς ὕμνους τους. Ὁ κύβος, ἔστω καὶ μ' αὐτὴν τὴν μορφή, εἶχε ριφθεῖ. Ἡ θρησκευτικὴ ἐξουσία καὶ τὸ δόγμα ἀρχισαν νὰ ἀμφισβητοῦνται. Αὐτὴ ἡ ἀριστοφανικὴ διακωμώδηση τῶν θρησκευτικῶν δρωμένων φάνταζε «ἀσέβεια» γιὰ κάθε θρησκο βυζαντινὸ στερημένο ἀπὸ τὴν αἴσθηση τῆς σάτιρας καὶ τῆς χαρᾶς. Ὁ Μιχαὴλ ὅμως τόλμησε νὰ σκεφτεῖ σὰν Ἑλληνας. Νὰ ἀμφισβητήσει, νὰ σατυρίσει, νὰ ἐλληνίσει τελικά.

Ἀπὸ τοὺς χρονογράφους τῆς ἐποχῆς τοῦ διεσώθη, ὅτι ὁ «Μέθυσος» ἦταν ὁ μοναδικὸς ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς τοῦ ποὺ μποροῦσε νὰ ἀντιμετωπίζει σὲ διαλεκτικὴ συζήτηση τὸν πολυμαθεῖ πατριάρχη Φώτιο, τὸν πιὸ μορφωμένο κατὰ γενικὴ ὁμολογία ἄνθρωπο τῆς ἐποχῆς του. Πράγματι ὁ Μιχαὴλ ὄχι μόνον διέθετε τεράστια μόρφωση ἀλλὰ ἦταν προικισμένος ἀπὸ ἓνα μεγαλοφυῆς κριτικὸ πνεῦμα. Στὴν συνέχεια ὁ Μιχαὴλ ἀναδιοργανώνει τὸ πανεπιστήμιο τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ Λέοντος τοῦ μαθηματικοῦ, μὲ καθηγητὲς γραμματικῆς, γεωμετρίας καὶ ἀστρονομίας. Ἀναδιοργανώνει τὴν δικαιοσύνη καὶ ἐνισχύει τὰ τείχη τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἀμφισβητεῖ τὴν κοσμικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐξουσία, δίνοντας στὸν ἄνθρωπο τὸ δικαίωμα νὰ ἐλπίζει ἐπιτέλους γιὰ κάτι καλύτερο ἀνοίγοντας διάπλατα τὶς πύλες τοῦ πρώτου βυζαντινοῦ ἐλληνίζοντος ἀνθρωπισμοῦ. Θεωροῦσε τὸν ἑαυτό του συνεχιστὴ τῶν Ἑλλήνων. Καὶ τὸ «Ἑλλην» ἦταν τίτλος τιμῆς καὶ ὄχι καταφρόνιας (ποὺ ὡς τέτοιος ἀνασύρεται ἀπὸ μερικοὺς δυστυχῶς ἀκόμα καὶ στὶς μέρες μας) γιὰ ὅσους κατανοοῦσαν τὴν πραγματικὴ σημασία του.

Τὸ κλίμα εἶναι πλέον εὐνοϊκό. Ἡ ἐπίσημη ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία παρακολουθεῖ ἀπλῶς τὰ γεγονότα ἀνήμερη νὰ ἀντιδράσει. Κρατᾷ στάση ἀναμονῆς. "Ἐτσι τὴν ἐποχὴ τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας (867-1081) ἡ ὕφεση συνεχίζεται καὶ ὁ ἐλ-

"Ἀλωση ἱστορικῶν φαινομένων καὶ τῶν ἀντιδράσεων τοῦ ΧριστιανοἙλληνισμοῦ (κατὰ τὴν περίοδον τοῦ Βυζαντινορρωμαϊκοῦ Κράτους καὶ κατὰ τὴν μετὰ ταῦτα δουλειαν τῆς Τουρκοκρατίας, ὅπου ἐβασανίσθη τὸ Γένος ἀπὸ τὴν καταπίεσιν τοῦ δυνάστου καὶ τὸν βασανισμὸν τῶν ραγιαδῶν), ἡ Ἐκκλησία δὲν παρέλειψε τὸ χρέος τῆς ἐναντι τοῦ ὑποδούλου ἔθνους, ἀλλὰ μὲ κάθε δυνατὴν σύνεσιν καὶ συνοχὴν καρδίας ἐπολιτεύθη κατὰ δύο ἄξονες, ποὺ ἀλληλοετέμνοντο:

Τὸν ἓνα, ποὺ ἐξέφρασεν ὁ Γεώργιος Σχολάριος καὶ οἱ περισσότεροι πατριάρχες καὶ τὸν ὅποιον, ὡς γράφει ὁ Ἰωσήφ Βρυέννιος (λίγο πρὶν ἀπὸ τὴν "Ἀλωση γιὰ τὶς Ἐκκλησίες τῆς Ἀνατολῆς, ποὺ ἤδη κατεῖχοντο ἀπὸ τοὺς Τούρκους), «τὸν παρηγορεῖ ἡ γνώσις ὁμοῦ καὶ φιλάνθρωπία τοῦ σουλτάνου, ὁ ὁποῖος ὄχι μόνον ἀνασυνέστησε τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ τὴν κατέστησεν ἐλευθέραν καὶ μάλιστα μετὰ πολλῶν δωρεῶν» (καὶ ἐννοεῖ τὰ προνόμια ποὺ παρεχώρησεν ὁ δυνάστης). Ἐνῶ 30 ἔτη ἀργότερα ὁ λόγιος πατριάρχης Μάξιμος Γ' γράφων πρὸς τὸν δόγην τῆς Βενετίας (1483), γιὰ νὰ τονίσῃ τὴν θρησκευτικὴν καταπίεσιν τῶν ὀρθοδόξων στὶς Ἑνετοκρατούμενες περιοχές, ὑπογραμμίζει ὅτι «στὴν τουρκοκρατούμενη Ἀνατολὴ πάσχομεν ὑπὸ τῶν Τούρκων, συγχωρήσει Θεοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πλὴν ἔχομεν πᾶσαν ἐλευθερίαν, ὥστε ... πάντα πράττειν ἀκωλύτως τὰ Ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐν μέσῳ τῇ τόπῳ τῶν ἀσεβῶν». Αὐτοὶ λοιπὸν ὁ ἄξων, ἐνῶ μὲ νοσταλγίαν διατηροῦσε μνήμην τῶν «παλαιῶν χρόνων τῆς ἐλευθερίας τὸν καιρὸν τοῦτον τῆς δουλείας καὶ ταλαιπωρίας», οὐχ ἦττον ὅμως οἱ δοκιμασίες τῆς δουλείας δὲν παρέσυρον τὸ Πα-

ληνικὸς τρόπος ζωῆς κατακτᾷ ὁλοένα καὶ περισσότερα ὄχυρά, ἀκόμα κι αὐτὸ τὸ ἄπαρτο κάστρο τῆς ἐκκλησίας. Οἱ μεγάλες ἐλληνικὲς πανηγύρεις παύουν πλέον νὰ τελοῦν ὑπὸ διωγμὸν. Σὲ ἀχρηστία μπαίνουν νόμοι ποὺ προβλέπουν καταδίκες καὶ ἀφορισμοὺς τῶν οἰκουμενικῶν συνόδων ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. Οἱ διονυσιακὲς τελετὲς τῆς Ἀπόκριας καὶ τοῦ Μαΐου ἀναβιώνουν, μαζὶ καὶ αὐτὲς τοῦ Δωδεκαμέρου. Στὶς 2 Ἰανουαρίου τελεῖται τὸ τρυγητικὸν δεῖπνον στὴν θέση τῶν ἐπιτελούμενων ἄλλοτε Βρουμαλίων. Καὶ τὰ «Βασιλικά» τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ ὀρίζουν: «Ἐπιτελεσθήτωσαν οἱ ἀγῶνες τοῦ λοιποῦ ἀκωλύτως». (Γιὰ τὸν Ἕλληνα αὐτὸν αὐτοκράτορα μιλήσαμε ἐκτενέστερα στὸ Α΄ μέρος τῆς μελέτης). Ὁ Διόνυσος ξαναζεῖ, ἀναπνέει πλέον «ἀκωλύτως» καὶ μαζὶ του ὅλος ὁ ἐλληνικὸς λαός, ποὺ ἐπὶ αἰῶνες ὡς μόνους λατρευτικοὺς τύπους εἶχε ἀναγκασθῇ νὰ δεχθῇ τὶς προσευχάς, τὶς λιτανεῖες, μετάνοιες καὶ γονυκλισίες.

Στὰ χρόνια τοῦ Φωκᾶ (963-969) ὁ «Ἑλληνικὸς ἄνεμος» ἀρχίζει νὰ πνέει καὶ μέσα στὶς βυζαντινὲς ἐκκλησίες. Ἐτσι ἀπὸ πληροφορία, ποὺ μᾶς δίνει ὁ ἐπίσκοπος Λιουτπράνδος, κατὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὴν Κωνσταντινούπολη ὡς ἀπεσταλμένος τοῦ Γερμανοῦ αὐτοκράτορα Ὁθωνα γίνεται μάρτυρας τῆς παραδόξης γιὰ τοὺς δυτικούς θεατρικῆς ἀναπαράστασης τῆς ἀναλήψεως τοῦ προφήτη Ἡλία καὶ κατηγορεῖ τοὺς ἀνατολικοὺς ὡς «ἀνόητους» Ἕλληνες γι' αὐτὴν τους τὴν πράξη: «*Leves Graeci raptionem Heliae prophetae ad caelos ludis scenicis celebrant*». Καὶ στὰ μισὰ τοῦ 11ου αἰῶνα συμβαίνει τὸ ἐξῆς καταπληκτικὸ: μέσα στὴν ἱεροτέρα τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ Βυζαντίου, τὴν Ἀγία Σοφία, μὲ μιμᾶδα ἐνσαρκώνει τὴν Θεοτόκο στὴν θεατρικὴ ἀναπαράσταση τοῦ μυστηρίου τῆς γεννήσεως! Ὁ Ψελλὸς μὲ τὴν σειρὰ του μιμεῖται ἕνα ὕμνο στὴν Ἀρτέμιδα, γιὰ νὰ τιμήσει τὴν Παναγία. Σὲ κώδικα τοῦ Βατικανοῦ τοῦ 13ου αἰῶνα ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς ἑννέα δράματα: «Ἡ ἔγερσις τοῦ Λαζάρου», «Ἡ Βαϊφόρος», «Ἡ Τράπεζα», «Ὁ Νιπτήρ», «Ἡ προδο-

τριαρχεῖον πρὸς ἐνεργείας ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ βλάψουν καὶ νὰ ἐκθέσουν τὴν Ἐκκλησίαν ἀπέναντι τοῦ δυνάστου ἢ νὰ τὴν ἐκτρέψουν ἀπὸ τὴν πολιτικὴ ποὺ εἶχεν ἀπ' ἀρχῆς χαράξει, δηλαδὴ μιὰ πολιτικὴ «συνέσεως» (καὶ ἀποδόσεως «τῶν τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι»). Ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τῶν πατριαρχῶν, μαζὶ καὶ οἱ «ἄρχοντες» καὶ πρόκριτοι τοῦ Γένους, συμφωνοῦσαν εἰς τὴν ἀναγκαιότητα τῆς ἀδιατάρακτης «ἐν ὑποταγῇ» συνυπάρξεως τοῦ Γένους μὲ τὴν ὀθωμανικὴν πολιτεία.

Τὸν ἄλλον ἄξονα ἐξέφραζαν καὶ τὴν ἀσυμβίβαστη ἀντίδραση κατὰ τοῦ δυνάστου, ὅπως ὁ Πατριάρχης Νεόφυτος ὁ Β΄ γράφει πρὸς τὸν Φίλιππο τὸν Γ΄, βασιλέα τῆς Ἰσπανίας (1609): «*Διὰ τοῦτο σὲ παρακαλοῦμεν καὶ δεόμεθα, ἵνα ποιήσης ἔλεος καὶ ἐλευθερώσης τὸν Λαὸν τοῦ Χριστοῦ, ὡς μιμητὴς αὐτοῦ... καὶ ἵνα δοξασθῇς...*» (τὸ ἄκρως ἀπόρητον τοῦτο ἔγγραφο ἐπέδωσαν πρὸς τὸν βασιλέα δύο Ἕλληνες μυστικοὶ πράκτορες, ἀνέκδοτο ἀκόμη, καὶ ποὺ φυλάσσεται εἰς τὰ Ἰσπανικὰ Ἀρχεῖα τοῦ Σιμάνκας).

Δύο ἄλλοι ἀγωνιστὰς τῆς ἐλευθερίας, ποὺ ἀνέπτυξαν συνωμοτικὴ καὶ ἐπαναστατικὴν δρᾶσιν, εἶναι ὁ περίφημος μητροπολίτης Λαρίσης Διονύσιος ὁ Σκυλόσοφος καὶ ὁ μητροπολίτης Τιρνόβου Διονύσιος Ράλλης Παλαιολόγος. Ὁ ἀνωτέρω Νεόφυτος Β΄ (καθὼς καὶ ἄλλος πατριάρχης, ὁ Τιμόθεος Α΄) ἐπηρεάζονταν ἀπὸ τὴν φιλοκαθολικὴ καὶ φιλοδυτικὴ προπαγάνδα τῶν Ἰησουϊτῶν τοῦ Γαλατᾶ. Κατ' αὐτῶν ἐξανέστη ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ 17ου αἰῶνος, δηλ. κατὰ τοῦ φιλοδυτικισμοῦ καὶ τοῦ πάπα, ὁ φλογερὸς ἱεροκήρυξ Μάξιμος ὁ Πελοποννήσιος ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας, ποὺ ἐδήλωνεν ἀπερίφραστα καθαρὰν πολεμικὴν καὶ κατὰ τῶν φιλοδυτικῶν αὐτο-

σία», «'Η ἄρνησις τοῦ Πέτρου», «'Η ἐξουθένωσις τοῦ 'Ηρώδου», «'Η σταύρωσις» καὶ «'Η ψηλάφισις». Τὰ δράματα αὐτὰ ἐτελοῦντο μέσα στὶς ἐκκλησίες καὶ μερικὲς φορές καὶ στὸν περίβολο αὐτῶν. Τὰ γεγονότα παριστάνοντο ὅπως καὶ στὰ εὐαγγέλια καὶ ὑποκριταὶ ἀπήγγελλαν τὸ διαλογικὸ μέρος, χρησιμοποιώντας καὶ τὴν ἀνάλογη ἡθοποιία. 'Απ' αὐτὲς τὶς παραστάσεις ἐπηρεάστηκε καὶ ἡ τοιχογράφισις τῶν ὀρθοδόξων ναῶν, τῶν ὁποίων τὰ ζωγραφικὰ θέματα λειτουργοῦν σὰν ἀνάμνησις τῶν παραπάνω θεατρικῶν δρώμενων. 'Ακόμα μέχρι σήμερα δὲ ἡ 'Ακολουθία τοῦ Νιπτῆρος τελεῖται στὰ 'Ιεροσόλυμα, ὅπου ὁ Πατριάρχης νίπτει τὰ πόδια τῶν 12 ἀρχιμανδριτῶν, καὶ στὴν μονὴ τοῦ ἁγίου 'Ιωάννου τοῦ Θεολόγου στὴν Πάτμο, ὅπου ὁ ἡγούμενος νίπτει μὲ τὴν σειρά του τὰ πόδια 12 μοναχῶν. Αὐτὰ σὰν ζωντανὴ ἐπαλήθευσις τῶν ἀνωτέρω.

'Η ἐλληνικὴ ἐπίδρασις εἶναι τόσο μεγάλη οὕτως, ὥστε καὶ ἐλληνικὰ θεατρικὰ βοηθήματα χρησιμοποιοῦνται γιὰ τὴν πραγματοποίησιν αὐτῶν τῶν θρησκευτικῶν θεατρικῶν παραστάσεων. Καὶ πρῶτα ἀπ' ὅλα ὁ «ἀπὸ μηχανῆς θεός». 'Ετσι ὁ Συμεὼν ὁ Θεσσαλονικεὺς μνημονεύει, ὅτι στὴν παράστασιν τῶν τριῶν παιδῶν ἐν καμίῳ, καὶ συγκεκριμένα ἐνῶ ἐψάλλετο τὸ «ὁ δὲ ἄγγελος κυρίου συγκατέβη ἅμα τοῖς παισὶ τοῖς περὶ τὸν 'Αζαρίαν εἰς τὴν κάμινον», κατέβαινε ἀπ' τὴν ὀροφὴ τοῦ ναοῦ μὲ μηχανήμα ὁμοίωμα ἀγγέλου. 'Αλλὰ καὶ τὸ «βροντεῖον» τῶν ἀρχαίων 'Ελλήνων εἶχε κι αὐτὸ τὴν θέσιν του, χρησιμοποιούμενον μὲ τὴν σειρά του στὰ θρησκευτικὰ δράματα καὶ εἰδικότερα σ' αὐτὸ τῆς ἀνάστασις τοῦ Χριστοῦ, ὅπως ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ προφήτη 'Ηλία στοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐνῶ τὸ ἄρμα μὲ τὸν ἡθοποιὸ ποὺ ὑπεδύετο τὸν προφήτη ἀνέβαινε πρὸς τὴν ὀροφὴ τοῦ ναοῦ. Μέχρι καὶ τὸν 12ον αἰῶνα οἱ κληρικοὶ μεταμφιέζοντο φορώντας στρατιωτικὰς σχολὰς, προσωπεῖα ἢ ἀκόμα, ὅσο κι' ἂν φαίνεται αὐτὸ ἀπίστευτο, ὑποκρινόμενοι τετράποδα ζῶα μέσα στὴν ἐκκλησίᾳ, ἀκόμη καὶ μέσα στὴν ἁγία Σοφία, ὅπως γνωρίζουμε ἀπὸ μαρτυρίες, κατὰ

κρατόρων, ποὺ ἐρωτοτροποῦσαν μὲ τὴν Δύσιν. Αὐτὴ εἶναι τρίτη καὶ παρεμβαλλομένη θέσις, ποὺ τελικῶς ἐδικαιώθη καὶ ὑπηρετήσε τὴν 'Ορθοδοξίαν.

'Ο δεῦτερος ἄξων, τῆς νομιμοφροσύνης καὶ βιώσεως ὑπὸ τὸν δυνάστην ἄχρι καιροῦ ποὺ ἤθελεν ὁ Κύριος νὰ φέρῃ τὴν ἀποτίναξιν τοῦ ζυγοῦ τῆς τυραννίας, ἦταν πίστις τῆς 'Εκκλησίας καὶ τοῦ Γένους, ὡς αὐτοσυνειδησία τῆς καταπτώσεως καὶ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ Βυζαντίου... τοῦτο πάλιν ὑπῆρξε συνέχεια τοῦ λεγομένου, εἰς τὸν καταργηθέντα 'Ιουδαϊσμόν, «ἱστορικοῦ πραγματισμοῦ» ἢ «προφητικοῦ σχήματος» (Β. Βέλλας). 'Οτι ὑποφέρει τὸ Γένος τιμωρούμενον ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν του.

'Ο 'Ελληνισμὸς μεγαλύνεται ἀπὸ τὴν ἀνθρωπιστικὴν φιλοσοφίαν καὶ τὶς φιλάνθρωπες ιδέες του, γιὰ τὴν 'Αθηνᾶ τῆς σοφίας του, ἐξελθούσης πανόπλου ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός, τὴν ὁποίαν οἱ 'Ελληνες ἐφαντάστησαν «παρθένον ἀδμήν», γιὰ τὴν ἀνθρωπιστικὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Προμηθέως ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ ἀνέλαβε νὰ βεβηλώσῃ τὴν ζηλότυπον καὶ ἀπάνθρωπον ἀπόκρυψιν τοῦ πυρός, τὸ ὅποιον ὑπεχρεώθη καὶ νὰ «κλέψῃ», μὲ ἀνταρσίαν κατὰ τῶν θεῶν, τιμωρημένος δι' αὐτὴν νὰ σπαράσσεται ἀλυσόδετος ἀπὸ τὸ ὄρνειον τοῦ Καυκάσου. 'Ανθρωπιστικὴ εἶναι ἡ ἰδέα τοῦ τανταλείου μαρτυρίου τοῦ διωγαλέου Ταντάλου, ποὺ δὲν θὰ πιῇ νερό, ποὺ τὸ ποθεῖ, ἔστω καὶ ἂν χάσῃ τὸν πακτωλὸν τοῦ χρυσοῦ... Δόξα εἶναι οἱ μεγάλοι φιλόσοφοι καὶ δημιουργοί, οἱ τραγικοί, ὁ σοφὸς Σωκράτης ποὺ ἐβάστασε τὴν τραγικὴ μοῖρα τῆς δικαστικῆς δολοφονίας καὶ τῆς ἄχρι θανάτου ὑποταγῆς του, νικητῆς τοῦ κακοῦ, παρὰ τὸν ἰσχυρότατον πειρασμὸν τοῦ Κρίτωνος, ποὺ τοῦ ἐξησφάλιζε τὴν ζωὴν δραπέτου πρὸς Θεσσαλίαν, μέχρις ὅτου ἐξουδετερώνοντο οἱ τρεῖς συκοφάνται καὶ

τὴν ἐορτὴ τῆς γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν Φώτων, ἓνα ἔθιμο ποὺ καταργήθηκε τὸν 12ον αἰῶνα ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Λουκᾶ τοῦ Χρυσοβέργου.

Ἦτο λοιπὸν ἐξ ἀρχῆς ἀναπόφευκτο, ὅτι ἡ γνωριμία τοῦ βυζαντινοῦ ἐλληνισμοῦ μὲ τὸν ἀρχαῖο ἐλληνικὸ πολιτισμὸ κάποια στιγμή θὰ τὸν μπόλιαζε τόσο βαθειὰ οὕτως, ὥστε ἡ θρησκεία θὰ εἶχε τυπικὸ καὶ μόνον λόγον ὑπάρξεως. Τὴν δὲ συνείδηση αὐτοῦ τοῦ προϊόντος κοινωνικοῦ σχήματος μποροῦμε πλέον ἀμετάκλητα νὰ τὴν ὀρίσουμε ὡς Ἑλληνική. Ὁ Βυζαντινὸς Ἑλληνισμὸς μὲ τὸν μανδῦα τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὸν ὁποῖον δὲν ἀποβάλλει, υἱοθετώντας τὸν μόνον κατὰ τοὺς τύπους, ἀναπνέει ἐλεύθερα καὶ χαίρεται σὲ διονυσιακοὺς καὶ ἀριστοφανικοὺς ρυθμούς.

Μὲ τὸν Κωνσταντῖνο τὸν Πορφυρογέννητο (913-959) ἔχουμε νέα ἀνθήση τῆς παιδείας καὶ συνέχιση τῶν ἔργων τοῦ Μιχαὴλ τοῦ Γ'. Τέτοια, ποὺ στὸ σύγγραμμα ποὺ ἀναφέρεται στὸν βίο Ἀβρααμίου- Ἀθανασίου ἀναφέρονται τὰ ἐξῆς γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Πορφυρογέννητου: «*Πρῶτα κατόρθωσες μὲ τὴν ἐπιδειξιότητα καὶ τὴν ἰδιοφυΐα σου νὰ ξαναφέρεις στὸ φῶς τὴν φιλοσοφία καὶ τὴν ρητορική, ποὺ εἶχαν πάψει πιά νὰ ὑπάρχουν καὶ εἶχαν καταποντιστεῖ στὸ ἀνοιχτὸ βάραθρο τῆς λήθης, κι ἐσύ τοὺς ἔτεινες τὸ δυνατὸ σου χέρι...*». Τὸ δὲ πανεπιστήμιο τῆς Κωνσταντινουπόλεως τὸ ἀναδιοργανώνει καὶ προσθέτει καὶ τὸ μάθημα τῆς ρητορικῆς στὰ ἤδη ὑπάρχοντα.

Ἡ αὐτοκρατορία ἐξελληνίζεται ραγδαίως, σὲ βαθμὸ ποὺ ὁ περίφημος Μιχαὴλ Χωνιάτης, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, νὰ φτάνει στὸ σημεῖο νὰ γράφει τὰ παρακάτω ἐκπληκτικὰ ἀναφερόμενος στὴν πόλη τῶν Ἀθηνῶν:

«*Ἐρως Ἀθηνῶν τῶν πάλαι θρυλουμένων...*

Ὡς δυστυχῆς ἔγωγε καινὸς Ἰξίων

Ἐρῶν Ἀθηνῶν, ὡς ἐκεῖνος τῆς Ἥρας

Εἶτα λαβὼν εἰδωλὸν ἡγλαϊσμένης

δολοφόνοι τοῦ (Ἄνυτος, Μέλητος καὶ Λύκων), μὲ τὸν ἐπικὸν ἐπίλογο τοῦ ταπεινοῦ Κρίτωνος: «*οὐκ ἔχω τι λέγειν, ὦ Σώκρατες*», ποὺ ἐσφράγισε ἐνταφιαστικὰ τὴν μεγαλύτεραν ἐποποιΐα τοῦ ἀνθρώπου πρὸ Χριστοῦ. Δόξα εἶναι ὁ Εὐκλείδης, ὁ Ἀρχιμήδης μὲ τοὺς «κύκλους» τοῦ, μὲ τὴν ὁμώνυμον ἀρχὴ τοῦ Ἀρχιμήδους καὶ τὸ «*Εὐρηκα*» πρὸς τὸν Συρακόσιο Γέλωνα. Δόξα εἶναι τὰ ἀθάνατα ἔργα Λόγου καὶ Τέχνης. Ἡ ποίησή τους καὶ τὰ συγγράμματα ποὺ μᾶς ἀφήκαν, βαρύντιμ καὶ αἰώνια κληρονομιά τῶν Νεοελλήνων..., ὅπως καὶ τὰ ἀνθρωπιστικώτατα Ἔπη τοῦ Ὀμήρου...

[...] Δὲν εἶναι ὅμως δόξα οἱ... «κουτσουκέλες» τοῦ Διός, διὰ νὰ... γονιμοποιήσῃ τὴν Λήδα νὰ μεταμορφώνεται εἰς χῆνον ἢ κύκνον, διὰ νὰ καταστήσῃ γόνιμα τὰ δύο αὐγά, ἐξ ὧν ἐτέχθησαν οἱ Διόσκουροι (Κάστωρ καὶ Πολυδεύκης), γιὰ νὰ μᾶς μείνουν στὸν ἔναστρον Οὐρανὸν, πέρα ἀπὸ τὸ Τετράγωνο τοῦ Πηγάσου ἢ ἀπὸ τὸ Ἄλφα τῆς Μεγάλης Ἀρκτοῦ, «*ἦν καὶ ἄμαξαν καλέουσιν*» (Ὁμηρος). Δὲν εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀρχαίου Ἑλληνικοῦ Πνεύματος, ποὺ ἐνηπίασε τόσο παγανιστικὰ εἰς τὴν μυθοπλασίαν του: Τί νὰ εἰπῇ κανεὶς γιὰ ἓνα Πρίαπο, γιὰ τοὺς πολλοὺς σειλινούς καὶ σατύρους, γιὰ τὸν ἀσελγῆ τραγοπόδαρο κ.τ.τ. Ἄν σταματοῦσαν τουλάχιστον στὴν εἰδωλλιακότητα τῶν Νυμφῶν... («*Λῆς ποτὶ τὰν νυμφᾶν, λῆς, αἰπόλε, τῆδε καθήξας...*»: Θεόκριτος). Δὲν εἶναι πρὸς τιμὴν τοῦ ἀρχαίου πνεύματος, ποὺ μοιραίως ἐνηπίασεν, ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθη, μὲ ἐξαίρεσιν τὸν Σωκράτη, νὰ ἀναχθῇ εἰς τὴν σύλληψιν τοῦ ἐνὸς Θεοῦ, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι συνέλαβε τὴν ἐννοίαν τοῦ Ἀπεῖρου... Καὶ δὲν μπόρεσε νὰ συλλάβῃ τὸν Θεὸν ὡς ὄντοπιόν (ἐξ οὐκ ὄντων εἰς τὸ εἶναι τὰ

Φεῦ! οἷα πάσχω καὶ λέγω τε καὶ γράφω!
 Οἰκῶν Ἀθήνας οὐκ Ἀθήνας που βλέπω
 Κόνιν δὲ λυπρὰν καὶ κενὴν μακαρίαν·
 Ποῦ δὴ τὰ σεμνά, τλημονεστάτη πόλις;
 Ὡς φροῦδα πάντα καὶ κατάλληλα μύθοις
 Δίκαι, δικασταί, βήματα, ψῆφοι, νόμοι
 Δημηγορίαι τε πειθανάγκη ρητόρων
 Βουλὴ, πανηγύρεις τε καὶ στρατηγίαι
 Τῶν πεζομάχων ἅμα καὶ τῶν ναυμάχων,
 Ἡ παντοδαπὴ Μοῦσα, τῶν λόγων κράτος!
 Ὅλωλε σύμπαν τῶν Ἀθηνῶν τὸ κλέος...».

Χάθηκε τὸ κλέος ναί, ἀλλὰ ὄχι καὶ ἡ ἐλπίδα. Καὶ αὐτὸς ὁ ἐλληνίζων ὀρθόδοξος δὲν εἶναι ὁ μόνος ποὺ τὴν ἐκφράζει. Μαζί του πολλοὶ ἀκόμα, ἄλλοι περισσότερο κι ἄλλοι λιγώτερο γνωστοί. Φτάνουμε ἀκόμα στὸ σημεῖο νὰ μιλάμε γιὰ φαινόμενα ἐπανόδου στὴν ἀρχαία Ἑλληνικὴ θρησκεία, ποὺ δειλὰ-δειλὰ ἄρχισαν νὰ διαφαίνονται στὸν ὀρίζοντα τῆς ἄλλοτε θεοκρατούμενης βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, χωρὶς ὅμως νὰ ἀγνοεῖται ἡ ὑπαρξίς τους καὶ στὰ προηγούμενα χρόνια, φαινόμενο ἀνάλογο τῶν «κρυπτοχριστιανῶν» τῶν χρόνων τῆς τουρκικῆς κατάρκτησης, ποὺ προϋπῆρχαν ὅμως αὐτοῦ ὡς ὅρος καὶ φαινόμενο μὲ τὴν ἔννοια τῶν «κρυπτοελλήνων». Ἐκαλύπτετο συνήθως αὐτὴ ἡ τάσις πίσω ἀπ' τὸν μανδύα τῆς θρησκείας, ἄλλοτε ὡς αἰρέσεις (Μονοφυσитισμός, Ἀρειανισμός, Νεστοριανισμός, Μανιχαϊσμός), ἄλλοτε πίσω ἀπ' τὸν μανδύα τῆς παιδείας καὶ τῆς ἐπιστήμης ὡς Ἑλληνίζουσας φιλοσοφίας (Πλωτῖνος, Ἀμμόνιος Σακκάς, Συνέσιος ὁ Κυρηναῖος, Ἀρέθας, Μαυρόπου), ἄλλοτε πίσω ἀπ' τὸν μανδύα τῶν τεχνῶν καὶ τῆς κοινωνικῆς ζωῆς (θέατρο, μίμοι, πανηγύρεις) ἢ ἀκόμα καὶ πίσω ἀπ' τὸν μανδύα τῆς ἐξουσίας θρησκευτικῆς καὶ πολιτι-

πάντα παραγαγόντα). Δὲν μπόρεσε νὰ συλλάβῃ τὸ ἀπαθὲς τοῦ Θεοῦ (δηλ. τὸν Θεὸν ξένον καὶ ἐπέκεινα τῶν μικροτήτων τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν). Δὲν μπόρεσαν νὰ συλλάβουν ὅτι ὁ ἴδιος Θεὸς (ἐξ οὐκ ὄντων) κατεσκεύασε καὶ τὴν ἡδονὴν διὰ τὴν φύσιν, τὰ ἔμβια εἶδη καὶ τὴν διαίωνισή τους, καὶ τὸν ὑπεβίβασε εἰς τὴν κατώτατη στάθμη τοῦ πορνομοιχοῦ καὶ... ἀντεραστοῦ (τοῦ πλάσματός του) τοῦ ἀνθρώπου, πρᾶγμα ποὺ καταδικάζεται καὶ δι' αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἀπλὴ καὶ «φιλοσοφικὴν» ἠθική... Ἦταν ἀνάγκη τάχα νὰ κρατήσῃ «ζηλοφθόνως» καὶ ποσοστὰ ἡδονῆς διὰ τὸν ἑαυτὸν του, γιὰ νὰ γίνῃ καὶ ἀντεραστὴς τοῦ ἀνθρώπου; Γιὰ τὸν τελευταῖον δὲν θὰ ὑπῆρχε καὶ καμμία δικαίωσις, ἀφοῦ δὲν θὰ μπορούσε νὰ «πετάξῃ τὸ γάντι» στὸν ἐπίβουλο καὶ νὰ τὸν καλέσῃ νὰ ὀρίσῃ τοὺς μάρτυράς του γιὰ... μονομαχία.

Ὁ Χριστιανισμὸς ὡς ἀποκεκαλυμμένη ἀλήθεια (καὶ αὐτοαλήθεια) ἐγνώρισε φιλανθρώπως μορφήν καὶ οὐσίαν τοῦ θείου ἐγνώρισε πρὸς τὸν ἄνθρωπον πῶς ἔχουν ἀκριβῶς τὰ ὅσα ὑπαινίσσεται ὁ Λουκιανὸς μὲ τὰς ἀναζητήσεις του περὶ Ἀδου καὶ Κερβέρου, περὶ Ὁρφέως καὶ Εὐρυδίκης, γιὰ τὸν οὐσιώδη σκοπὸν τῆς ζωῆς, γιὰ τὴ λύση τοῦ ἀνθρωπίνου δράματος, γιὰ τὴν τελικὴ λύση τοῦ ἀνθρωπίνου προβλήματος, ὡς οἰκουμενικῆς καὶ κορυφαίας, διὰ τὴν Δημιουργίαν, προσωπικότητος, γιὰ τὴν ὁποίαν καὶ ὑπάρχει καὶ ὁ δρόμος πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Εἰς αὐτὸ ἀπὸ πλευρᾶς οὐσίας ὁ Χριστιανισμὸς προσέδωκεν ἀπόλυτον ἀξίαν εἰς τὸν πρωταρχικὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τοῦ προσέδωκεν οἰκουμενικὴν διάστασιν. Ὅχι μόνον δὲν τὸν κατεπίεσε, ὡς ἀνακριβῶς ἰσχυρίζεται ὁ κ. Κ., ἀλλὰ τὸν ἐγαλβάνισε καὶ τὸν ἐλίκνισε, τὸν ἐτραγούδησε καὶ τὸν ἔθρεψε «ὡς ἄνδρα τέλειον», ἐν ὅσῳ τὸν ἀπῆλλαξεν ἀπὸ τῆς

κῆς (Φώτιος, Κηρουλάριος, Μιχαήλ Χωνιάτης, Μιχαήλ Γ', Λέων ΣΤ' ὁ Σοφός, Κωνσταντῖνος Ζ' Πορφυρογέννητος).

Δὲν εἶναι λοιπὸν καινούργιο φαινόμενο, ἡ ἀνεξέλεγκτη πλέον δύναμη τοῦ Ἑλληνισμοῦ νὰ ξεχύνεται ἐλεύθερα καὶ ὀρμητικὰ παρασύροντας στὸ πέρασμά της ὅποιοδήποτε ἐμπόδιο καὶ δίνοντας ἔτσι στοὺς πολίτες τῆς αὐτοκρατορίας τὸ δικαίωμα νὰμποροῦν ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ κάθε τεχνητὸ σύμπλεγμα ποὺ τοὺς ἐμφυτεύτηκε, νὰ ἀποκαλοῦνται μεταξὺ τους, καὶ κατ' ἐπέκτασιν πρὸς τρίτους, «Ἑλληνες». Ἔτσι ὁ Μιχαήλ ὁ Ψελλὸς (1018-1078) μπορεῖ στὸν ἐπαινετικὸ του λόγο πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ρωμανὸ τὸν Γ' νὰ καυχᾶται, ὅτι ἦταν ἀναθρεμμένοι «λόγοις ἑλληνικοῖς» («Χρονογραφία», Ρωμανὸς 3, 2 ἔκδ. Budé 1, 32). Μὲ παρόμοιο τρόπο ἡ Ἀννα ἡ Κομνηνὴ ἀναφερόμενη στὸ ἐκπαιδευτήριό ὀρφανῶν, ποὺ εἶχε ιδρύσει ὁ πατέρας της, καὶ στὴν παιδεία ποὺ παρείχετο σ' αὐτό, μπορεῖ κι αὐτὴ νὰ λέει: «Καὶ ἔστιν εἶδεῖν καὶ Λατῖνον ἐνταῦθα παιδοτριβοῦμενον καὶ Σκύθην ἑλληνίζοντα καὶ Ρωμαῖον τὰ τῶν ἑλλήνων συγγράμματα μεταχειριζόμενον καὶ τὸν ἀγράμματον Ἑλληνα ὀρθῶς ἑλληνίζοντα» («Ἀλεξιάς» 15, 7 Teubner 2, 293). Καὶ δὲν εἶναι μόνο στὴν Κωνσταντινούπολη ποὺ παρατηρεῖται αὐτὸ τὸ φαινόμενο, ἀλλὰ καὶ σὲ ὁλόκληρη τὴν ὑπόλοιπη ἑλληνίζουσα πλέον βυζαντινὴ ἐπικράτεια. Ἡ Θεσσαλονικὴ καλεῖται ἀπ' τὸν Καβάσιλα ἀργότερα στὰ μέσα τοῦ 14ου αἰῶνος «ὁικὸς τοῦ Ἑλληνισμοῦ» καὶ «διάδοχος τῶν Ἀθηνῶν». Ὁ ἴδιος μάλιστα φοβᾶται νὰ στείλει μιὰ ὁμιλία του στὸν πατέρα του στὴν Θεσσαλονικὴ, γιὰ νὰ μὴν προσκρούσῃ στοὺς ἐκεῖ Ἑλληνες («Ἐπιστολὴ 4, ἔκδ. P. Enepekides, Byz. Zeit.» 46 (1953) 32).

Ἄς περάσουμε ὅμως νὰ δοῦμε ἀναλυτικότερα τοὺς Ἑλληνες φιλοσόφους τῆς περιόδου πρὸ τῆς φραγκικῆς ἀλώσεως. Ὁ Μιχαήλ Ψελλὸς (1018-1078), μεγάλος πλατωνικὸς φιλόσοφος. Ὁ Durant τὸν ἀποκαλεῖ Βολταίρο τοῦ Βυζαντίου. «Ἐμὸς ὁ Πλάτων», γράφει στοὺς λόγους του. Μιλάει γιὰ συνέχιση τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους

νηπιακὲς καὶ «ξοανώδεις» συλλήψεις του, ποὺ ἄλλωστε κατὰ κάποιον τρόπον ἦσαν μοιραῖες καὶ ἀναπόφευκτες, διὰ τὸ πεπερασμένον καὶ τὴν ἀνθρωπίνην ἀτέλειαν.

Πέραν τούτου ὡς ὀλκάς καὶ κιβωτὸς τὸν Ἑλληνισμόν ὁ Χριστιανισμὸς τὸν διέσωσε καὶ τὸν διεπέρασε ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Πανισλαμισμοῦ καὶ τὸν διεπεραίωσε διὰ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἔθνεγερσias εἰς τὸν 19ον αἰῶνα ἀλώβητον, ἀειθαλῆ καὶ διὰ τοῦ χριστιανικοῦ μηνύματος ὡς πανανθρώπινον, ὡς οἰκουμενικὴν ἀξίαν, ὡς Ἑλληνισμόν, ὡς ΧριστιανοἙλληνισμόν, συνοδευόμενον ἀπὸ ὅλην τὴν Ἑλληνιστικὴν Παιδείαν καὶ Γλῶσσαν, ἡ ὁποία κατέστη αἰωνία ἀξία, διότι ἐπέρασε πανηγυρικῶς καὶ δυναμικῶς εἰς τὰς δέλτους τοῦ Εὐαγγελίου (ὅλα ἐγράφησαν πρωτοτύπως εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, πλην τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, ποὺ ἐγράφη εἰς τὴν Ἀραμαϊκὴν γλῶσσαν) καὶ τὴν ὁποίαν αἱ κατακτήσεις τοῦ στρατηλάτου Μ. Ἀλεξάνδρου τὴν κατέστησαν μοναδικὴν καὶ παγκόσμιον, δηλ. οἰκουμενικὴν. Αὐτὸ δὲν τὸ ἄκουσε ἢ δὲν τὸ εἶδε πουθενά ὁ κ. Κ.;

Δὲν ξεχνοῦμε ἀκόμη:

α) Ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς ἔδωκε τοὺς μεγάλους Ἑλληνες θεολόγους, τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας, ἅπαντας Ἑλλήνας καὶ Καππαδόκας (Βασίλειον, Γρηγόριον, Χρυσόστομον), ποὺ ἐδόξασαν τὰ Ἑλληνικὰ Γράμματα. Ὁ Μ. Βασίλειος εἰσάγει ἐπισήμως τὴν Ἑλληνικὴν Παιδείαν διὰ τοὺς Χριστιανούς Ἑλληνόπαιδες μὲ τὸ σύγγραμμά του «Πῶς ἂν ὠφελοῦντο ἐξ Ἑλληνικῶν γραμμάτων». Αὐτὰ δὲν τὰ ἔχει ἀκούσει ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν του ὁ κ. Κ.; Γιὰ ποιὰ καταπίεση καὶ γιὰ ποῖο προσηλυτισμὸν (ἢ φασισμόν) ὁμιλεῖ;

καὶ ἀναπτύσσει ἓναν παράφορο ἔρωτα γιὰ τὴν ἀρχαία Ἑλλάδα τέτοιον, πού, ἀφοῦ προσπάθησε νὰ υἱοθετήσῃ κάποια στιγμή τὸν μοναχικὸ βίο στὸ μοναστήρι τοῦ Ὁλύμπου τῆς Μουσίας, μετὰ ἀπὸ λίγο ἀπομακρύνθηκε ἀπ' αὐτὸν σὲ σημεῖο νὰ περιπαίζεται ἀπ' τοὺς φανατικούς χριστιανούς γι' αὐτὴν τοῦ τὴν ἐπιλογὴ. Ὁ λόγος ποὺ δὲν ἄντεξε, ὅπως οἱ ἴδιοι τὸν κατηγοροῦσαν: «Οὐ γὰρ παρήσαν οἱ θεοὶ σου, Ζεῦ πάτερ». Ἔτσι ὁ Ψελλὸς κατηγορήθη, ὅτι ἐπεδίωκε νὰ ἀνατρέψῃ τὸν Χριστιανισμό καὶ νὰ εἰσαγάγῃ τὶς δοξασίες τοῦ Πλάτωνα καὶ τοῦ στωικοῦ Χρυσίππου.

Ἄλλος ὑπέρμαχος τοῦ ἑλληνισμοῦ ὁ Ἰωάννης Ἰταλὸς ἢ Ὑπατος (1025-1090), μαθητὴς τοῦ Ψελλοῦ, ἐπιτέθηκε κατὰ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῆς ἐποχῆς του. Καταγωγή του ἡ Καλαβρία. Λόγω τῶν προσωπικῶν του θρησκευτικῶν πιστεύω ἡ Ἐκκλησία στηρίζει κατηγορία ἐναντίον του καὶ τὸν καλεῖ σὲ ἀπολογία. Κατηγορήθηκε γιατί: Θεωροῦσε ὡς ὑπαρκτές τὶς πλατωνικὲς ιδέες (καὶ ἐδῶ ἀπομυθοποιεῖται ἡ θεωρία τῆς Ἐκκλησίας περὶ σπερματικῶν λόγων τοῦ Πλάτωνος, ἀφοῦ γι' αὐτὸν τὸν ἴδιο σπερματικὸ λόγον κατηγορεῖται ὁ Ἰταλὸς ἀπ' τὴν ἐπίσημο Ἐκκλησία). Ἀκόμα, γιατί παραδέχετο τὶς θεωρίες γιὰ μετεμψύχωση τοῦ Πλάτωνος καὶ τέλος γιατί θεωροῦσε τὴν ὕλη ἀναρχο καὶ ἀδημιούργητο. Ἀφοῦ εἰκονικὰ μεταμελήθηκε γιὰ νὰ μπορέσει νὰ συνεχίσει τὸ ἔργο του, ἡ μόνη ποινὴ ποὺ τοῦ ἐπιβάλλεται εἶναι ὁ περιορισμὸς του σ' ἓνα μοναστήρι, ἀπὸ ὅπου στὴν συνέχεια ἀφήνεται ἐλεύθερος.

Τὸ νὰ μὴν καταδικαστεῖς γιὰ τέτοιες ιδέες στὴν ποινὴ τοῦ θανάτου, πρᾶγμα ποὺ ἄλλες ἐποχὲς θὰ φάνταζε ἀπόλυτα «λογικὸ» καὶ ἀναμενόμενο, δείχνει ἀκριβῶς καὶ τὴν μικρὴ ἰσχὺ τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνη τὴν συγκεκριμένη περίοδο. Καὶ οὔτε θὰ ἀπηγγέλλετο κἄν ἡ παραμικρὴ κατηγορία κατὰ τοῦ Ἰταλοῦ, ἐὰν οἱ θεωρίες του δὲν ἀποτελοῦσαν τμῆμα μιᾶς γενικευμένης τάσης τοῦ πληθυσμοῦ γιὰ ἐπιστροφή στὸν Ἑλληνισμό μέσα ἀπ' τὴν ἐνασχόλησή του μὲ τὶς κλασσικὲς σπουδές. Χαρακτηρι-

β) Ὑπάρχει Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, μορφὴ τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ τῆς Δογματικῆς.

γ) Ὑπάρχουν Ρωμανὸς ὁ Μελωδός, μύστης τῆς βυζαντινῆς ποιήσεως καὶ οἱ μεγάλοι μουσικοδιδάσκαλοι ἀπὸ Ἰωάννην Κουκουζέλην ἕως Κρητός, Νηλέως, Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος καὶ ὅλη ἡ μακρὰ σειρά δημιουργῶν, ποὺ ἐποίησαν τὴν ἑλληνικὴν βυζαντινὴν μουσικὴν. Καὶ αὐτὸ ἐπίσης εἶναι μιὰ δόξα καθαρῶτα ἐλληνικὴ.

δ) Ὑπάρχουν οἱ Ἕλληνες ἢ Ἑλληνισταὶ ἀπόστολοι καὶ εὐαγγελισταὶ Ἰωάννης, Μάρκος, Λουκᾶς, Κλεόπας, οἱ 12 καὶ οἱ Ἑβδομήκοντα, ποὺ εἶναι κυριώτατα Ἕλληνες (Ἀκύλας καὶ Πρίσκιλλα, Σύλλας, Βαρνάβας καὶ ὅλοι οἱ συναποδημηταί, καὶ Λυδία καὶ Ταβιθά ἡ ἐλεήμων, τὴν ὁποῖαν ἀνέστησεν ὁ Πέτρος καὶ τὴν παρέδωκε στοὺς προστατευομένους τῆς πτωχῆς).

ε) Ὑπάρχει (παγκόσμιος δόξα) ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, καὶ αἱ συνοδεύουσαι αὐτὴν μυροφόροι γυναῖκες, Ἑλληνίδες προσήλυτοι, ὡς ἡ Μαρία Μαγδαληνὴ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπᾶ, Σαλώμη.

Τέλος ὑπάρχει ἡ γιγαντιαία προσωπικότης καὶ κυριωτάτη μορφὴ τοῦ Εὐαγγελίου, ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου τὴν ἀκτινοβολία τόσον ἐπίμονα ἀποσύρει ἀκάρδως τοὺς ὀφθαλμούς του ὁ κ. Κ., ὁ ὁποῖος εἶναι (ἂν εἶναι) μεγίστη δόξα τοῦ Ἑλληνισμοῦ: «Ἠκούσατε γὰρ τὴν ἐμὴν ἀναστροφὴν ποτὲ ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ, ὅτι καθ' ὑπερβολὴν ἐδίωκον τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπόρθουν αὐτὴν καὶ προέκοπτον ἐν τῷ Ἰουδαϊσμῷ ὑπὲρ πολλοὺς συνηλικιώτας μου ἐν τῷ γένει μου, περισσοτέ-

στικό αὐτῶν τὸ παράδειγμα τοῦ Σερβίλλιου, ποὺ ρίχτηκε στὸν Βόσπορο κραυγάζοντας: «*Δέξαι με, Πρόσειδον*». Μαθητὴς τοῦ 'Ιταλοῦ ὁ Εὐστράτιος Νικαίας (1050-1120). Συνέχισε τὸ ἔργο τοῦ δασκάλου του καὶ θεωρήθηκε καὶ αὐτὸς αἰρετικός. Ἔχουμε ἀκόμη τὸν Θεόδωρο τὸν Πρόδρομο, πλατωνικὸ φιλόσοφο, τὸν Θεόδωρο τὸν Σμύρνης ποὺ διαδέχτηκε τὸν 'Ιταλὸ στὴν διεύθυνση τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, ποὺ ὁ Πρόδρομος τὸν ἐξυμνεῖ ὡς δεύτερο Πλάτωνα: «*Ὁ τῆς Φιλίππου πρόεδρος 'Ιταλικὸς ὁ πάνυ/ὁ μιμητὴς τοῦ Πλάτωνος καὶ μετ' ἐκεῖνον Πλάτων*».

Η ΕΠΙΣΤΡΑΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΡΒΑΡΩΝ

Μπροστά σ' αὐτὴν τὴν συντριπτικὴ καὶ σὲ ὅλα τὰ ἐπίπεδα ἄνοδο τοῦ 'Ελληνισμοῦ ἡ 'Εκκλησία καὶ ἡ πολιτικὴ ἐξουσία ('Αλέξιος Κομνηνός) σὲ μιὰ σπασμωδική τους κίνηση καὶ συνεργασία ἀναθέτουν στὸν μοναχὸ Εὐθύμιο Ζιγαβηνὸ τὴν συγγραφὴ ἔργου ὑπὸ τὸν τίτλο «*Πανοπλία δογματικὴ*». Στὸ ἐρώτημα, ποιὸν θὰ προσπαθῇ νὰ ἀποκρούσει αὐτὴ ἡ «πανοπλία», τὴν ἀπάντησή τὴν δίνει ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ βιβλίου — μιὰ πολεμικὴ κατὰ τῆς «ἐλληνικῆς πολυθείας καὶ εἰδωλολατρίας». 'Αλλὰ τίποτε μέσ' στὴν βυζαντινὴ αὐτοκρατορία δὲν μπορεῖ νὰ ἀνακόψει πιά τὸ ζωογόνον ἐλληνικὸ πνεῦμα ἀπὸ τὸ νὰ κορέσει τὶς ἀνθρώπινες ψυχές. Καὶ ἔτσι χρειάστηκε νάρθουν καὶ πάλι οἱ βάρβαροι... Μόνο ποὺ ἡ 'Εκκλησία δὲν τοὺς κάλεσε. Ἦρθαν ἀπρόσκλητοι γιὰ λόγους ποὺ παρακάτω θὰ ἐξηγήσουμε.

1204. Οἱ σταυροφόροι καταλαμβάνουν τὴν 'Ελληνικὴ Κωνσταντινούπολη. Τὸ τὶ ἀντίκρυσαν μπαίνοντας στὴν Πόλη φτάνει, γιὰ νὰ μᾶς πείσει γιὰ τὸ «ἐλληνίζειν» τῶν κατοίκων της. Στὴν ἀγορὰ τοῦ Κωνσταντίνου, ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται σήμερα τὸ Ταὺν-παζάρ, εὐρίσκετο τὸ χάλκινο ἄγαλμα τῆς θεᾶς Ἡρας καὶ τοῦ Πάρη, ποὺ δίνει τὸ χρυσὸ μῆλο στὴν Ἀφροδίτῃ. Γιὰ τὸ μέγεθος τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Ἡρας

→
πως ζηλωτῆς ὑπάρχων τῶν πατρικῶν μου παραδόσεων...» [Γαλ. 13-24]. Αὐτὸς ὁ 'Ιουδαῖος ὑπῆρξε κατ' ἐξοχὴν Ἕλληνας ἀπόλυτος «μέτοχος» τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας καὶ καθηγητῆς ἀκόμη καὶ δι' ἡμᾶς τοὺς γεγεννημένους Ἕλληνας. Αὐτὸς ὠμίλησε καὶ ἔγραψε τὴν Ἑλληνικὴν ὅσον οὐδεὶς Ἕλληνας, ἂν κρίνουμε ἀπὸ τὸν ποιητικὸν τοῦ ὕμνον τῆς ἀγάπης, ὅπου χρησιμοποιεῖ ὡς μέσον ἐκφράσεως τὸ (ἐλληνικόν) σχῆμα τῆς μεγαλοποιήσεως («*καὶ ἂν ψωμίσω πάντα τὰ ὑπάρχοντά μου καὶ ἂν παραδῶ τὸ σῶμα μου ἵνα καθήσωμαι, οὐδὲν (σύστοιχον ἀντικείμενον) ὠφελούμαι...*» [Α' Κορ. 13, 1-13]). Αὐτὸς ποὺ, ἐγκρατέστατος 'Ιουδαῖος, «ἔσβησε» διὰ μιᾶς κονδυλιάς τὸν τε 'Ιουδαϊσμόν καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν Ἑβραίων, ἀρχαιοτάτην σημαντικὴν γλῶσσαν τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ τοῦ μασσοριτικοῦ κειμένου της καὶ προσεχώρησε καὶ συνέγραψε τὶς μεγαλόφωνες ἐπιστολές του εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, αὐτὸς, ἐρωτῶ, δὲν εἶναι δόξα καὶ κλέος τοῦ Ἑλληνισμοῦ; Ποῖος λόγιος ὅλων τῶν ἐποχῶν τὰ πλέον μεγαλεπήβολα καὶ κοσμογονικὰ ἔργα συνέγραψε εἰς ξένην — ὄχι τὴν μητρικὴν — καὶ ποῖος δὲν ἐδέχθη κἂν νὰ τὰ μεταφράσῃ εἰς τὴν μητρικὴν του — ἑβραϊκὴν; Ποῖους ἐδόξασεν ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἂν μὴ μόνον τοὺς Ἕλληνας; Ποῦ λοιπὸν ὁ Χριστιανισμὸς ...κατεδάφισε τὸν Ἑλληνισμόν (!), τὸν ὅποιον ἀνεβίβασε μέχρι «τρίτου οὐρανοῦ»; Δὲν ἔχει νοῦν, δὲν ἔχει σκέψεις, ὀφθαλμοὺς καὶ ὦτα, διὰ νὰ τὰ ἴδῃ αὐτὰ ὁ κ. Κ.; Γιὰ νὰ διακρίνῃ τί δοξάζει καὶ τί (καὶ ποῖος) ἀδικεῖ τὸν Χριστιανισμόν καὶ τὸν ΧριστιανοἙλληνισμόν ὡς οἰκουμενικότητα καὶ ὡς παγκοσμιότητα;

•
 'Επιλογικῶς πρέπει νὰ προσθέσω, ὅπως ἀβίαστα ἐξάγεται ἀπὸ τὰ παραπάνω, ὅτι,
 →

μαθαίνουμε, ὅτι ἦταν τεραστίων διαστάσεων οὕτως, ὥστε γιὰ τὸ κεφάλι τοῦ ἀγάλματος, ποὺ ἀποκόπηκε ἀπ' τὸ ὑπόλοιπο σῶμα προκειμένου νὰ μεταφερθεῖ στὸ παλάτι τοῦ Βουκολέοντος, χρειάστηκε οἱ κατακτητὲς νὰ ἐπιστρατέψουν τέσσερα ζεύγη βοῶν! Στὴν ἴδια πλατεῖα βρισκόταν τετράπλευρο χάλκινο μηχανήμα θαυμαστὸ γιὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀναγλύφων του καὶ γιὰ τὴν λειτουργία του. Ἐκοσμεῖτο ἀπὸ ἔρωτες, ποὺ ἔρριχναν μὲ τὰ τόξα τους καὶ ταυτόχρονα γελοῦσαν. Στὴν πλατεῖα τώρα τοῦ Ταύρου (σήμερα Γενῆ Παζάρ) βρισκόταν πάνω σὲ τραπεζοειδῆ βάση ἐπιπὸς ἄνδρας. Παρίστανε δὲ τὸν Βελλερεφόντη μὲ τὸν Πήγασο. Ἀκόμη καὶ ἀγάλμα τῆς γνωστῆς μας Σκύλλας, τοῦ μυθικοῦ ἐκείνου ὄντος, ποὺ μνημονεύεται ἀπ' τὸν Ὅμηρο στὴν *Ὀδύσεια*, ὑπῆρχε. Δὲν ἔλειπε οὔτε ὁ ἀετὸς τοῦ Διός, ποὺ παριστάνετο μὲ ἀνοιγμένα τὰ φτερὰ νὰ πετάει κρατώντας ἓνα φίδι στὰ νύχια του. Ὄταν δὲ ἔλαμπε ὁ ἥλιος στὸν ὀρίζοντα, στὰ φτερὰ τοῦ ἀετοῦ ἀνάλογα μὲ τὴν θέση τοῦ ἡλίου τὴν συγκεκριμένη στιγμή μπορούσε κανεὶς νὰ διαβάσει τὴν ὥρα. Τέλος ὑπῆρχε καὶ ἓνα λαμπρὸ ἀγάλμα τῆς ὥραιας Ἑλένης καὶ τὰ μοναδικὰ ἄλογα τοῦ Λυσιππου, ποὺ σήμερα κοσμοῦν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Μάρκου τῆς Βενετίας.

Αὐτὸν τὸν «*Ἑλληνικὸν κόσμον*» ἀντίκρυσαν οἱ σταυροφόροι μπαίνοντας στὴν Πόλη. Καὶ δὲν εἴμαστε ἐμεῖς ποὺ δίνουμε αὐτὸν τὸν ὀρισμό, ἀλλὰ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, οἱ κατακτητὲς. Ἔτσι ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία τὴν συγκεκριμένη περίοδο μετονομάζεται σὲ βασιλεῖο τῶν Ἑλλήνων (*Regnum Graecorum*). Ὁ μισελληνισμὸς τῆς Ὀρθοδοξίας ἔχει τώρα μετουσιωθεῖ, παρὰ τὶς μανιώδεις ἀντιδραστικὲς προσπάθειες ὀρισμένων φανατικῶν ὀρθοδόξων, ἓνα συγκριτικὸ μοντέλλο ὀρθοδόξων καὶ ἐλληνικῶν ἀπόψεων μὲ κυρίαρχο τὸ ἐλληνικὸ πλεόν — παραχωρεῖ τὴν θέση του στὸ ἄσπονδο μῖσος τῶν Λατίνων γιὰ κάθε τι τὸ ὀρθόδοξα Ἑλληνικὸ.

Οἱ λόγοι ποὺ ἐπιφέρουν τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τοὺς Φρά-

γιὰ νὰ «γράψῃ κανεὶς ἱστορία», ἀπαιτεῖται ἐμβριθὴς ἔρευνα τοῦ ἀντικειμένου ποὺ τὸν ἀπασχολεῖ. Δεύτερον εἶναι ἀπαραίτητες ἀξιόπιστες πηγὲς καὶ εἰδήσεις μὲ πλήρη θεμελίωσιν. Τρίτον χρειάζεται πλήρης ἐγκράτεια περὶ τὸ ἐρευνώμενον ἀντικείμενον, διὰ νὰ εἶναι δυνατόν νὰ φωτισθοῦν τὰ ὅποια σκοτεινὰ σημεῖα τοῦ θέματος. Τέταρτον χρειάζεται ἀπάθεια καὶ ἀντικειμενικότης, διὰ νὰ γραφῇ ἱστορία. Αὐτὰ γενικῶς διὰ κάθε ἀναδίφησην τῆς ἱστορίας.

Εἰδικῶς ὅμως, ὅταν πρόκειται γιὰ τὸ γιγαντιαῖο θέμα τῶν «*δύο Διαθηκῶν*», τὰ πράγματα δυσκολεύουν πάρα πολὺ. Διότι πρόκειται περὶ τῶν δύο Διαθηκῶν, ποὺ ἔχουν τὴν αὐθεντίαν τῆς ἐπικυρώσεως τῶν μαρτυριῶν διὰ χρόνον περισσότερον ἀπὸ 4 χιλιετίες. Ἐκεῖ πλεόν ἡ συγγραφὴ «*Τρίτης Διαθήκης*» προϋποθέτει τὴν πλήρη οἰκείωσιν καὶ γνῶσιν τῶν δύο προηγουμένων, τῶν αὐθεντικῶν Διαθηκῶν. Ἐκεῖ ὁ κ. Κ. φαίνεται καθαρά, ὅτι δὲν κατέχει ὁποιοδήποτε ἀξιόπιστο καὶ ἀξιοχρεῶν ὕλικό. Ὅμιλεῖ μόνον μὲ ἀοριστολογίες, χωρὶς στοιχεῖα, εἰδήσεις, ἔρευνες... Καὶ τὰ κατασκευάσματα ἢ αἱ συλλήψεις του ἀποστεροῦνται ἐνθοδὲν ἀπὸ ὁποιαδήποτε ἐλπίδα γιὰ δικαίωση... Ἀποτελοῦν μιὰν ἀπελπιστικὰ ἀπρόσφορη ἀπόπειρα νὰ «κάμῃ ἱστορίαν», ἀπλῶς μᾶς δημιουργεῖ ἱστορίες ἐκ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος...

Δ.Α. Παπακωνσταντίνου

Θεολόγος-δικηγόρος
Ἵγμητοῦ 89Α, Χολαργός

γκους δὲν εἶναι θρησκευτικοὶ οὔτε οἰκονομικοί, ὅπως σὰν προκάλυμμα ἔντεχνα χρησιμοποιήθηκαν. Εἶναι λόγοι ἀντιζηλίας γιὰ τὸ ποιὸς θὰ πάρει τὴν πρωτοκαθεδρία τοῦ ζωογόνου 'Ελληνικοῦ Πνεύματος. Οἱ Λατῖνοι τὸ εἶχαν ἤδη ἐδῶ καὶ πολλές δεκαετίες γνωρίζει καὶ εἶχαν καταλάβει, ὅπως καὶ οἱ ὀρθόδοξοι, τὴν σημασία του. "Εψάχναν καὶ οἱ δύο ἀπεγνωσμένα ἓνα νέο μοντέλλο, πάνω στὸ ὁποῖο νὰ στηριχθοῦν, ὅταν τὰ δικά τους θὰ εἶχαν χρεωκοπήσει. Γύρευαν μιὰ ἀνανέωση. "Ετσι οἱ Λατῖνοι ἤδη ἀπὸ τὸν 11ον αἰῶνα μέσω τῶν Βασιλειανῶν μοναστηρίων τῆς Κάτω 'Ιταλίας καὶ Σικελίας ἄρχισαν νὰ ἔρχονται σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν 'Ελληνισμό, ποὺ καὶ οἱ ὀρθόδοξοι εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἐκμεταλλεύονται ωρρίτερα. Αὐτὲς οἱ βιβλιοθήκες μοναστηριῶν ἀνοίξαν τὰ μάτια τῶν βαρβάρων Λατίνων καὶ τοὺς χρησίμευσαν ὡς ὁδηγὸς καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ἀναγεννήσεως. 'Ακόμα χάρις στὴν ἐπίδραση αὐτῶν τῶν ἐλληνικῶν συγραμμάτων τῶν βιβλιοθηκῶν τῶν μονῶν ἀνθεῖ στὴν ἴδια περιοχὴ κατὰ τὸν 11ον καὶ 12ον αἰῶνα ὁ ἀποκαλούμενος «Σικελονορμανδικὸς πολιτισμός», ποὺ προετοίμασε τὴν ἐμφάνιση τῆς ἀναγεννήσεως. Τὴν ἴδια ἐποχὴ οἱ ἀναπτυσσόμενες καὶ ἀνθοῦσες πόλεις τῆς 'Ιταλίας συναγωνίζοντο ἢ μία τὴν ἄλλη στὸ ποία θὰ καλέσει τοὺς μεγάλους καλλιτέχνες τοῦ Βυζαντίου, γιὰ νὰ τίς κοσμήσουν μὲ τὰ ἔργα τους. Αὐτοὶ δὲ οἱ καλλιτέχνες ἔφερναν μαζί τους καὶ τὴν ζωογόνο ἐλληνικὴ πνευματικὴ διάνοηση τοῦ Βυζαντίου.

Πλῆθος ἐλληνικῶν παπύρων γέμιζαν ἀπὸ τότε τίς Λατινικὲς βιβλιοθήκες, καὶ οἱ Δυτικοὶ ἄρχισαν νὰ διψοῦν γιὰ ἐλληνικὴ παιδεία καὶ πάλι. 'Αλλὰ τὸ ἐνδιαφέρον τους γιὰ τὸν ἐλληνικὸ πολιτισμὸ προϋπήρχε τῆς ἀλώσεως. 'Αντικειμενικὸς τους σκοπὸς λοιπὸν ὑπῆρξε ἡ καταστροφή τοῦ ἄλλου σοβαροῦ ἀντιπάλου στὴν διεκδίκηση τῶν πρωτείων γιὰ τὴν ἐκμετάλλευση τοῦ 'Ελληνικοῦ Πνεύματος. Γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ ἡ 'Ελλάδα ἐμελλε νὰ δώσει τὰ φῶτα στὴν ἀνθρωπότητα, ἔστω καὶ ἂν γιὰ πάντα θὰ μείνει στιγματισμένη σὰν «εἰδωλολατρικὴ».

'Η διαφορά ὁμως τῶν 'Ορθόδοξων μὲ τοὺς Λατίνους ἦταν ὅτι στοὺς δευτέρους ὁ Πάπας καὶ ἡ καθολικὴ τάση θὰ εἶχαν τὰ πρωτεῖα, ὅπως καὶ ἔγινε ἀργότερα καὶ ἐκ τῶν πραγμάτων ἀπεδείχθη καθ' ὅλη τὴν διάρκεια τῆς ἀναγεννήσεως, ἐνῶ ἡ ἀντίστοιχη κορυφὴ τῆς 'Ορθοδοξίας εἶχε κυριολεκτικὰ ἀπορροφηθεῖ ἀπ' τὴν ἐλληνικὴ. Κι' ὅταν ὁ ἀγῶνας χάθηκε γιὰ τὸν ὀρθόδοξο ἐλληνισμό μετὰ καὶ τὴν δευτέρη ἄλωση ἀπὸ τοὺς Τούρκους, τότε πλέον ὁδηγηθήκαμε στὴν δυτικὴ ἀναγέννηση, ποὺ θὰ μπορούσε κάλλιστα νὰ ἦταν ἐλληνικὴ, ἂν ἡ ὀρθόδοξη 'Εκκλησία εἶχε κατανοήσει τὰ σημεῖα τῶν καιρῶν. "Ετσι οἱ "Ελληνες, ὅπως ἀποκαλοῦν οἱ Λατῖνοι τοὺς ὀρθόδοξους, ἔχοντας συνειδητοποιήσει καὶ ἀναγνωρίσει, πόσο εἶχαν ἀφομοιωθεῖ ἀπ' τὴν ἐλληνικὴ τάση, εἶναι ἐχθροὶ τῆς πίστεως καὶ αἰρετικοί. Δὲν τοὺς θεωροῦν χριστιανούς, καὶ ἔχουν «δίκιο», ἀφοῦ ἀλλιῶς σκοπεύουν αὐτοὶ νὰ ἐκμεταλλευτοῦν τὸν ἐλληνισμό. 'Αγῶνας ἀναλαμβάνεται γιὰ τὴν δικαίωση τοῦ 'Ελληνισμοῦ καὶ ὅχι γιὰ τὴν ὀρθοδοξία καθ' ἑαυτήν, ἡ ὁποία διατηρεῖται μόνο ὡς ἀντίβαρο στὸν δογματισμὸ τῶν καθολικῶν. 'Η ἔννοια χριστιανισμός ἔχει χάσει πιά κάθε σημασία στὴν στενὴ τῆς ἔννοια. 'Η 'Ελλάδα κινδυνεύει καὶ ὅχι ὁ Χριστιανισμός. "Αλλωστε χριστιανοὶ δὲν εἶναι καὶ οἱ ἀντίπαλοι;

ΤΟ ΔΙΔΗΜΜΑ «ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ἢ ΔΟΓΜΑ»

1261. Μετὰ ἀπὸ 57 χρόνια οἱ Δυτικοὶ ἐκδιώκονται ἀπ' τὴν Κωνσταντινούπολη καὶ τότε ἡ ἀναγεννημένη αὐτοκρατορία περνᾷ καὶ πάλι σὲ ἐλληνικὰ χέρια. "Ομως, ἀλίμονο, τὸ κακὸ εἶχε γίνε. 'Ηταν ἀργὰ πλέον γιὰ τὴν δημιουργία ἐνὸς ἰσχυροῦ ἐλληνικοῦ κράτους, μιᾶς καὶ ἡ Κωνσταντινούπολη καὶ τὰ περίχωρά της δὲν ἀρκοῦσαν γι' αὐτό. Οἱ Δυτικοί, χωρὶς νὰ τὸ ξέρουν, ἀνέλπιστος σύμμαχος - ἐχθρὸς γιὰ τὴν ὀρθοδοξία, εἶχαν πετύχει κατὰ λάθος σχεδὸν αὐτὸ ποὺ οἱ ὀρθόδοξοι ἐπὶ αἰῶνες ἀπὸ

τότε πού ἐμφανίστηκε ὁ πρῶτος βυζαντινὸς οὐμανισμὸς προσπαθοῦσαν κρυφά, γιατί δὲν εἶχαν τίς δυνάμεις, νὰ κάνουν: Νὰ καταστρίλουν τὴν ἐλληνίζουσα τάση καὶ νὰ τὴν ἐντάξουν στὴν δική τους νομοθεσία ἀλλοιώνοντάς τὴν γιὰ ἄλλη μιὰ φορά.

Γι' αὐτὸ καὶ τώρα οἱ ὀρθόδοξοι ἀναθαρροῦν καὶ ἐμφανίζονται μέσα στὸ γενικὸ χάος ὡς ἡ μοναδικὴ ἐνοποιὸς δύναμη τοῦ ὀρθοδόξου ἐλληνισμοῦ, ὡς οἱ ὑπερασπιστὲς τῶν ἐλληνικῶν συμφερόντων. Προσπαθοῦν νὰ οἰκιοποιηθοῦν καὶ πάλι φαινομενικά μόνο τὴν ἐλκυστικὴ ὑπόθεση ἄλλοτε μὲ ἐπίθεση καὶ ἄλλοτε μὲ ἄμυνα. Ἔτσι καλλιεργοῦν μὲ τὴ σειρὰ τους μῖσος στὸ μῖσος τῶν Λατίνων. Καὶ ἀναλώνονται σὲ ζητήματα θεολογικῆς φύσεως, προσπαθώντας νὰ κερδίσουν χρόνο βλέποντας τοὺς Τούρκους νὰ πλησιάζουν καὶ ξέροντας ὅτι αὐτοὶ εἶναι ἡ ἐπομένη σανίδα σωτηρίας τους στὴν μάχη γιὰ τὴν ὀριστικὴ ἐξόντωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Γιὰ τὴν ἄρχουσα θρησκευτικὴ τάξη, πού διέβλεπε τὴν δευτέρη πτώση τῆς Κωνσταντινούπολης, σημαντικότερο ρόλο ἐπαιξε ἡ διασφάλισις τῶν προνομίων τῆς κάτω ἀπὸ τουρκικὴ κατοχὴ παρὰ ἡ προσέγγισις τῶν Λατίνων γιὰ τὴν ὀρθοπόδιση τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Δὲν εἶχαν ἀντιληφθεῖ τὴν παγίδα, πού μὲ τὴν σειρὰ τους, ἂν ἤθελαν,μποροῦσαν νὰ στήσουν στοὺς Δυτικούς. Ἡ ἐλληνίζουσα μερίς τῆς πόλεως, πού εἶχε διαχωρίσει πλέον τὴν θέση τῆς ἀπ' τοὺς φανατικούς χριστιανούς, ἐβλεπε τώρα μὲ καλὸ μάτι τὴν προσέγγισις Ἑλληνισμοῦ καὶ Δύσης. Γι' αὐτὸ ἄλλωστε καὶ στὴν συνέχεια αὐτὴ ἡ Ἑλληνικὴ διανόηση ἔδωσε τὰ φῶτα στοὺς Δυτικούς, προκειμένου νὰ μὴ χαθοῦν μαζὶ μὲ τὴν πτώση τῆς πόλεως. Ἐὰν αὐτοὺς τοὺς εἶχε ἐνθαρρύνει ἡ Ἐκκλησία, ἡ ἀναγέννησις ἴσως θὰ ἦταν ἐλληνικὴ, ἀλλὰ ἴσως ἡ ὀρθοδοξία θὰ εἶχε χάσει πολλὰ ἀπ' τὰ προνόμιά της. Μπροστὰ στὸ δίλημμα: Ἑλληνισμὸς ἢ δόγμα, διάλεξαν τὸ δεύτερο.

Ἔτσι ἀποτυγχάνει ἡ ἔνωσις τῶν ἐκκλησιῶν, τὴν ὁποία οἱ μορφωμένοι Ἕλληνες ἐβλεπαν σὰν διέξοδο σωτηρίας, καθ' ὅτι γι' αὐτοὺς τὸ σημαντικότερο ἦταν ἡ διάσωσις τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ἐνὸς Ἑλληνισμοῦ, πού μὲ τὴν σειρὰ του σ' ἓνα ἰσχυρὸ ἐλληνοβυζαντινὸ κράτος θὰ ἀφομίωνε τοὺς Λατίνους, ὅπως καὶ κόντεψε νὰ τὸ κάνει ἀργότερα μέσα στὶς ἴδιες τοὺς τίς χώρες. Μιὰ ἐποχὴ ἐλληνοκρατίας θὰ ἀκολουθοῦσε, πού σίγουρα θὰ εἶχε ὁδηγήσει τὴν Ἑλλάδα σὲ καλύτερες μέρες ἀπ' αὐτὲς τῆς ἐπομένης τῆς τουρκικῆς ἀλώσεως καὶ τοῦ κατεξευτελισμοῦ ἀπὸ τοὺς Τούρκους τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος. Καὶ οἱ Λατῖνοι θὰ εἶχαν πέσει στὴν ἴδια τους τὴν παγίδα: Θεωρητικά θὰ εἶχαν τὴν πρωτοκαθεδρία στὰ θρησκευτικὰ ζητήματα, ἀλλὰ στὴν οὐσία στὴν κοινωνικὴ πολιτικὴ καὶ πολιτιστικὴ ὀργάνωση κυρίαρχος θὰ ἦταν ὁ Ἑλληνισμὸς μὲ στυλοβάτες του ὅλους ἐκείνους τοὺς περίφημους φιλοσόφους, πού μετὰ τὴν ἄλωση μετανάστευσαν στὴν Δύση δημιουργώντας ἐκεῖ τὴν ἀναγέννηση ὡς ὥριμο προϊόν τῆς προεργασίας πού εἶχε γίνῃ στὸ Ἑλληνίζον Βυζάντιο. Ἡ ἴδια παγίδα στὴν ὁποία, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβει, εἶχε ὁδηγηθεῖ ἡ ὀρθοδοξία, καὶ ὅταν τὸ κατὰλαβε, χρειάστηκε τὴν τυχαία ἐμφάνισις τῶν βαρβάρων (μὰ καθόλου τυχαία γιὰ τοὺς Λατίνους) καὶ ὕστερα τὴν συνεννοημένη τῶν Τούρκων.

Τὸ σχέδιο συμμαχίας τῆς Ἐκκλησίας μὲ τοὺς Τούρκους εἶχε ἀρχίσει νὰ διαφαίνεται ἀπὸ πολὺ παλιά. Ἡδὴ ἀπὸ τὸ 1390 ὁ αὐτοκράτορας Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος, ἀφοῦ ἀνέβηκε στὸ θρόνο μὲ τὴν βοήθεια τῶν Τούρκων, πολέμῳ μαζὶ μὲ τὸν Βαγιαζήτ ἐναντίον τῆς Φιλαδέλφειας, πόλεως τῆς Μ. Ἀσίας πού ἐκαυχᾶτο γιὰ τὸν ἐλληνικὸ της χαρακτήρα. Μάλιστα, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Χαλκοκονδύλης, ὁ Μιχαὴλ καὶ ὁ γιὸς του ἀναδείχτηκαν σὲ κορυφαίους τῆς πολιτορίας. Μοιραῖα λοιπὸν ἡ «ἐλληνὶς πόλις» ἔπεσε στὰ χέρια τῶν Ὀθωμανῶν. Συγκινητικὸ εἶναι τὸ ὅτι παρὰ τὴν προτροπὴ τοῦ αὐτοκράτορα Μιχαὴλ τοῦ Παλαιολόγου πρὸς τοὺς κατοίκους νὰ παραδώσουν τὴν πόλη, αὐτοί, ἐνῶ ὁ αὐτοκράτοράς τους εἶχε ἤδη προδώσει τὴν πατρίδα του, σὰν Σπαρτιάτες ὀρίζαν νέες Θερμοπύλες, ἀρνούμενοι τὴν ὑποτελεῖα καὶ τὸν

ἐξευτελισμὸ πού θά ἐπέφερε ἡ μιὰρὴ πράξη τοῦ ταγοῦ τους. Χαρακτηριστικὸ δὲ εἶναι καὶ τὸ ἀπόσπασμα πού διασώζεται: «Ὡς δὲ ἄγγελον ἐπιπέμποντος τοῦ βασιλέως Ἐμμανουήλου, ὅπως τοῦ λοιποῦ παραδόντες σφᾶς τῷ Παῖαζήτῃ δέχοιντο ἄρχοντα καὶ ἄρμωσθῇ τὸν Τούρκον, οὐκ ἔφασαν ἐκόντας εἶναι καταπροδοῦναι σφᾶς τῷ βαρβάρῳ· καὶ τῷ ἐντεῦθεν ἐπολιόρκει Φιλαδέλφειαν Παῖαζήτης (Βαγιαζήτ), ἔχων καὶ τοὺς Ἕλληνας βασιλεῖς. Οἱ δὲ ἀριστεῦσαι τε αὐτοῦ λέγοντας καὶ ἀναβάντες οὗτοι πρῶτοι εἶδον τὴν πόλιν. Οὕτω μὲν ἐάλω ἡ Φιλαδέλφεια ἡ τῆς Λυδίας πόλις εὐνομούμενη Ἑλληνίς. «Ἀποδείξεις ἱστοριῶν δέκα», Ἐκδ. Βόννης σ. 64).

Αὐτὲς τὶς ἐλληνικὲς ἐστίες δὲν ἤθελε ἡ κεντρικὴ ἐξουσία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους καὶ τὸ Πατριαρχεῖο καὶ γι' αὐτὸ καὶ τὶς καταπολεμοῦσε: Τὴν αὐτοκρατορία τῆς Νικαίας, τὴν αὐτοκρατορία τῆς Τραπεζοῦντος καὶ αὐτὴν τοῦ Δεσποτάτου τῆς Ἡπείρου κυρίως. Σ' αὐτὲς ἀνέπνεε ὁ Ἑλληνισμὸς ἐλεύθερα, σ' αὐτὲς εἶχαν καταφύγει οἱ περισσότεροι Ἕλληνες λόγιοι καὶ φιλόσοφοι μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Πόλεως ἀπὸ τοῦ Φράγκου. Ἐκεῖ συνέχιζαν τὶς προσπάθειές τους γιὰ ἀναβίωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἀφοῦ πλέον ἡ βασιλεύουσα εἶχε περάσει σὲ ξένη κυριαρχία καὶ οἱ φανατικοὶ εἶχαν βρεῖ πάλι τὴν εὐκαιρία νὰ ξεσηκωθοῦν κατὰ τῶν «δυσειδῶν Ἑλλήνων».

Μέσα ἀπ' αὐτὸ τὸ σκεπτικὸ ὁ Πατριάρχης Ἰωάννης ὁ Καματερός καὶ οἱ περὶ αὐτὸν εὐσεβεῖς χριστιανοὶ ρίχθηκαν μὲ μανία πάνω σὲ ἄγαλμα τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶς καὶ τὸ κατέστρεψαν, ὅπως μᾶς διασώζει ὁ Χωνιάτης, ἐπειδὴ τὸ θεώρησαν ὡς προσωποποίηση τοῦ κακοῦ δαίμονα, ἄρα καὶ ὑπαίτιο τῆς καταστροφῆς τῆς Πόλης ἀπὸ τοὺς Φράγκους. «Ἡ σκύλλα μᾶς ἔφαγε», φώναζε ὁ ἴδιος ὁ πατριάρχης καὶ ξέσπαγε τὴν μανία του πάνω στὸ ἄγαλμα θρυμματίζοντάς το. Ὁ πατριάρχης καὶ οἱ σκεπτόμενοι σὰν κι' αὐτὸν φυσικὰ δὲν τόλμησαν νὰ ἐγκατασταθοῦν στὴν Νίκαια, ἀλλὰ προτίμησαν τὸ Διδυμότειχο.

Στὴ Νίκαια. Ὁ αὐτοκράτωρ Θεόδωρος Β' Λάσκαρις δηλώνει: «Ἀλλὰ τῇ ἐλληνίδι διαλέξομαί σοι διαλέκτῳ, ἣν καὶ ἡσπασάμην ἢ τὸ ἀναπνέειν». Ὁ Ἀνώνυμος δὲ χρονογράφος μᾶς παραδίδει, ὅτι λίγο πρὶν πεθάνει, κάλεσε τὸν πατριάρχη Ἀρσένιο καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπο Μυτιλήνης, γιὰ νὰ τοὺς μιλήσει. Τότε ἐκπληκτοὶ οἱ ἱεράρχες ἄκουσαν τὸν αὐτοκράτορα νὰ δηλώνει κλαίγοντας ὅτι εἶχε ἐξωμόσει ἀπὸ τὸ χριστιανικὸ θρήσκευμα. Ποιός; Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Νικαίας καὶ διάδοχος τοῦ Βυζαντινοῦ θρόνου. Πότε; 13ος αἰῶνας μ.Χ.! Ὁ ἴδιος ὁ Νικήτας Χωνιάτης, ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, μετατρέπεται πλέον ἀπὸ διώκτης τοῦ Ἑλληνισμοῦ σὲ ὑπέρμαχο καὶ οἱ ὕβρεις του γιὰ τὴν «ψευδοπαρθένον τῶν Ἑλλήνων Ἀθηνᾶ» περνοῦν ὀριστικὰ καὶ ἀμετάκλητα στὴν σφαῖρα τοῦ παρελθόντος. Τώρα ἐπαινεῖ τὴν σοφία τῶν Ἀθηναίων καὶ τοῦ Σόλωνος. Ἀκόμα καὶ αὐτὸς ὁ Πατριάρχης Ἀρσένιος μέσα ἀπ' τὰ στιχοῦργήματά του δηλώνει τὴν νέα του ταυτότητα:

«Ὁ πᾶν τῆς Ἠχοῦς ἐρᾷ, / ὁ Κύκλωψ τῆς Γαλατείας. / Ἀδώνιδος Ἀφροδίτης. / Λογικοὶ μοι νέοι δεῦτε, / ἔαρος καιρός, σκιρτᾶτε, / Τριάς, ἀμέριστε φύσις».

ΠΩΣ ΑΧΡΗΣΤΕΥΘΗΚΕ Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅμως караδοκοῦσαν. Καὶ ἐδῶ εἶναι σωστὸ καὶ δίκαιο νὰ τονίσουμε, ὅτι δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἓνας σαφὴς προσδιορισμὸς γι' αὐτούς. Θὰ ἦταν μέγα μας σφάλμα βιαστικὰ νὰ ὀρίσουμε ὡς ἐχθροὺς τοῦ Ἑλληνισμοῦ τοὺς Ὀρθόδοξους συλλήβδην καὶ ὡς φίλους τοὺς μὴ Ὀρθόδοξους. Ἀπὸ τὸν 9ον αἰῶνα καὶ ὕστερα ἔχει διαμορφωθεῖ μιὰ νέα πραγματικότητα καὶ μέσα ἀπὸ τὸ πρῶμα τῆς πρέπει νὰ ἀντιμετωπίσουμε τὰ γεγονότα. Γιατὶ ὑπῆρξαν καὶ πολλοὶ Ὀρθόδοξοι, καὶ θάταν ἱστορικὴ ἀνακρίβεια ἐὰν δὲν τὸ δεχόμαστε, οἱ ὁποῖοι ἀντιλαμβάνομενοι

τὴν ζωογόνο δύναμη τοῦ Ἑλληνισμοῦ, προσπάθησαν νὰ τὸν διασώσουν. Ἀλλὰ δυστυχῶς παρέμειναν ἡ μειοψηφία:

Ἡ πλειονότης τῶν λειτουργῶν τῆς Ἐκκλησίας δὲν εἶχε ἀντιληφθεῖ τὸ μέγεθος τοῦ σφάλματος ποὺ διέπραττε, ἐνῶ δηλαδὴ εἶχε ἀφυπνιστεῖ ἡ ἐλληνικὴ ἐθνικὴ συνείδηση τοῦ λαοῦ, αὐτοὶ νὰ ἐπιμένουν στὴν ἀνεπίκαιρη ταύτιση Ἑλλήνων=εἰδωλολάτρης καὶ νὰ καταδικάζουν αὐτόματα ἕνα ὁλόκληρο ἔθνος, μιὰ ἱστορία, μιὰ παράδοση αἰώνων κάτω ἀπ' τὸ βάρος τοῦ φανατισμοῦ καὶ τοῦ δόγματος «εἰδωλολατρία». Ὁ κατώτερος κλῆρος κυρίως ἐπαναστατοῦσε, ἀλλὰ ἦταν «φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ» μέσα στὸν κύκλο τῶν πατριαρχῶν καὶ ἀρχιεπισκόπων, μαζί καὶ αὐτοκράτορων, ποὺ κινοῦσαν τὰ νήματα τῆς ἐξουσίας καὶ ἤδη εἶχαν ταχθεῖ δουρικὰ στὸ νὰ ὑπακούουν τὸν σουλτάνο. Σ' αὐτὸ τὸ πλαίσιο αὐτοκράτορες, τοπικοὶ ἡγεμόνες καὶ ἱεράρχες συμμαχοῦν μὲ τοὺς Τούρκους, γιὰ νὰ διασώσουν τὰ ἀξιώματά τους καὶ αὐτὴν τὴν ταλαίπωρη ὀρθοδοξία, ποῦ, ἀντὶ νὰ τὴν ὑψώσουν κιβωτὸ τοῦ ἀναγεννώμενου Ἑλληνισμοῦ, τὴν κατάντησαν φέρετρό του.

Φτάνουν ἀκόμα καὶ στὸ σημεῖο, μέσα ἀπὸ ἐπιμιξίες νὰ προσπαθοῦν νὰ στερεώσουν τὴν ἐξουσία τους. Ἔτσι τὸ 1346 ὁ Ἰωάννης ὁ Καντακουζηνὸς δίνει τὴν κόρη του στὸν σουλτάνο Ὁρχάν καὶ ὁ Ἰωάννης Βατάτζης τὴν δική του στὸν ἐμίρη Σουλεῦμάν. Δώδεκα χρόνια ἀργότερα ὁ Ἰωάννης ὁ Γ' ἀρραβωνιάζει τὴν κόρη του μὲ τὸν Χαλήλ, γιὸ τοῦ Ὁρχάν. Τὸ 1389 ὁ σουλτάνος Βαγιαζήτ παντρεύεται τὴν κόρη τοῦ αὐτοκράτορα Ἰωάννη τοῦ Ε'. Ὁμως δὲν σταματᾶμε ἐδῶ. Ἀκόμη καὶ μετὰ τὴν ἄλωση τῆς Πόλεως ἡ ἱστορία συνεχίζεται. Ὁ Δημήτριος Παλαιολόγος δίνει τὴν κόρη του στὸν Μωάμεθ τὸν Β' τὸν Πορθητὴ.

Μὰμποροῦσαν ὅμως νὰ διερωτηθοῦν ἐδῶ πολλοί: Ὑπῆρχε τρόπος νὰ σταματήσουν τὴν τουρκικὴ προέλαση; Ὅταν ὁ Γεώργιος Φραντζῆς πῆρε ἐντολὴ ἀπ' τὸν αὐτοκράτορα νὰ μετρήσει τοὺς Ἕλληνες καὶ τοὺς μισθοφόρους πολεμιστὲς ὑπερασπιστὲς τῆς Πόλεως, ἔκανε μιὰ τραγικὴ ἀνακάλυψη. Μόνο 5.973 ἀπὸ τὸ σύνολο τῆς ἄλλοτε κραταιᾶς αὐτοκρατορίας ἦταν αὐτοὶ ποὺ πολέμησαν, γιὰ νὰ κρατήσουν ὀρθοῖο τὸν Ἑλληνισμό ἀπέναντι σ' ἕνα πλῆθος στρατοῦ τῶν Ὀθωμανῶν τῆς τάξεως τῶν 80.000. Τὴν ἴδια στιγμὴ ὅμως, καὶ ἐδῶ εἶναι τὸ τραγικότερο τῆς ὑποθέσεως, 500.000 μοναχοὶ γέμιζαν τὰ μοναστήρια τῆς αὐτοκρατορίας, ποὺ προτίμησαν νὰ μείνουν «στρατιῶτες τοῦ Χριστοῦ» παρὰ στρατιῶτες τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἐκκλησία ὑποδαύλιζε τὸ μῖσος κατὰ τῶν Λατίνων καὶ τῶν ἐνωτικῶν καὶ δὲνμποροῦσε νὰ δεῖ καθαρὰ πέρα ἀπ' τὶς παρωπίδες τοῦ δογματισμοῦ, ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ Ἑλληνισμοῦ προεῖχε αὐτῆς τοῦ δόγματος. Ἔτσι ὁ πατριάρχης Σχολάριος, ὅταν οἱ Ἕλληνες μαχητὲς ἔπεφταν ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον, σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς ἀδιάφορους μοναχοὺς, δήλωνε ὅτι «κι' ἂν ἀκόμη χαθεῖ ἡ Πόλις, θὰ σωθεῖ ἡ πίστις».

Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΛΩΣΗ

Η Ἐκκλησία δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐνώσει τοὺς Ἕλληνες ὑπηκόους τῆς αὐτοκρατορίας, ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς κυρίως, αὐτὲς τὶς κρίσιμες στιγμὲς καὶ εἶχε ἀντιθέτως στραφεῖ ἐναντίον τους. Ἀνθρώποι τῆς Ἐκκλησίας ἀντιμετώπισαν μὲ μῖσος τὸν «ἀρματωλὸν Ἑλλήνα Μανιχαῖον» Ἀλέξη Στρατηγόπουλο, ποὺ ἀπελευθέρωσε τὴν Πόλη ἀπὸ τοὺς Φράγκους τὸ 1261 (μὲ πρωτοβουλία του καὶ ἐλληνικὸ στρατὸ «Μανιχαίων» ἐγίνε ἡ ἀπελευθέρωσή της καὶ ἔκαναν τὸ πᾶν γιὰ νὰ τὸν ἐξαφανίσουν μαζί μὲ τοὺς συμπολεμιστὲς του). Ἦταν τότε ἡ δεύτερη μόλις φορὰ ποὺ «ἐπέτρεπαν» σὲ Ἕλληνες πολεμιστὲς νὰ πολεμήσουν γιὰ τὸ Βυζάντιο, καθ' ὅτι «στρατεῦεσθαι γὰρ τοὺς Μανιχαῖους ἀρχαῖος νόμος καθ' ἅπαξ ἀπείργει».

Μέχρι ἐκεῖ ὅμως, γιὰ μετὰ θὰ γίνονταν ἐπικίνδυνοι. Ἔτσι στίς 12 Φεβρουα-

ρίου του 1345 ο άρματωλός Ράλλης με περισσότερους από 300 Έλληνες όπλαρχηγούς θέτει τόν έαυτό του και τό στράτευμά του, με συνολική άρχικά δύναμη 9.500 άνδρων, στην ύπηρεσία του 'Ιωάννη Παλαιολόγου, ύποσχόμενος ταυτόχρονα νά άπωθήσει τούς Τούρκους στα βάθη τής 'Ασίας. 'Αλλά ή 'Εκκλησία τούς άφώρισε και στην συνέχεια στην συμπλοκή με την αúτοκρατορική φρουρά (είχαν παρουσιαστεί μόνο οί 300 όπλαρχηγοί με τόν Ράλλη) σκότωσαν τόν πρωθυπουργό 'Απόκαυκο και πολλούς στρατιώτες! Στην συνέχεια οί καταδιωκόμενοι ζήτησαν άσυλο στην έκκλησία του Παλατιού. Αúτη έγινε και ό τάφος τους, άφου κανένας δέν επέζησε τής σφαγής που έπακολούθησε. Τότε ή 'Αρχιεπισκοπή τής 'Αθήνας διακόπτει τίς σχέσεις της με την Κωνσταντινούπολη και ό επίσκοπος 'Αθηνών ανακαλείται άφηνοντας στην θέση του έναν πρωτόπαπα. 9.500 "Έλληνες πολεμιστές στην ύπηρεσία του Βυζαντίου, που όμως ήταν «"Έλληνες-ειδωολάτρες-αίρετικοί», τί θα μπορούσαν νά προσφέρουν στην αúτοκρατορία; Τό Βυζάντιο έσφιγγε μόνο του την θηλειά γύρω άπ' τόν λαιμό του.

Αúτη ή σφαγή άνοιξε διάπλατα πλέον τίς πόρτες στους Τούρκους. Μετά άπ' αúτην την προδοσία οί "Έλληνες δέν θα βοήθαγαν πλέον τό Βυζάντιο. "Ετσι πετυχαίνουν την έξασθένηση του βυζαντινού στόλου οί φωστήρες του Παλατιού, άφου χωρίς έλληνικά πληρώματα άπό τούς "Έλληνες του Αιγαίου βυζαντινός στόλος δέν μπορούσε νά όργανωθεί. (Πρός τιμήν των 'Αθηνών ό άρχηγός του στόλου όνομάζετο και «"Αθηναρχης»). Αúτό τό έθνικό «σχίσμα» και όχι τό εκκλησιαστικό κόστισε ούσιαστικά την πτώση τής αúτοκρατορίας, που τώρα περιμένει την σωτηρία άπ' τούς μισθοφόρους και τίς προσευχές.

'Η λαϊκή άγανάκτηση στην 'Ελλάδα είχε άρχίσει νά φουντώνει. Κορυφώνεται στην Θεσσαλονίκη με τό κίνημα των Ζηλωτών, που καταστέλλεται βίαια, όπως θα δούμε στην συνέχεια, τό 1349. Οί Ζηλωτές σε μιá έλληνοκρατούμενη Θεσσαλονίκη άμφισβητούν την βυζαντινή έξουσία, θρησκευτική και πολιτική, και προωθούν νέες λύσεις για τόν 'Ελληνισμό. "Ηδη άπ' τόν 12ον αιώνα και ακόμα νωρίτερα άναπτύσσουν, έπηρεασμένοι κι' αúτοι άπ' τόν 'Ελληνικό βυζαντινό ούμανισμό, έλληνικές τάσεις: Ρήτορες, λόγιοι, νομοδιδάσκαλοι, έλευθερόφρονες θεολόγοι διαλέγουν την Θεσσαλονίκη, για νά άναπτύξουν έλεύθερα τίς άπόψεις τους. 'Ανώτερες σχολές, θέατρα, μουσειά συμπληρώνουν τό όλο σκηνικό. Μιá άλλη δυναμική έλληνική έστία άρχισε νά δημιουργείται. Μέσα σ' αúτό τό κλίμα άναπτύσσεται και τό κίνημα των Ζηλωτών. Σκοπός τους ή άνατροπή τής καταπιεστικής βυζαντινής έξουσίας και περισσότερες έλευθερίες.

'Η νέα συντονισμένη ένέργεια πολιτικής και θρησκευτικής έξουσίας κατά του 'Ελληνισμού (οί Ζηλωτές είχαν άπαγορέψει στόν δεσπότη Θεσσαλονίκης Γρηγόριο Παλαμά, που τόν διόρισε τό Πατριαρχείο, νά πατήσει στην Πόλη) ήταν ή έξής: Νά ζητήσουν την βοήθεια των Τούρκων. "Ετσι ό Καντακουζηνός ζητά την συνδρομή του «φίλου» του Τούρκου πρίγκιπα του 'Αϊδινίου Ούμούρμπεκ.

Οί "Έλληνες Ζηλωτές, όπως έλεγαν οί ίδιοι, πίστευαν, ότι «άν άπό τά εισοδήματα των εκκλησιών ή μοναστηριών που έδήμευαν, έξώπλιζαν τούς στρατιώτες που πεθαίνουν για τά ίερά, τούς νόμους και τά κάστρα τής πατρίδος, αúτές οί πράξεις είναι καλύτερες άπό τό νά τά τρώνε οί καλόγεροι και οί παπάδες, χωρίς ή κοινωνία νάχει κανένα όφελος». Διέβλεπαν πώς θα σωθεί ή αúτοκρατορία και ό άνερχόμενος έλληνισμός, αλλά αúτό άκριβώς φαίνεται, πώς δέν ήθελαν οί Χριστιανοί κρατούντες. Αúτόν τόν 'Ελληνισμό ήθελαν νά έξουδετερώσουν. "Ετσι φέρνουν τούς Τούρκους στην Θεσσαλονίκη, κάνουν ταυτόχρονα και την γενική δοκιμή για την άλωση τής Κωνσταντινούπολης που θα έπακολουθούσε. 'Η Θεσσαλονίκη ήταν τό πειραματόζωο. 20.000 Τούρκοι λοιπόν με άρχηγό τους τόν Σουλεϊμάν και τόν γέρο

Ὁρχάν, στὸν ὁποῖο ὁ Καντακουζηνός, ὅπως εἶπαμε, εἶχε δώσει τὸ 1346 γιὰ γυναῖκα τὴν ἀνήλικη κόρη του, μπαίνουν στὴν Θεσσαλονίκη καὶ τὴν πνίγουν στὸ αἷμα. Στὴν συνέχεια ἀκολουθεῖ ἡ εἴσοδος ὡς θριαμβευτοῦ τοῦ Καντακουζηνοῦ. Ἡ «πρόβα» εἶχε καθολικὴ ἐπιτυχία.

Μέσα σ' αὐτὴ τὴν προδοσία δὲν ἔλειψαν τὰ ἡρωϊκὰ «πιόνια», ποὺ μὴ γνωρίζοντας τὸ παιχνίδι ποὺ παιζόταν πίσω ἀπ' τὶς πλάτες τους (Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος) ἐμελλε ἀργότερα μέσα ἀπ' τὴν θυσία τους νὰ γίνουν νεομάρτυρες τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ποὺ κάποιοι ἄλλοι εἶχαν ποδοπατήσει καὶ σπιλώσει. Ἔτσι ἓνας ἀπ' αὐτούς, ὁ γνωστός μας Γεννάδιος Σχολάριος, δηλώνει λίγο πρὶν τὴν ἄλωση: *«Χάνεται ἀλίμονο ἡ πίστη, ἔχει περιφρονηθεῖ. Ὅλα εἶναι φοβερὴ ἀπιστία. Ἄλλους τους ἔχει κυριέψει ἡ ἐλληνολατρεία, ἄλλους ὁ αὐτοματισμός καὶ ἡ ἀθεΐα»*. Ἀκόμα «ἀπειλοῦσε» ὁ Ἑλληνισμός. Γι' αὐτὸ καὶ ἐκτελεῖται τὸ 1452 γιὰ τὶς ἐλληνικὲς ιδέες του ὁ μοναχὸς Ἰουβενάλιος ἀπὸ τὸν ἄρχοντα Μανουὴλ Ραοῦλ Οἰσὴ στὴν Πελοπόννησο. Γιὰ ὅσους δυσπιστοῦν ὡς πρὸς τὸ ποῖος παρότρυνε τὸν Μανουὴλ Ραοῦλ, ἄς διαβάσουν τὸ παρακάτω ἀπόσπασμα τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Πατριάρχου Σχολαρίου πρὸς αὐτόν: *«Χαῖρε, εὐσεβέστατε Μανουήλ... ὅτι τὴν ἐκ Θεοῦ δοθεῖσαν σοι μάχαιραν ἐστίλβωσας κατὰ τῶν διωκτῶν τοῦ Χριστοῦ... Τοὺς γοῦν δυσσεβεῖς καὶ ἀλάστορας (καταραμένους) τούτους Ἑλληνιστάς, μᾶλλον δὲ τῆς εὐσεβείας ἀναιδεῖς ἀποστάτας, καὶ πυρὶ καὶ σιδήρῳ καὶ ὕδατι καὶ πᾶσι τρόποις ἐξαγάγετε τῆς παρούσης ζωῆς»*. Καὶ συνεχίζει: *«Ράβδιζε, εἶργε (φυλάκιζε), εἴτα γλῶσσαν ἀφαίρει, εἴτα χεῖρα ἀπότεμνε, κι' ἂν καὶ οὕτω μένη κακός, θαλάττης πέμπε βυθῶν»*.

Ἡδη ἀπ' τὴν ἄλωση τῆς Θεσσαλονίκης τὸ 1430 ἀπ' τὸν Μουράτ, τὸν πατέρα τοῦ Μωάμεθ τοῦ Β', ἡ Ἐκκλησία γνώριζε ὅτι τὰ πράγματα δὲν ἦταν τόσο τραγικά. Ἀντίθετα, ὅπως ἀναπτύξαμε στὴν ἀρχὴ τοῦ ἄρθρου, θὰ ἀπέβαιναν καὶ συμφέροντα. (Στὴν Θεσσαλονίκη, ὅπως καὶ στὴν Κωνσταντινούπολη ἀργότερα, μόνο δυὸ ἐκκλησίες μετατράπηκαν σε τζαμιά). Ἐγινε δὲ αὐτὸ πιὸ σαφές μετὰ τὴν παράδοση τῶν Ἰωαννίνων τὸ 1430, ὅταν ὁ Σινάν πασσᾶς ὑποσχέθηκε στὸν μητροπολίτη καὶ τοὺς προύχοντες τὴν διατήρηση τῶν προνομίων τους μὲ ἀντάλλαγμα τὴν ὑποταγὴ τῶν Ἑλλήνων. *«Ὅτι νὰ μὴν ἔχετε κανένα φόβον, μήτε αἰχμαλωτισμὸν μήτε μασχίδι (λεηλασία) νὰ ποιήσωμεν. Ὁ Μητροπολίτης νὰ ἔχῃ τὴν κρίσιν του τῶν ρωμαίων καὶ ὅλα τὰ ἐκκλησιαστικὰ δικαιώματα»* (Σινάν πασσᾶς). Πρόθυμα λοιπὸν ἄνοιξαν καὶ πάλι τὶς πύλες. Ἐξ ἄλλου 4 ἀπὸ τοὺς 5 μεγάλους Βεζύρηδες τοῦ Μωάμεθ τοῦ Β' τοῦ πορθητῆ ἦταν Χριστιανοί. Μαχμούτ Πασᾶς, Ροῦμ Μεχμέτ Πασᾶς, Ἰσᾶκ Πασᾶς καὶ Κεδὶκ Ἀχμέτ πασσᾶς.

Ὅταν οἱ Τούρκοι μπαίνουν στὴν Πόλη, σφάζουν «ἐπιλεκτικά». Κόκκινοι σταυροὶ σημαδεύουν τὰ σπίτια τῶν προδοτῶν (= ἐλλήνων - ἐνωτικῶν). Καὶ αὐτοὶ ἀφανίζονται. Οἱ ἄλλοι εἶχαν συνθηκολογήσει. Γι' αὐτὸ καὶ ὅταν τὸ 1532 οἱ Τούρκοι θέλησαν νὰ μετατρέψουν ὀρισμένες ἐκκλησίες σὲ τζαμιά, ὁ πατριάρχης Ἱερεμίας ἀπέδειξε στὸν Ἱμπραήμ πασσᾶ μὲ τὴν παρουσία Τούρκων μαρτύρων ἡλικίας 102 χρόνων, ὅτι ἡ μισὴ πόλις εἶχε παραδοθεῖ στὸν Μωάμεθ μὲ συμφωνία καὶ ὅτι μοναχοὶ ἄνοιξαν τὴν Κερκόπορτα. Μετὰ ἀπ' αὐτὸ ὁ Σουλτάνος Σουλεῦμᾶν διέταξε νὰ παραμείνουν οἱ ἐκκλησίες τῶν Χριστιανῶν, ὅπως ἔχουν (*«εἰς τὸ διανεκεῖς»*).

Ὁ Γεώργιος Τραπεζούντιος ἐξ ἄλλου ὑποστηρίζει μὲ πραγματεία ποὺ στέλνει στὸν Μωάμεθ τὸν Β', ὅτι χριστιανισμός καὶ μουσουλμανισμός εἶναι ἀδελφές θρησκείες. Ὁ τίτλος τῆς πραγματείας *«Περὶ τῆς ἀλήθειας καὶ τῶν Χριστιανῶν πίστεως»*. Τὴν ταύτιση αὐτὴ στηρίζει στὸ Κοράνι, καὶ δὴ στὸ Γ' Κεφάλαιο: *«Καὶ εἶπαν οἱ ἄγγελοι. Μαρία, ὁ Ἀλλάχ σε διάλεξε ἀνάμεσα ἀπ' ὅλες τὶς γυναῖκες τοῦ κόσμου καὶ σε ἐξαγνίασε. Ὁ Ἀλλάχ εὐαγγελίζεται σὲ σένα Λόγον ἐξ αὐτοῦ ἐκπορευόμενον καὶ τὸ ὄνομα του Μεσσίας Ἰησοῦς υἱὸς Μαρίας»*. Ὁ Σουλτάνος Μωά-

μεθ με ἔργα ἐπικουρεῖ. Κανένas χριστιανικός ναός, ἐκτὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας καὶ πολὺ ἀργότερα τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, δὲν μετετράπη σὲ τζαμί.

Ὁ Γεννάδιος Σχολάριος καταλαμβάνει τὸν κενὸ ἀπὸ τὸ 1451 πατριαρχικὸ θρόνο. Ὁ πρῶν πατριάρχης (ἐνωτικὸς) Ἀθανάσιος μυστηριωδῶς ἐξαφανίζεται. Ὁ σουλτάνος παραδίδει κατὰ τὸ γεῦμα ποὺ εἶχαν στὸ παλάτι μετ' ἰδιοῦ τοῦ χέρι στὸ Σχολάριο χρυσὴν ῥάβδον μετ' πολυτίμους λίθους, σύμβολο ἐξουσίας πολιτικῆς καὶ ἱεροσχευτικῆς. Φυσικά καὶ ὁ Γεννάδιος δὲν ἄφησε τὴν εὐκαιρίαν νὰ πάει χαμένη. Ὁ ἴδιος τὸ 1464 δηλώνει, ὅτι ὁ σουλτάνος παρεχώρησε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν «πολλὰς δωρεάς» καὶ μιᾷ γιὰ τὴν «ἐλευθερίαν, ἣν κατεπράξαντο γράμμασιν οἱ τοῦ καθ' ἡμᾶς αἴτιοι δράματος». Ὁ πατριάρχης ἀκόμα ἀπαλλάσσεται ἀπὸ κάθε φορολογία καὶ ἀσκεῖ ἐξουσίαν ἐπὶ παντὸς δογματικοῦ καὶ ἄλλου ζητήματος. Ἐχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐπιβάλλει φορολογία σὲ κληρικούς καὶ λαϊκοὺς, γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὶς «ἀνάγκες» τῆς Ἐκκλησίας. Ἐχει πλήρη δικαιοδοσίαν στὰ σχολεῖα καὶ τὴν ἐκπαίδευση καὶ ἀσκεῖ, ἀρχικά, δικαστικὴ ἐξουσία μόνο γιὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα καὶ ἀργότερα γιὰ ὅλες τὶς ὑποθέσεις ἀστικοῦ δικαίου (γάμους, διαζύγια, κηδεμονίες καὶ ἐπιτροπίες ἀνηλίκων, κτηματικὲς διαφορές, δοσοληψίες κ.ἄ.). Πολλὰ ἀπ' αὐτὰ τὰ δικαιώματα δὲν εἶχαν παραχωρηθεῖ στὸ Πατριαρχεῖο ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς αὐτοκράτορες.

* * *

Θὰ προσπαθῶ νὰ γεφυρώσω τὸ χάσμα μεταξὺ 1453 καὶ τῶν ἡμερῶν μας παρθέτοντας σὰν ἐπίλογο τὸ σχόλιο τοῦ Δ. Καμπούρογλου στὸ φύλλο 311 τῆς «Νέας Ἐφημερίδος» μετ' ἡμερομηνία 12 Ὀκτωβρίου τοῦ 1882, μετ' ἀφορμὴν τὴν πράξιν τῆς Γενικῆς Ἐφορείας Ἀρχαιοτήτων νὰ ἀποξέσει τὶς κάθε λογῆς ἐπιγραφὰς ἀπὸ τοὺς κίονες «γιὰ λόγους αἰσθητικούς», ὅποτε γραπτὲς μαρτυρίες αἰώνων ἐπεσαν θῦμα γιὰ ἄλλη μιὰ φορά. Γράφει ὁ Δ. Καμπούρογλος:

«Ἀν ὁ καλόγηρος, ὁ ξέσας τὴν μεμβράνην, ἐφ' ἧς ἦτο γεγραμμένη ἀπολεσθεῖσα τραγωδία τοῦ Σοφοκλέους, ὅπως γράψῃ τὴν «Ἀμαρτωλῶν Σωτηρίαν», θεωρεῖται ἀνάισθητος, ἂν μὴ βέβηλος, πῶς νὰ θεωρήσωμεν ἄραγε τοὺς ξέοντας στύλους, ὅπως οὐδὲν γράψωσιν εἰ μὴ τὴν κακομοιρίαν των;...».

Προσέχοντας τὰ λόγια τοῦ ἀρθρογράφου ἴσως μπορέσουμε νὰ πλησιάσουμε περισσότερο τὴν ἱστορικὴ ἀλήθειαν. Νὰ μὴν μένουμε στὴν ἐπιφάνειαν τῶν πραγμάτων. Νὰ γνωρίσουμε, γιὰ νὰ διδάχτοῦμε. Νὰ μὴν προσπαθοῦμε νὰ σβήσουμε βασικὰ τὰ λάθη μας, ὅπως τὰ γράμματα στὶς κολῶνες. Τότε θὰ ἔχουμε μείνει μόνο στὸ περίβλημα. Δὲν θάχουμε ἐμβαθύνει, νὰ μάθουμε, γιὰ νὰ μὴν ξανακάνουμε τὰ λάθη τοῦ παρελθόντος.

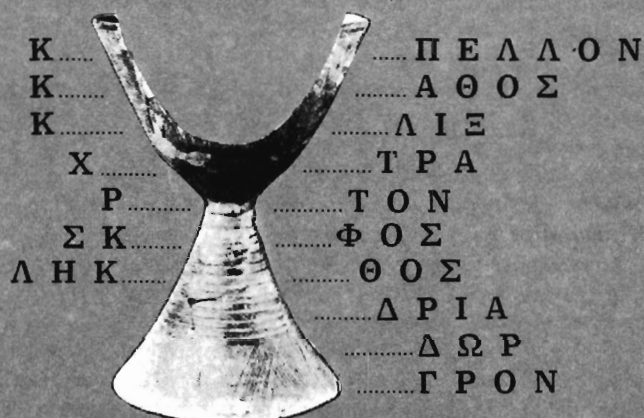
Σκοπὸς αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου δὲν εἶναι νὰ σπεῖρει τὸν διχασμὸ ἀνάμεσα στοὺς Ἕλληνας. Σκοπὸς τοῦ δὲν εἶναι ἡ ἐκδίκηση, ἀλλὰ ἡ δικαίωση ὅσων ἐπὶ αἰῶνες τώρα παρέμεναν ἐκτοπισμένοι στὰ περιθώρια τῆς ἱστορίας ὡς «παραβάτες» καὶ «εἰδωλόλατρες». Ἡ γνώση δημιουργεῖ σωστοὺς καὶ ὑγιεῖς πολίτες. Ἀν θέλομε τὰ παιδιά καὶ τὰ παιδιὰ τῶν παιδιῶν μας νὰ ζήσουν σὲ κόσμους ἀντιστοίχους τοῦ παρελθόντος, κόσμους ὅπου τὸ ψέμμα καὶ ἡ ὑποκρισία θὰ κυριαρχοῦν ὅπως ἄλλοτε, ἅς κλείσουμε τὰ μάτια καὶ τὰ αὐτιά μας γιὰ ἄλλη μιὰ φορά. Ὁ Ἕλληνισμὸς, ὅπως οἱ αἰῶνες ἀποδεικνύουν, ἀκόμη ἀντέχει, γιὰτὶ συνεπάγεται ἐλευθερία. Καὶ ὅσο ὑπάρχουν ἐλεύθεροι ἄνθρωποι καὶ συνειδήσεις, ἔστω καὶ λίγοι, αὐτὸς θὰ ζεῖ καὶ θὰ ἀναπνέει μαζί τους.

Η.Λ. ΤΣΑΤΣΟΜΟΙΡΟΣ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ἀπὸ τὸν ἔλλοπα-θηρευτὴ
μέχρι τὴν Ἑποχὴ τοῦ Διὸς

Ἡ ἀποκωδικοποίησι
τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου

Φιλολογικὴ ἐπιμέλεια: ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΛΑΜΠΡΟΥ

ΔΑΥΛΟΣ 1991

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ ΚΟΥΤΟΥΛΑΣ

«ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ» (γ):

Ἡ πηγή τοῦ Μεσσιανισμού

1. ΘΕΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΡΧΙΕΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΗΨΕΙΣ

Ἡ ἀρχὴ τῆς θεοποίησης τοῦ βασιλιᾶ στὴν Μεσοποταμία (Σαργῶν ὁ Α΄ τῆς Ἀκκάδ) καὶ στὴν Αἴγυπτο (Φαραῶ= ὁ γιὸς τοῦ Θεοῦ Ρᾶ-Ἡλίου) χάνεται στὰ βάθη τῆς προϊστορίας. Ἀντίθετα στὶς Ἑλληνικὲς Χῶρες σπάνια ἢ ποτὲ ὑπῆρξε θεοποίηση τοῦ δεσπότη, εἴτε «μονάρχης ἀπόλυτος» ἦταν αὐτὸς εἴτε «τύραννος». Ἡ ὑπαρξὴ ἢ ὄχι θεοποίησης τοῦ βασιλιᾶ ἦταν μάλιστα καὶ ἡ εἰδοποιὸς διαφορὰ μεταξὺ τῆς ἐλληνικῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς βαρβαρικῆς δεσποτείας: «Οὐδένα γὰρ ἄνθρωπον δεσπότην, ἀλλὰ τοὺς θεοὺς προσκυνεῖτε» (Ξενοφῶντος, *Κύρου Ἀνάβασις* 13). Μόνο μετὰ τὶς κατακτήσεις τοῦ Ἀλεξάνδρου καὶ τῆς Ρώμης τὸ θεοκρατικὸ πρότυπο τῶν ἀνατολικῶν σημιτικῶν μοναρχιῶν τείνει νὰ γίνῃ ἡ «πολιτικοθρησκευτικὴ ἰδεολογία» τοῦ *Imperium Romanum*, δηλ. τῆς Μεσογειακῆς «Οἰκουμένης» (τὴν ὁποία τελικὰ κληρονόμησε ἡ Βυζαντινὴ Αὐτοκρατορία). Σύμφωνα μ' αὐτὸ ὁ αὐτοκράτωρ εἶναι «υἱὸς Διός»: «...τοῦ Διὸς γέννημα ἱερὸν καὶ εἰκὼν ἐστὶν ἡ ἐπὶ τῆς γῆς βασιλεία» (Θεμιστίου, *Λόγος* II, 143α). Μάλιστα στὴν μεγάλη «Rosetta» ἐπιγραφὴν τοῦ 196 π.Χ. ὁ Πτολεμαῖος ὁ Ἐπιφανὴς (205-181 π.Χ.) φέρει μαζὶ μὲ τὰ ἄλλα θεῖα προσωνύμια καὶ τοὺς τίτλους «θεὸς ἐκ θεοῦ» καὶ «εἰκὼν ζωσα τοῦ Διός». (W.L. Knox, *Some Hellenistic Elements in Primitive Christianity*, σ. 37-40). Ἐπίσης μετὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀκταβιανοῦ Αὐγούστου (1ος αἰ. μ.Χ.) προστίθεται στὴν θεοποίηση τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορα ὁ τίτλος τοῦ «σωτῆρος τοῦ κόσμου» καὶ τοῦ «Μεσσίου»!

[Ἡ ἀλλὰ καὶ σὲ προχριστιανικὲς ἐπιγραφὰς τοῦ 2ου αἰ. π.Χ. βρίσκουμε τὰ ἑξῆς: «Ἐπεὶ ἡ αἰώνιος καὶ ἀθάνατος τοῦ παντός φύσις, τὸ μέγιστον ἀγαθὸν πρὸς ὑπερβαλλούσας ἐνεργείας ἀνθρώποις ἐχαρίσατο, Καίσαρα τὸν σεβαστὸν ἐνεγκαμένη τῷ καθ' ἡμᾶς εὐδαίμονι βίῳ, πατέρα μὲν τῆς ἐαυτοῦ πατρίδος θεᾶς Ρώμης, Δία δὲ πατρῶν καὶ σωτῆρα τοῦ κοινοῦ τῶν ἀνθρώπων γένους» (Taylor, *The divinity of the Roman emperors*, 1931, Appendix III, σ. 267). Βλέπε ἐπίσης τὸν ἐπίσημο τίτλο τῶν Ρωμαίων αὐτοκρατόρων: «...ἔτος Α΄, Αὐτοκράτορος Καίσαρος Γαίου Μεσσίου Κουίντου Τραϊανοῦ Δεκίου Εὐσεβοῦς Εὐτυχοῦς Σεβαστοῦ, Παῦνι Κ΄ (= 14 Ἰουνίου 250)» (P. Meyer: *Die Libelli aus der decianischen Christenverfolgung* στὸ *Abhandlungen der Königlich Preussischen Akademie der Wissenschaften, Philos. Hist. Kl.* 1910, Berlin 1910, Anhang Abh. V ἀρ. 2 6.5). Ἐπίσης πρβλ. καὶ τὴν φράση τοῦ Firmicus Maternus: «Θαρρεῖτε, μύσται τοῦ θεοῦ σεψασμένοι, ἔσται γὰρ ὑμῖν ἐκ πόνων σωτηρία» (F. Maternus, *Περὶ πλάνης* XXII)].

Κατόπιν τῶν παραπάνω γίνεται ἀντιληπτὸ, ὅτι κατὰ τοὺς αἰῶνες τῶν ρωμαϊκῶν κατακτήσεων διαμορφώνεται ὡς πολιτικοθρησκευτικὴ ἰδεολογία τῆς ἀναδυομένης Αὐτοκρατορίας τὸ θεοκρατικὸ πρότυπο τῶν παλαιῶν σημιτικῶν μοναρχιῶν τῆς Μεσοποταμίας καὶ τῆς Αἰγύπτου. Ἡ πολιτικὴ αὕτὴ ἰδεολογία τῆς θεοποίησης τοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορα συνίσταται σὲ τρεῖς παραμέτρους: α) Θεολογικὲς

(«υἱὸς Θεοῦ») β) σωτηριολογικὲς («Σωτὴρ τοῦ Κόσμου») καὶ γ) ἐσχατολογικὲς («Νέρων ἐρχόμενος», «ὄψεσθέ με αὖθις μετ' οὐρανόθεν δυνάμεως ἐπανιόντα»). Χαρακτηριστικὸ τεκμήριον τῶν ἀνωτέρω ἀποτελεῖ τὸ κείμενο τοῦ Ὁριγένους στὸ βιβλίο του «Κατὰ Κέλσου»: «πρόχειρον δ' ἐκάστω καὶ σύνηθες εἰπεῖν· ἐγὼ θεὸς εἰμὶ ἢ θεοῦ παῖς ἢ πνεῦμα θεῶν· ἤκω δὲ ἤδη· ὁ κόσμος γὰρ ἀπόλλυται· ἐγὼ δὲ σῶσαι θέλω καὶ ὄψεσθέ με αὖθις μετ' οὐρανόθεν δυνάμεως ἐπανιόντα... πῦρ αἰώνιον ἐπιβαλὼν καὶ πόλεσι καὶ χώραις... τοὺς δὲ ἐμοὶ πεισθέντας αἰωνίους φυλάξω» (Ὁριγένους, Κατὰ Κέλσου, VII:9).

Σ' ὅλα αὐτὰ ἔρχεται τέλος νὰ προστεθεῖ καὶ ἡ πολιτικὴ ἰδεολογία τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Ἀλυτρωτισμοῦ, ὁ Μεσσιανισμός. «Καὶ εἶπεν ὁ Κύριος ...ἀποστελῶ πρὸς σέ ἄνδρα ἐκ γῆς Βενιαμίν, καὶ χρίσεις (mashah) αὐτὸν εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαόν μου Ἰσραήλ, καὶ σώσει τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων...» (Α' Βασιλειῶν, 9:16).

2. ΙΟΥΔΑΙ-ΚΟΣ ΜΕΣΣΙΑΝΙΣΜΟΣ

Κατ' ἀρχὰς ὁ ὄρος «Μεσσίας» προέρχεται ἐκ τοῦ ἐβραϊκοῦ *Mesiah* (ρῆμα: *mashah*) καὶ δηλοῖ τὸν «κεχρισμένο», τὸν χριστό. Ἀρχικὰ ἡ ὀνομασία αὕτη ἀποδόθηκε στὸν πρῶτο βασιλεῖα τοῦ Ἰσραήλ, τὸν Σαούλ (1100 π.Χ.), ὁ ὅποιος θεωρήθηκε ἐκλεγμένος «ἐλέω Θεοῦ», ἀντιγράφων τὰ ἀκκαδικὰ πρότυπα τοῦ Σαργῶν τοῦ Α' καὶ τὰ αἰγυπτιακὰ τοῦ Ἀμένωφι τοῦ Δ' ἢ ἄλλιως Ἀκενατόν (τοῦ «πρώτου» μονοθειστῆ), 2300 π.Χ. καὶ 1400 π.Χ. ἀντίστοιχα. Ὅπως διαφαίνεται στὸ Α' Βασιλειῶν, 9,16, ποὺ προαναφέραμε, ὁ μεσσιανικὸς χαρακτήρας τοῦ πρώτου βασιλεῖα τοῦ Ἰσραήλ, τοῦ Σαούλ, ἔχει (ὅπως καὶ τὰ μεσοποταμιακὰ πρότυπά του) καθαρὰ ἐθνικιστικὴ διάσταση καὶ σκοπιμότητα δηλαδὴ νὰ «σώσει τὸν Ἰσραήλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων». [Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἐπίσης καλεῖται «υἱὸς Θεοῦ» καὶ «χριστὸς Κυρίου», δηλ. Μεσσίας, ὁλόκληρος ὁ Ἰσραηλιτικὸς λαός, λόγῳ τῆς μεταξὺ Θεοῦ καὶ «περιούσιου λαοῦ» στενῆς σχέσης καὶ διαθήκης: «Ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ, ἐπὶ Σιών ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ, διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου, Κύριος εἶπεν πρὸς με Ὑἱός μου εἶ σύ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε· αἶτῃσε παρ' ἐμοῦ, καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς· ποιμανεῖς αὐτοὺς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ, ὡς σκεῦος κεραμέως συντρίψεις αὐτοὺς» (Ψαλμοί, 2, 6-10), «Κύριε σῶσον τὸν βασιλέα σου καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐπικαλεσώμεθά σε» (Ψαλμοί 19, 10-11)].

Κατ' ἐξοχὴν στοὺς Ψαλμοὺς τοῦ Δαυὶδ καὶ τοὺς Προφῆτες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης φαίνεται ὁ καθαρὰ ἐθνικιστικὸς καὶ πολιτικὸς χαρακτήρας τοῦ Ἰουδαϊκοῦ Μεσσιανισμοῦ. Ἐνδεικτικὰ ἀναφέρουμε: «Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεός, Ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω πάντα οἶκον Ἰσραήλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν, οὗ εἰσῆλθοσαν ἐκεῖ, καὶ συναῶ αὐτοὺς ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλῳ αὐτῶν καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραήλ...» (Ἰεζεκιήλ, 37, 21). «Πέπαυται ὁ φόβος τῶν Ἐθνῶν καὶ ἡ πρὸς τούτους διαθήκη αἵρεται, καὶ οὐ μὴ λογίσθησθε αὐτοὺς ἀνθρώπους...» (Ἡσαΐας, 33, 8). «...καὶ ῥάξει ὁ Θεὸς τοὺς ἐπανιστανομένους ἐπ' ὄρος Σιών ἐπ' αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν διασκεδάσει, Συρίαν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ τοὺς Ἑλλήνας ἀφ' ἡλίου δυσμῶν τοὺς κατεσθίοντας τὸν Ἰσραήλ ὅλῳ τῷ στόματι...» (Ἡσαΐας, 9, 10-11). «Καὶ ἐπεγερῶ τὰ τέκνα σου, Σιών, ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν Ἑλλήνων καὶ ψηλαφήσω σε ὡς ρόμφαιάν μαχητοῦ· καὶ Κύριος ἔσται ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐξελεύσεται ὡς ἀστραπὴ βολίς, καὶ Κύριος παντοκράτωρ ἐν σάλπιγγι σαλπιεῖ καὶ πορεύσεται ἐν σάλῳ ἁ-

πειλῆς αὐτοῦ. Κύριος παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ αὐτῶν, καὶ καταναλώσουσιν αὐτοὺς καὶ καταχώσουσιν αὐτοὺς ἐν λίθοις σφενδόνης καὶ ἐκπίονται αὐτοὺς ὡς οἶνον καὶ πλήσουσιν ὡς φιάλας θυσιαστήριον...» (Ζαχαρίας, 9, 13-15).

Ὁ Μεσσιανισμὸς θὰ λάβει στοὺς Ἰσραηλίτες τεράστιες διαστάσεις πολιτικοῦ χαρακτῆρα, ἰδιαίτερα μετὰ τὴν Βαβυλωνία Αἰχμαλωσία (6ος αἰ. π.Χ.). Ἡ Παλαιὰ Διαθήκη μάλιστα φτάνει στὸ σημεῖο ν' ἀποδώσει βασιλικὰ-μεσσιανικὰ χαρακτηριστικὰ στὸν Πέρση βασιλεὺς Κύρο ἐξαιτίας τῶν εὐεργετημάτων του πρὸς τοὺς Ἰουδαίους! «Οὕτω λέγει Κύριος ὁ Θεὸς τῷ Χριστῷ μου (*meshiah*) Κύρω, οὐ ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς ἐπακοῦσαι ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη καὶ ἰσχύον βασιλέων διαρρήξω, ἀνοίξω ἐμπροσθεν αὐτοῦ θύρας καὶ πόλεις οὐ συγκλεισθήσονται» (Ἡσαΐας, 45, 1). Ὅμως ἡ μεγαλύτερη ἀκμὴ τοῦ Μεσσιανικοῦ κινήματος τῶν Ἰουδαίων ἔλαβε χώρα κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Ἑλληνιστικῶν καὶ Ρωμαϊκῶν Χρόνων, δηλ. μετὰ τὴν κατάκτηση τῆς Παλαιστίνης ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο (332 π.Χ) μέχρι τὴν Ἰουδαϊκὴ ἐξέγερση τοῦ Ἰωχανάν καὶ τὴν καταστροφή τοῦ Ναοῦ ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους (70 μ.Χ.). Στὸς χρόνους τῶν ἐπιγόνων τοῦ Ἀλεξάνδρου ὁ Ἰουδαϊσμός ἀντιμετώπισε θανάσιμο κίνδυνο ἀπὸ τὴν ἐπιρροή τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ. Ἡ Παλαιστίνη γέμισε κτίρια ἑλληνικῆς ἀρχιτεκτονικῆς καὶ γλυπτικῆς, γυμνάσια, λουτρά, θέρμες, βουλές, θέατρα. Ἐλάχιστοι Ἰουδαῖοι ἔξω ἀπὸ τὸ Ἰσραὴλ μιλοῦσαν ἑβραϊκὰ. Γενιὲς καὶ γενιὲς ἑβραίων πέρασαν μὲ μητρικὴ τους γλῶσσα τὰ ἑλληνικά. Οἱ νέοι ἔφεραν ἑλληνικὰ ὀνόματα, ἐντύνοντο μὲ ἑλληνικοῦ ρυθμοῦ χιτῶνες, ἐσύχναζαν στὰ γυμνάσια (= γυμναστήρια), ἀσχολοῦντο μὲ τίς τέχνες καὶ τὴν φιλοσοφία. Ἀκόμα καὶ μεγάλοι ἀρχιερεῖς τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομώντα «ἐλλήνιζαν» (Ἰάσων, Μενέλαος κ.λπ.). Ἡ ἐξαφάνιση ἢ μᾶλλον ἡ «διάχυση» τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ μέσα στὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ ἦταν θέμα χρόνου. (Κάτι παρόμοιο θὰ συνέβαινε λίγα χρόνια ἀργότερα μὲ τὴν «ἀγροτική» Ρώμη, πού θὰ θαμπωνόταν, ἂν καὶ νικήτρια, ἀπὸ τὸν ἀπαστράπτοντα ἀνώτερο Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ, ὅπως ἔγραψε ὁ Ὁράτιος). Γι' αὐτὸ ὁ Ἰουδαϊσμός ἀμύνθηκε.

Ἀπόηχο τῆς σύγκρουσης Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Ἑλληνισμοῦ στὰ Ἑλληνιστικὰ χρόνια ἀποτελοῦν τὰ βιβλία τῶν Προφητῶν, τῶν Μακκαβαίων, καθὼς καὶ τὰ Ἀπόκρυφα, Δευτεροκανονικὰ καὶ Ψευδεπίγραφα βιβλία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ὁλη ἡ «ἀποκαλυπτικὴ γραμματεία» τῶν Ἰουδαίων ἔνα κέντρο ἔχει: τὴν ἀποκατάσταση τοῦ Θρόνου τοῦ Δαυὶδ μὲ τὴν ἔλευση τοῦ Μεσσία, πού θὰ λυτρώσει τοὺς Ἰουδαίους ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴ (καὶ μετέπειτα τὴν Ρωμαϊκὴ) κατοχή. Πρέπει ν' ἀναφέρουμε ἐδῶ ὅτι τὰ μεσσιανικὰ σχέδια τῶν Ἰουδαίων εἶχαν ἓνα κέντρο ἐκπόρευσης (τὸ *Sanhedrin* τῶν ραββίνων), ἀλλὰ δύο ἐκδηλώσεις: τὴν ἐπαναστατικὴ - φαρισαϊκὴ (Ζηλωτές, Ἑσσαῖοι κ.λπ.) καὶ τὴν μετριοπαθεῖ - ἰδεολογικὴ (Σαδουκαῖοι, Ἰώσηπος κ.λπ.). Ἄν καὶ οἱ σχέσεις αὐτῶν τῶν δύο τάσεων ἦταν συμπληρωματικές, δὲν ἦσαν σπάνιες καὶ οἱ μέχρις ἐσχάτων συγκρούσεις μεταξὺ τους. Πάντως τὸ Σιωνιστικὸ - Μεσσιανικὸ Σχέδιο τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοὺς Ρωμαϊκοὺς Χρόνους συνίσταται: α) στὴν ἰδεολογικοθηρησκευτικὴ προπαγάνδα καὶ προσηλυτισμὸ τῶν Ἰουδαίων τῆς Διάσπορας καὶ β) στὴν προετοιμαζόμενη ἐξέγερση στὴν Ἰουδαία ταυτόχρονα μὲ τὴν ἀναρρίχηση (στὸ θρόνο τοῦ Νέρωνα) Ἰουδαίου αὐτοκράτορα! (Ἰώσηπου, Ἰουδαϊκὴ Ἀρχαιολογία XX, 8, 11).

Πολλὰ εἶναι τὰ τεκμήρια τῆς ἰουδαϊκῆς προπαγάνδας τοῦ *Sanhedrin*: «Πρῶτα μὲν γὰρ οἱ παρὰ τοῖς Ἑλλήσι φιλοσοφῆσαντες τῷ μὲν δοκεῖν τὰ πάτρια διεφύλατ-

τον ἐν δὲ τοῖς γράμμασι καὶ τῷ φιλοσοφεῖν Μωυσεῖ κατηκολήθησαν...» (Ἰώσηπος, *Κατ' Ἀπρίωνος Β'*, 281): «καὶ τότε ἔθνος μέγαλοιο Θεοῦ καρτερόν ἐσται, οἱ πάντεςσι βροτοῖσι βίου καθοδηγοὶ ἔσονται» (*Σιβυλλικοὶ Χρησμοί* 3, 195). Ἡ ἰουδαϊκὴ προπαγάνδα διεξάγεται διὰ τῶν κειμένων τῆς Μετάφρασης τῶν Ὁ' τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, διὰ τῶν ἀποκρύφων καὶ ψευδεπιγράφων (*Σιβυλλικοὶ Χρησμοί*, Ἐπιστολὴ Ἀριστέα, Ἰωβηλαῖα), διὰ τῶν ἐλληνιζόντων φιλοσόφων (Φίλων, Ἰώσηπος), διὰ τῆς πλαστογραφίας ἀρχαίων ἐλλήνων συγγραφέων (Ἀριστόβουλος, Ψευδο-Εκαταῖος, Ψευδο-ορφικά κ.λπ.) καὶ τέλος διὰ τῆς βίας. «Ἐν τε γὰρ Ἀλεξανδρείᾳ καὶ τῇ λοιπῇ Αἰγύπτῳ καὶ προσέτι κατὰ Κυρήνην ὥσπερ ὑπὸ πνεύματος δεινοῦ τινος καὶ στασιώδους ἀναρριπισθέντες ὥρμητο πρὸς τοὺς συνοίκους Ἑλλήνας στασιάζων» (Εὐσεβ., *E.I.*, IV 2,2).

Σὲ τέτοιο σημεῖο εἶχε εἰσχωρήσει στὴν Ἑλληνορωμαϊκὴ Οἰκουμένη ἡ ἰουδαϊκὴ προπαγάνδα, ὥστε Λατῖνοι συγγραφεῖς ἔχουν ἐνστερνιστεῖ τὸ μεσσιανικὸ χαρακτήρα τοῦ «*Βασιλέως τοῦ Κόσμου ἐκ Σιών*» (Τάκιτος, *Hist.* 5, 13). Μάλιστα δὲ ἡ κύρια προσπάθεια (καὶ ἡ πιὸ «κρυφὴ» τοῦ ἱεροσολυμικοῦ Σανχενδρίν ἀποσκοπεῖ στὴν ἀναρρίχηση στὸ θρόνο τῆς Ρώμης Ἰουδαίου αὐτοκράτορα! (πρβλ. περὶ ἐβραίας Ποπαίας, στὴν Ἰώσηπου *Ἀρχαιολ.* XX, 8, 11). Πραγματικά, ἂν καὶ ἐλληνίζων, ὁ Ἰουδαϊσμός προχωρεῖ ἀκάθεκτα. «Οὐ γάρ ἐστιν ἐπὶ τῆς οἰκουμένης δῆμος ὁ μὴ μοῖραν ἡμετέραν ἔχων!» (Ἰώσηπος, *Ἰουδαϊκὸς Πόλεμος* II, 16, 4, 398 ἔκδ. B. Niese, τ. VI, 174, 32-33). [Ἡ ἰουδαϊκὴ προπαγάνδα διὰ τῆς πλαστογραφίας τῶν «*Σιβυλλικῶν Χρησμῶν*» ἔφθασε μάλιστα στὸ σημεῖο νὰ παρουσιάζει τὸν «Ἰσραὴλ» ὡς σφόδρα ἐνδιαφερόμενο γιὰ τὴν ...ἀποπλανηθεῖσα ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρεία, «ἀδελφὴ» τοῦ Ἑλλάδα...! (M. Friedländer, *Geschichte der Jüdischen Apologetik*, 31-54 καὶ E. Schürer, *Geschichte des Jüdischen Volkes*, 4. Aufl. Leipzig 1909, III, 103)].

Τὸ Συνέδριο (Sanhedrin) μάλιστα τῆς Ἱερουσαλὴμ ἔστειλε ἀνὰ ταχτὰ χρονικὰ διαστήματα σ' ὅλες τὶς μεγάλες πόλεις τῆς Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας «ἀποστόλους» (schaliach), δηλ. πράκτορες («*emisäre*») γιὰ τὴν διενέργεια ἐράνων καὶ τὴν καθοδήγηση τοῦ Ἰουδαϊκοῦ προσηλυτισμοῦ: «...ἄνδρας ἐκλεκτοὺς ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ ἐκλεξάμενοι ἐξεπέμψατε εἰς πᾶσαν τὴν γῆν...» (Ἰουστίνου, *Διάλογος* 17, 1). [Ὁ E. Dobschütz (*Die urchristlichen Gemeinden*, Leipzig 1902, 116-121) παρουσιάζει τὴν ἄσκηση προπαγάνδας ὡς ἐθνικὸ καθήκον πάντων τῶν Ἰουδαίων. Βλ. ἐπίσης M. Σιώτου, *Προλεγόμενα εἰς τὴν Ἑρμηνείαν τῆς πρὸς Γαλάτας Ἐπιστολῆς τοῦ Ἀπ. Παύλου* καὶ X. Βούλγαρη, *Νέα θεώρησης τῶν ἐρίδων τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κορίνθου*].

Ἀπ' ὅσα ἀναφέραμε παραπάνω καὶ εἰδικὰ ἀπὸ τὴν παράθεση τῶν πηγῶν (ἡ ὁποία λόγῳ τοῦ περιορισμένου χώρου εἶναι ἐλλιπὴς καὶ ἐνδεικτικὴ) συνάγονται τὰ ἀκόλουθα συμπεράσματα ὡς ἐπίλογος:

1) Ὁ Μεσσιανισμός ξεκίνησε (ἀντιγράφων μεσοποταμιακὰ πρότυπα) μὲ τὴν «ἐλέω Θεοῦ» ἐκλογὴ τοῦ πρώτου Ἰουδαίου βασιλιᾶ, τοῦ Σαοὺλ περὶ τὸ 1100 π.Χ.

2) Σὲ περιόδους ἐθνικῶν κρίσεων γιὰ τὸ Ἰσραὴλ (Βαβυλωνία αἰχμαλωσία, Ἑλληνικὴ κατάρκτηση, Ρωμαϊκὴ διασπορά) ὁ Μεσσιανισμός συνίσταται σὲ ἀναμονὴ ἔλευσης ἐνὸς βασιλιᾶ-ἐλευθερωτῆ μὲ καθαρὰ ἐθνικιστικὰ χαρακτηριστικά.

3) Κατὰ τοὺς Ἑλληνιστικοὺς χρόνους ὁ Μεσσιανισμός γίνεται ἡ προμετωπίδα τῆς ἰουδαϊκῆς προπαγάνδας καὶ ἡ ἄμυνα τῆς Σιών κατὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτιστι-

κοῦ «ἰμπεριαλισμοῦ», μαζί με τὴν περιτομὴ καὶ τὴ Βίβλο (Τορά).

4) Στὴν Ρωμαϊκὴ ἐποχὴ ὁ Μεσσιανισμὸς ἀμφιταλαντεύεται μεταξὺ ἐθνικισμοῦ (Ζηλωτές, ἐπαναστάσεις 70 μ.Χ. καὶ 132 μ.Χ., Φαρισαϊσμός, Ταλμούδ κ.λπ.) καὶ παγκοσμιότητος ('Ιώσηπος, ἀπ. Παῦλος). Τελικὰ πάντως ἡ 'Ιστορία ἀπέδειξε ἀληθινὸν τὸν 'Ιώσηπο (ἐλληνίζοντα 'Ιουδαῖο φιλόσοφο), ὁ ὁποῖος θεωροῦσε ὅτι ἡ καταστροφὴ τῆς 'Ιερουσαλὴμ ἀνοίγε στὸν 'Ιουδαϊσμὸ (διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ!) τὸν 'Ελληνορωμαϊκὸ κόσμον ὡς σκηνὴ γιὰ μιὰ μεγαλύτερη νίκη... (Βλ. Σ. 'Αγουρίδη, 'Ιστορία τῶν Χρόνων τῆς Καινῆς Διαθήκης, Πουρνάρα, Θεσ/νίκη 1985, σελ. 402-410).

3. «ΜΕΣΣΙΑΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ» ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Τὴν ὥρα ποῦ ὁ ἐθνικιστικὸς Μεσσιανισμὸς τῶν 'Ιουδαίων ξεψυχοῦσε μετὰ τὴν καταστροφὴ τῆς 'Ιερουσαλὴμ καὶ τοῦ Ναοῦ, στὴν πρωτεύουσα τῆς Αὐτοκρατορίας, τῇ Ρώμῃ, ὁ οἰκουμενικὸς - ἰδεαλιστικὸς Μεσσιανισμὸς, διὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ ἀπ. Παύλου, ἐμπαινε στὸ προσκήνιο τῆς ἱστορίας, «ἵνα νικῶν νικήσῃ».

'Η 'Ελληνικὴ διανόηση ποτὲ δὲν ἐνοιῶσε τὴν ψυχολογικὴ (γιὰ τὴν πολιτικὴ ἢ θρησκευτικὴ, οὔτε λόγος) ἀνάγκη γιὰ θεῖο καθοδηγητὴ, προστάτη καὶ Μεσσία. Κανένας 'Ελληνας δὲν ἐχρίσθη ποτὲ Μεσσίας οὔτε ἀκόμη σὲ χρόνια συγκρητισμοῦ καὶ παρακμῆς. Κι ὅταν ἀκόμα ὁ Μ. 'Αλέξανδρος καὶ οἱ 'Επίγονοι «θεωρήθηκαν θεοί», αὐτὸ ἀφοροῦσε τοὺς ντόπιους πληθυσμοὺς κι ὄχι τοὺς 'Ελληνες. Μόνο μετὰ τὴν ἐπικράτηση τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τὴν Βυζαντινὴν θεοκρατίαν μπῆκε στὴν ἐλληνικὴ ὁρολογία ὁ Μεσσιανισμός.

'Απὸ τότε πολλὰ κινήματα στὴν ἱστορίαν ἔχουν μεσσιανικὰ χαρακτηριστικά, ἐνδοκοσμικὰ ἢ μὴ, πολιτικὰ ἢ ὄχι, θρησκευτικὰ ἢ ἰδεολογικὰ (π.χ. Χριστιανισμός, Μωαμεθανισμός, Τεκτονισμός, Κομμουνισμός, Νέα 'Εποχὴ κ.λπ.). 'Η ὁξύνουσα καὶ τὸ ἔμπειρο μάτι τοῦ ἱστορικοῦ μπορεῖ νὰ διακρίνει λανθάνουσα μεσσιανικὰ χαρακτηριστικά, ὅπου ἐντοπίζει σωτηριολογικὲς, θεοκρατικὲς καὶ ἐσχατολογικὲς παραμέτρους. Κοινὸ δὲ βᾶθρον ὅλων εἶναι πάντα τὸ δόγμα. Καὶ τὸ δόγμα εἶναι πάντα ἡ ἀρρώστια τοῦ 'Ελληνικοῦ-Φυσικοῦ Λόγου, ὅπως διδάσκουν οἱ προσωκρατικοί, οἱ σοφιστές, ἡ τραγωδία. Καὶ τὸ σημαντικότερον ὅλων: ὁ σκοπὸς κάθε μεσσιανισμοῦ εἶναι πάντα ὁ ἴδιος: ἡ παγκόσμια ἐξουσιαστικὴ κυριαρχία διὰ τῆς ἐξάλειψως τῆς ἔρευνας καὶ γενικώτερα τοῦ πολιτισμοῦ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΣΑΓΚΑΡΙΔΗΣ

Homo Sapiens

*Μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ,
πάει ἡ Γῆς!
Τὴ χάλασα!
Τί κρίμα μόνο,
νὰ μὴ χτίζεται κι ἡ θάλασσα!*

Γνωρίσματα	ΡΟΥΜΕ- ΛΙΩΤΗΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΛΑΥΟΓ.Λ. ΜΑΚΕ- ΔΟΝΙΑΣ	ΡΩΣΣΟΙ	Γνωρίσματα	ΡΟΥΜΕ- ΛΙΩΤΗΣ	ΕΛΛΗΝΕΣ ΣΛΑΥΟΓ.Λ. ΜΑΚΕ- ΔΟΝΙΑΣ	ΡΩΣΣΟΙ
1. Μήκος κεφαλής	185,15	184,75	189,51	33. Σχήμα χόνδρινου τμήματος μύτης, μέση βαθμολογία	2,10	2,07	1,92
2. Πλάτος κεφαλής	155,90	156,52	153,99	34. Σχήμα μύτης γαμψό	49	56	2,5
3. Κεφαλικός δείκτης	84,20	84,72	81,26	35. Σχήμα μύτης εὐθύ	48	39	60
4. Συντέλεστής μήκους -πλάτους κεφαλής	0,06	0,01	0,39	36. Σχήμα « ἀνασηκωμ.	3,0	3,0	12
5. Σχήμα ινίου, μέση βαθμολογία	2,51	2,19	2,97	37. Βάση διαφράγματος μύτης, μέσ. βαθμολ.	1,93	2,0	1,94
6. Ύψος μύτης από κάτω ἄκρο φρυδιῶν	55,59	55,10	55,99	38. Κατεύθυνση βάσης περυγίων μύτης, μέση βαθμολογία	2,17	2,26	2,02
7. Ύψος μύτης ἀπὸ σέλιο	54,33	53,59	55,99	39. Κλίση ἄξονος ρου- θουνιῶν, μέσ. βαθμ.	2,12	2,11	2,17
8. Πλάτος μύτης	35,85	35,40	35,31	40. Σχήμα ρουθουνιῶν, μέση βαθμολογία	2,99	2,99	2,97
9. Ρινικός δείκτης ἀπὸ κάτω ἄκρο φρυδιῶν	64,62	64,34	63,06	41. Ύψος περυγίων μύτης, μέση βαθμολ.	2,00	1,95	1,88
10. Ρινικός δείκτης ἀπὸ σέλιο	66,11	66,15	69,98	42. Βάθος αὐλακος περυγίων μύτης, μέση βαθμολογία	1,67	1,42	1,33
11. Πλάτος προσώπου (διάμετρος ζυγίων.)	141,40	141,60	140,21	43. Βαθμὸς προεξοχής περυγίων μύτης, μέση βαθμολογία	2,02	1,96	1,91
12. Φυσιognomικὸ ὕψος προσώπου	178,21	180,33	181,47	44. Βαθμὸς ἐνωσης αὐ- λακος περυγίων με αὐλακα ἄνω χείλους, μέση βαθμολογία	1,84	1,90	1,66
13. Μορφολογικὸ ὕψος προσώπου	125,08	125,62	126,95	45. Κλίση μετώπου, μέση βαθμολογία	2,61	2,64	2,33
14. Μικρότερο πλάτος μετώπου	105,58	105,50	105,14	46. Ἀνάπτυξη ὑπερό- φρου τοῦ, μέση βαθμολογία	1,69	1,73	2,94
15. Φυσιognomικὸς δει- κτης προσώπου	79,36	78,50	77,20	47. Μετωπικὰ φρυγία, μέση βαθμολογία	1,24	1,33	1,35
16. Μορφολογικὸς δει- κτης προσώπου.	87,58	88,59	90,58	48. Ὅριζόντια κατατομή προσώπου, μέσ. βαθ.	—	1,33	1,35
17. Πλάτος κάτω σιαγόνας	105,58	108,97	107,92	49. Προεξοχή ζυγωματι- κῶν, μέση βαθμολογ.	1,05	1,04	1,12
18. Πλάτος στόματος	53,00	52,57	51,44	50. Μορφή πηγουνιῶν, μέση βαθμολογία	2,19	2,14	1,82
19. Δείκτης μετώπου - σιαγόνας	98,62	96,82	97,42	51. Πλαγία ὄψη ἀπόστα- σης μύτης - ἄνω χεί- λους, μέση βαθμολ.	2,32	2,12	2,02
20. Ἀπόσταση μύτης - βλεν. μεμ. ἄνω χείλ.	15,60	15,41	16,54	52. Πάχος βλενν. μεμβρ. ἄνω χείλους, μέσ. β.	1,91	2,05	1,37
21. Πάχος τῶν δύο χειλίων	14,91	15,90	13,90	53. Πάχος βλενν. μεμβρ. κάτω χείλους, μέσ. β.	2,05	2,22	1,92
22. Ἀνάστημα	167,25	168,71	167,94	54. Πλάτος σχισμῆς μα- τιῶν, μέση βαθμολογ.	2,25	2,22	1,92
23. Ἀνάπτυξη φρυδιῶν, μέση βαθμολογία	2,21	2,33	2,22	55. Κλίση σχισμῆς μα- τιῶν, μέση βαθμολογ.	2,00	2,00	2,01
24. Ἀνάπτυξη γενειᾶδος μέση βαθμολογία	3,13	2,96	2,62	56. Μογγολικὴ πτυχὴ ματιῶν: δὲν ὑπάρχει%	100	98,6	99,0
25. Τρίχωμα στηθους μέση βαθμολογία	2,50	2,36	1,88	57. Πτυχὴ ἄνω βλεφά- ρων: δὲν ὑπάρχει %	30	35	25
26. Μορφή τριχῶν κε- φαλῆς μέση βαθμολ.	1,57	1,58	1,20	58. Σχήμα λοβίου αὐτιῶν	2,33	2,19	2,16
27. Χρῶμα τριχῶν κεφ. μέση βαθμολογία	3,68	3,73	2,39	59. Πλατινία %	13,0	17,0	0,0
28. Χρῶμα δέρματος, μέση βαθμολογία	10,61	10,55	8,96				
29. Χρῶμα ἱριδός, μέση βαθμολογία	1,49	1,54	0,90				
30. Ύψος ρίζας μύτης, μέση βαθμολογία	2,99	2,99	2,95				
31. Γωνία πλαγίων ὁσ- τῶν μύτης, μέσ. βαθ.	3,00	2,99	2,98				
32. Σχήμα ὁστέινου τμήματος μύτης, μέση βαθμολογία	2,43	2,46	2,25				

Ποιὸς σΛαβώνει τὴν Μακεδονία;

Κατάντη τῶν συνόρων ποὺ ἐπέβαλε ὁ πόλεμος στὴν γῆ τῶν Μακεδόνων σφαδάζουσε σήμερα μέσα στὸ σκοτάδι οἱ ἀπόγονοι τῶν Λυγκηστῶν, τῶν Παιόνων καὶ τῶν Ἀγριάνων, αὐτῶν τῶν μυθικῶν πατριῶν, γιατί ἐδῶ καὶ δύο περίπου αἰῶνες γαλουχήθηκαν μὲ τὸ ψεῦδος τῆς σκυθικῆς καὶ δουλικῆς τους καταγωγῆς. Καὶ μάλιστα γαλουχήθηκαν ἀπὸ κάποιους ποὺ τοὺς ἐπιβάλανε κάποτε καὶ τῶν Σκυθῶν τὴν γλῶσσα. Σκύβουν λοιπὸν τὸ κεφάλι σήμερα «ἄδοξοι καὶ ἀπάτριδες». Ἀλλὰ ἀπὸ τὸν Ὀρβηλο μέχρι τὸν Σκάρδο ὁ ἥλιος τῶν Μακεδόνων προγόνων προβάλλει. Τὸν ἥλιο αὐτὸν οἱ ταπεινωμένοι, οἱ «σλαυωμένοι» Λυγκηστοὶ καὶ Παῖονες καὶ Ἀγριᾶνες θὰ τὸν ὑπερασπιστοῦνε, καὶ θὰ τὸν ὑπερασπιστοῦνε δυνατά, γιατί ὑποσυνειδητὰ (ἴσως, ἀκόμα) διαισθάνονται, πῶς εἶναι τὸ μόνο φῶς ποὺ ἔχει τὴν δύναμη νὰ διαλύσει τὴν ὕβρι αἰώνων.

Ἀνάντη τῶν συνόρων, στὸ ρετάλι τῆς χώρας τοῦ Δευκαλίωνα, τοῦ Πελασγοῦ καὶ τοῦ Ἑλλήνα κάποιοι ἐλληνόγλωσσοι ἐν ἀφασίᾳ ἐπιμένουν νὰ προσάπτουν στοὺς κατάντη τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ ξένου καὶ τοῦ σκλάβου, καλώντας συγχρόνως τοὺς πραιτῶρες, νὰ ἐπιβάλουνε στὴν περιοχὴ (στῶν Ἑλλήνων τὴν χερσόνησο δηλαδὴ) τὴν ἱστορικὴ μνήμη! Σὲ σκοτεινὲς γωνιὲς Ἰσκαριώτες ἐξαργυρώνουνε μακρόχρονες, διατεταγμένες, προδοτικὲς ὑπηρεσίες σὲ αἰμοσταγῇ ἱερατεῖα.

Κατάντη καὶ ἀνάντη τῆς ἀγκαθωτῆς γραμμῆς, ποὺ σκιάζει καὶ διασπᾷ στὴ μέση τὸν ἥλιο τῶν Μακεδόνων, ἔχει στηθεῖ ἐδῶ καὶ πάμπολλα χρόνια ἀπὸ τοὺς ἐξουσιαστὲς τὸ φάντασμα τοῦ «ξένου καὶ ἀλλογενοῦς», ποὺ καλεῖ σὲ διαρκῇ ἐμφύλια διαμάχη, σὲ αἱματοχυσία καὶ ἐκβαρβαρισμὸ τοὺς ἀπογόνους ἐκείνων ποὺ σπρώξανε μὲ τὶς μακεδονικὲς ἀσπίδες, τὶς ἱαχὲς καὶ τὶς σάρισσες τὰ ἀσιατικὰ σκοτάδια πίσω στὶς παγωμένες στέππες. Ἐκείνων ποὺ φέρανε τὴν Ἑλληνίδα ἀρετὴ καὶ τὸν Ἑλληνα Λόγο ὡς τῶν Πάρθων τὴν χώρα, ὡς τοὺς Ἰνδοὺς. **Αὐτὸ «πληρώνουνε» οἱ Μακεδόνες.** Ὁ «Δαυλὸς» ἀποτείνεται σήμερα στοὺς «κατάντη». Καὶ αὐτό, γιατί ἢ «κατάντια» τῶν ἀνάντη δὲν ἀφήνει περιθώρια στὴ λογικὴ.

Στὰ τεύχη 127 καὶ 131 τοῦ «Δ» σὲ κείμενα τοῦ συνεργάτη του Ἀλκέτα ἀναφέρθηκαν τὰ συμπεράσματα ἐπὶ τοῦ αὐτόχθονος καὶ ἐλληνογενοῦς πληθυσμοῦ τῆς Βόρ. Μακεδονίας καὶ τῆς Βουλγαρίας, ποὺ προκύπτουν ἀπὸ τὶς ἀνθρωπομετρήσεις τοῦ ἀνθρωπολόγου Δρ. Α. Πουλιανοῦ. Οἱ ἀνθρωπομετρήσεις αὐτὲς ἐγίναν κατ' ἐντολὴν τῶν Ἀκαδημιῶν τῆς Μόσχας καὶ τῆς Σόφιας τὸ 1963. Τὰ συμπεράσματα αὐτὰ τονίσθηκαν καὶ ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Δρ. Πουλιανὸ σὲ 2 συνεντεύξεις ποὺ παρεχώρησε στὸν «Δαυλὸ» (τ. 126, 127) καὶ στὶς ὁποῖες ὁ κ. Πουλιανὸς ἀναφέρθηκε καὶ στὰ ταῦτα σημά συμπεράσματα (γιά τοὺς ἐν λόγω πληθυσμοὺς) τοῦ Βούλγαρου ἀν-

→
θρωπολόγου καὶ ἀκαδημαϊκοῦ Μεθοδίου Ποπῶφ. Στὸ τεῦχος 127 ἐξ ἄλλου ὁ ἀναγνώστης τοῦ «Δ» κύριος Δ. Δημόπουλος, ὁ ὁποῖος ἀσχολεῖται ἐπίσης μὲ τὸ τόσο ἐπικαίρο θέμα, ἀναφέρει μὲ ἐπιστολή του, ὅτι στὰ ἴδια συμπεράσματα γιὰ τὸ αὐτόχθον καὶ ἐλληνογενὲς «Σκοπιανῶν» καὶ Βουλγάρων ἔχουν καταλήξει καὶ οἱ ἀνθρωπομετρήσεις τῶν Χ. Σάντε καὶ Ζ. Γαβρήλοβιτς.

Ὁ «Δαυλὸς» ἐπισημαίνει, ὅτι οἱ ἀνθρωπολόγοι Γαβρήλοβιτς καὶ Ποπῶφ εἶναι «Σλαῦοι» καὶ δημοσιεύει σήμερα συγκριτικὸ πῖνακα ἀνθρωπολογικῶν μετρήσεων ἀπὸ τὴν μελέτη τοῦ Α. Πουλιανοῦ «*Ἡ προέλευση τῶν Ἑλλήνων*». Τονίζει ἐπίσης ὁ «Δ», πὼς ἡ μελέτη αὕτη ἔγινε πανηγυρικὰ δεκτὴ, ἐδῶ καὶ 32 χρόνια, ἀπὸ τὸ σύνολο τῶν ἀνθρωπολόγων τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς Μόσχας. Ὁ πῖνακας ποὺ παραθέτουμε, περιλαμβάνει 59 γνωρίσματα τῶν κατοίκων τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῶν διγλώσσων Ἑλλήνων τῆς Ν. Μακεδονίας (πληθυσμῶν, ποὺ φέρουν περισσότερα χαρακτηριστικὰ τοῦ «δυτικοῦ ἐλληνικοῦ τύπου»), σὲ ἀντιπαράθεση μὲ τὰ ἴδια γνωρίσματα ἀντιπροσωπευτικοῦ ἀριθμοῦ Ρώσων. Ὁ πῖνακας μιλάει μὲ τὴν καθαρὴ γλῶσσα τῶν ἀριθμῶν.

Ὁ «Δαυλὸς» καλεῖ σήμερα τοὺς ἐθνικὰ συγγενεῖς ποὺ κατοικοῦνε στὴν χώρα τοῦ ἱεροῦ Ἀξιοῦ, νὰ συγκρίνουν τὰ «σημάδια» τοὺς μὲ ἐκεῖνα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Σκυθίας καὶ νὰ βγάλουνε οἱ ἴδιοι, μόνοι τους, τὰ συμπεράσματά τους. Οἱ τάφοι μὲ τὰ ὁστὰ τῶν προγόνων τους, ἀρχαίων καὶ συγχρόνων, εἶναι πάντοτε ἐκεῖ καὶ δὲν ἀνέχονται πλέον τὴν ὕβρι, τὸ ἄλογο μῖσος καὶ τὸν χλευασμό. Ὁ ἥλιος τῶν Μακεδόνων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ φέρεται ἀπὸ βαρβάρους καὶ σκλάβους.

Τέλος ὁ «Δαυλὸς» καλεῖ τοὺς βόρειους Μακεδόνες, μέχρις ὅτου ἡ Ἱστορία ἀποδώσει στὴν Ἑλλάδα ὅ,τι τῆς ἀνήκει, νὰ μὴ συμβάλλουνε στὴν ψυχικὴ ταλαιπωρία τοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ στὸν ἐμφύλιο πόλεμο, ποὺ οἱ σκυλεύοντες καὶ σκλαβώνοντες τὴν Ἑλλάδα ὑποκινοῦν. Εἶναι τελείως παράλογο, «ἡ Ἑλλάδα νὰ συνορεύει μὲ τὴν Μακεδονία»(!)· καὶ αὐτό, διότι ὁλόκληρη ἡ Μακεδονία ἀνήκει στὴν Ἑλλάδα. Τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀξιοῦ, τῶν Παιόνων, τῶν Λυγκηστῶν καὶ τόσα ἄλλα μποροῦνε σ' αὐτὲς τίς δύσκολες ὥρες νὰ τοὺς ζεστάνουν τὴν ψυχὴ.

Θ.

● ΗΜΑΡΤΗΜΕΝΟ: Στὸ τεῦχος 132 τοῦ Δεκεμβρίου, στὸ ἄρθρο τοῦ Ἀλέξα με τίτλο «*Ἑλλάς καὶ Ἀλβανία*» καὶ στὴν α' σελίδα του, στίχ. 7 ἀπὸ πάνω ἡ χρονολογία 1489 νὰ γίνη 1389 καὶ στοὺς στίχους 39 καὶ 40 τῆς ἴδιας σελίδας ὁ ἀριθμὸς 14 νὰ γίνη 9 καὶ ὁ ἀριθμὸς 89 νὰ γίνη 14.

ΚΑΛΛΙΜΑΧΟΣ ΔΙΟΓΕΝΟΥΣ

‘Η βορειοευρωπαϊκή Ρουνική Γραφή είναι παραλλαγή τῆς Γραμμικῆς Α

‘Από γραφολογική ἄποψη οἱ χαρακτῆρες τῆς Ρουνικῆς γραφῆς (βλ. τεῦχος 131 τοῦ «Δαυλοῦ») μποροῦν νὰ καταταγοῦν σὲ ὁμοταξίες, ἐφ’ ὅσον τόσον οἱ παλαιοὶ γερμανικοὶ ὥς καὶ οἱ σκανδιναυικοὶ ταυτίζονται ἀπὸ πλευρᾶς ἡχητικῆς ἀπόδοσης καὶ ἐννοίας τῶν συμβόλων. ‘Η καταχώριση αὐτὴ παρουσιάζεται στὸν πίνακα 5, ὁ ὁποῖος στηρίζεται στοὺς πίνακες ποὺ παρατέθηκαν στὸ προηγούμενο 131ο τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ». ‘Απομονώνοντας ἔτσι ὁρισμένους χαρακτῆρες, οἱ ὁποῖοι μοιάζουν νὰ εἶναι «ξένο σῶμα» στὴν παράθεση F-U-TH-L-R-K (θεωρούμενη ὡς βασικὸ σύνολο, μὲ τὸ ὁποῖο εἶναι δυνατόν νὰ ἐκφραστοῦν οἱ περισσότερες λέξεις τῆς κελτικῆς γλώσσας), διαπιστώνουμε 10 περίπου σφάλματα τῶν ἐρευνητῶν (Πίναξ 6) γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ ἐπανέλθουμε.

Παρόμοια μέθοδο ἐργασίας ἀκολούθησαν σοβαροὶ ἐπιστήμονες, οἱ ὁποῖοι κατέληξαν στὰ ἀκόλουθα: 1. ἡ Ρουνικὴ γραφὴ (Runar) ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τὴ νεώτερη ‘Ετρουσικὴ, θεωρούμενη προγενέστερη τῆς τελευταίας· καὶ 2. ἡ Ρουνικὴ γραφὴ θυμίζει τὴ Μινωικὴ Γραμμικὴ Α. ‘Ο γνωστότερος ἐκπρόσωπος αὐτῆς τῆς ἄποψης εἶναι ὁ von Friesen (*“Frage nach dem ursprung der runnen Namen”*, 1928), ὁ ὁποῖος ἐπηρεασμένος ἀπὸ τὶς ἀνακαλύψεις τοῦ ‘Εβανς, εἰσηγήθηκε ὅτι ἡ γραφὴ Runar φαίνεται νὰ ἔχει ἑλληνικὴ προέλευση καὶ εἰδικώτερα τὸ μινωικὸ ἀλφάβητο, «ἐφ’ ὅσον ὠρισμένα σύμβολα προσεγγίζουν ἡχητικὰ τὴν ἑλληνικὴ ὁμιλίαν (ng, γγ, kh, xi, ci)». ‘Ο von Friesen διετύπωσε δύο σκέψεις. Κατὰ τὴν πρώτην ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ ἦλθε στὸν γερμανικὸ χῶρο ἀπὸ τὴ Μαύρη Θάλασσα μέσω Γότθων. Οἱ ἑλληνικὲς ἀποικίες στὸν Δνεΐπερο, στὸν Δνεΐστερο, στὴν ‘Ολβία καὶ στὴ Θηρασία εἶχαν ἀναπτύξει ἐμπόριο μὲ τὴν ἐνδοχώρα καὶ ἐπηρεάσαν ὅλη τὴν περιοχὴ μέχρι καὶ τὴν Βαλτικὴ. Κατὰ τὴ δεύτερη οἱ ‘Ελληνες, γνωστοὶ θαλασσοπόροι, εἶχαν ἐξερευνήσει τὴ Βόρεια Θάλασσα καὶ τὴν ἐνδοχώρα κατὰ μῆκος τοῦ Δουνάβεως. Χάρη στὴν ἐπικοινωνία αὐτὴ (ἐμπορικὴ) οἱ Κέλτες ἐπηρεάστηκαν ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ πολιτισμό. Κἀὶ οἱ δύο σκέψεις τοῦ von Friesen εὐσταθοῦν, ἀφοροῦν ὅμως περιόδους χρονικὰ μεταγενέστερες τῆς πρώτης παρουσίας τῶν Κελτῶν.

Οἱ Hammarström καὶ Marstrander ἔκαναν ἓνα βῆμα παραπάνω. Εἶπαν, ὅτι ἡ προέλευση τῶν Κελτῶν πρέπει νὰ ἰχνηλατηθεῖ στὸ μονοπάτι τῶν “Αλπεων, διότι «φαίνεται πῶς ἀπὸ πολὺ παλιὰ πληθυσμιακὲς ομάδες, οἱ ὁποῖες συγκρότησαν ἀργότερα τοὺς ‘Ετρούσκους, ἀνεχώρησαν ἀπὸ τὴ Β. ‘Ιταλία κατευθυνόμενες βορεινὰ καὶ ἐγκαταστάθηκαν μὲ τὸν καιρὸ σὲ ὅλο τὸν χῶρο τῆς Κεντρικῆς καὶ Β. Εὐρώπης». ‘Η ἐκκίνηση γινόταν κάθε φορὰ ποὺ ἀπεκαλύπτοντο νέες περιοχὲς κατόπιν τῆξης (λυωσίματος) τῶν εὐρωπαϊκῶν παγετῶνων. Σὲ πίστωση τῶν ἰσχυρισμῶν αὐτῶν ἐλήφθησαν ὑπ’ ὄψιν ὅτι:

1. Οἱ Τόγκροι, μιὰ κελτικὴ φυλὴ ποὺ κατοικοῦσε στὸ σημερινὸ Tongres τοῦ Βελγίου, προετιμῶντο ἔναντι ἄλλων μισθοφόρων ἀπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς, διότι ἦσαν ἀφοσιωμένοι, καλοὶ πολεμιστὲς καὶ δὲν εἶχαν πρόβλημα συνεννόησης μὲ τοὺς “Ελληνες.
2. Τὸ «κράνος τοῦ Νεγκάου» δὲν φέρει γερμανικὴ ἐπιγραφή. Οἱ Κέλτες στὴν ἐποχὴ

τῆς χρονολογήσεώς του συνέχιζαν τὴν ἐξάπλωση καὶ τὸν ἐποικισμό, ἄρα ἐπρόκειτο ἀκόμη γιὰ τὶς «πρωτογενεῖς» πληθυσμιακὲς ὁμάδες (μὴ λατινογενεῖς καὶ μὴ διασπασθεῖσες γλωσσικὰ) καὶ ὄχι ἀπογόνους τοὺς νεωτέρων γενεῶν.

3. Οἱ λέξεις ποὺ ἀπορρέουν ἀπὸ τὶς ὀνομασίες τῶν συμβόλων προσεγγίζουν τοὺς συλλαβικοὺς συνδυασμοὺς τοὺς ὁποίους παρουσίασε ὁ Βέντρις.

Οἱ Hammarström καὶ Marstrander, ἐπικουρούμενοι ἀπὸ τὸν Βέντρις, ἀντιμετώπισαν σύντομα τὴν πολεμικὴ ἀντιπάλων (Sievers, Pedersen, von Grien Berger), οἱ ὁποῖοι ἀντέτειναν, ὅτι: 1. ἡ γραφὴ εἶναι λατινογενὴς καὶ 2. ἡ γλῶσσα ποὺ διαφαίνεται ἀποτελεῖ «συνονθύλευμα λατινικῆς καὶ αὐτόχθονος, ὅπερ σημαίνει ὅτι δὲν ἀποξενοῦται ἡ σημιτικὴ προέλευσὶς τῆς». Γίνεται ἀντιληπτό, ὅτι οἱ τελευταῖοι, προσδεδεμένοι στὴν γνωστὴ ἰνδοευρωπαϊκὴ θεωρία, οὐσιαστικὰ τὸ μόνο ποὺ ἐπραξάν ἦταν νὰ καταστήσουν σαφὲς ὅτι ἐφοβοῦντο τὴν εἰσήγηση Hammarström - Marstrander, ὅπως καὶ τὶς ἀνακαλύψεις Βέντρις.

Οἱ Hammarström καὶ Marstrander καυτηρίασαν τὴν τὰς ἀντιπάλων τοὺς γιὰ «συμβατικότητα» (ἐξήγηση τῶν πάντων μέσω διαύλων, κειμένων τῆς Π. Διαθήκης). Ἀντεπετέθησαν, ἐπιμένοντας ὅτι ἡ ταυτότητα τῆς Ρουνικῆς γραφῆς ἀναγνωρίζεται εὐκόλα κατὰ τὴ σύγκρισή τῆς μὲ ἐπιγραφὰς «βορειοεστρουσικῆς» ἢ τῶν Ἀλπεων (Μεγάλῃ Λίμνῃ στὴν Ἰταλία, Λουγκάνο, Κόμο κ.λπ.), ὅτι ἡ χρονολόγηση τῆς ταυτότητας τῆς γραφῆς ἀνάγεται σὲ προϊστορικοὺς χρόνους καὶ ὅτι ἡ μεγάλη λεωφόρος τοῦ Ρήνου ἐπέτρεψε ἐποικίση τῶν κοιλάδων τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης ἀπὸ ὁμάδες ποὺ χρησιμοποίησαν ὡς ἐφαλτήριο τὴν Ἰταλία. Ἐντόπισαν μάλι-

ΠΙΝΑΞ 5: Γενικὴ καταχώριση χαρακτήρων σὲ ὁμοταξίες				ΠΙΝΑΞ 6: Ἑντοπισμὸς λαθῶν ξένων ἐρευνητῶν			
f	fīhu, fīst, fī	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
u	uog, uī	Λ Λ Λ Λ	κ	κ	κ	κ	κ
th	thēth, thēu, thēus	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
a	ā, ā, ā, ā, ā	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
z	zēd, zēd, zēd	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
k	kūma, kū, kūu	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
g	gēma, gēma	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
u	uī, uī, uī	ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
h	hēd, hēd, hēd	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
n	nēd, nēd, nēd	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
i	iī, iī, iī	ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
j	jāu, jāu, jāu	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
h	hāu, hāu, hāu	ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
p	pāu, pāu, pāu	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
z	zēd, zēd, zēd	ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
s	sēd, sēd, sēd	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
t	tēd, tēd, tēd	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
l	lāu, lāu, lāu	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
e	eī, eī, eī	ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
m	māu, māu, māu	ƒ ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
l	lāu, lāu, lāu	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
ng	ngāu, ngāu, ngāu	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
o	oī, oī, oī	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
ā	āu, āu, āu	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
ae	aeī, aeī, aeī	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
γ	γē, γē, γē	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
io	ioī, ioī, ioī	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
ca	caī, caī, caī	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ
g	gē, gē, gē	ƒ ƒ ƒ	κ	κ	κ	κ	κ

ΠΙΝΑΞ 7: Σύγκριση στοιχείων "Runar" με Γραμμική

ΧΑΡΑΚΤΗΡ RUNAR ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡ	ΧΑΡΑΚΤΗΡ RUNAR ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡ	ΧΑΡΑΚΤΗΡ RUNAR ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡ	ΧΑΡΑΚΤΗΡ RUNAR ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡ	ΧΑΡΑΚΤΗΡ RUNAR ΓΡΑΜΜΙΚΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡ
Ɔ a do Ɔ	g deo	o pa	Ɔ w wu Ɔ	
⊥ a ta ⊥	g ke	o " "	⊥ o n	
χ a de χ	o o	o " "	⊥ xi xi "	
h a de h	g zu	o ko	⊥ γ a	
A a ti A	g sa	o ki	⊥ z si	
B 6 qu 3	H h pa	W p jo	⊥ ea ne	
B 6 " "	H h ze	H p ne	⊥ sl wii	
B 6 " "	* h a *	⊥ p pa	⊥ ga ke	
B 6 " "	+ h zo +	γ q u γ		
< c su <	i i e i	R z ze	8	
h c su h	⊥ i i	R z " "		
⊥ c se ⊥	⊥ j ga	R z " "		
⊥ c " "	h k ke	⊥ z " "		
⊥ c " "	⊥ l wu	⊥ s so		
H d swi [x]	⊥ l si	⊥ s " "		
p d d' t	⊥ l wo	⊥ s se		
⊥ d di ⊥	M m ma	⊥ s " "		
⊥ d to = ⊥	M m " "	⊥ s sa		
⊥ d " "	+ m za	⊥ s zo		
⊥ d " "	⊥ m ne	⊥ s ga		
D d " "	⊥ n ni	T t ti		
M e m M	⊥ n nu (o)	⊥ t " "		
⊥ e no //	⊥ n no	⊥ t me		
⊥ e e S	⊥ n pi	⊥ t ta		
⊥ f te	N n pi	⊥ u o		
⊥ f " "	N n " "	⊥ u " "		
X g ja X	o zo	⊥ u " "		
⊥ g jo	o zi	⊥ w wu		

στα τοὺς Μαρκομάνους (βλέπε χάρτη στὸ τεῦχος 130 τοῦ «Δαυλοῦ»), οἱ ὁποῖοι κατοικοῦσαν στὰ νότια τοῦ Mainz (περιοχὴ Φραγκφούρτης) ὡς «συνδυατικὸ κρίκο μεταξὺ Ἑτρούσκων καὶ Κελτῶν». Ἡ διχογνωμία ἐξελίχθηκε μὲ μετατόπιση τοῦ κέντρου ἐνδιαφέροντος στὴ σχέση τῆς Ρουνικῆς μὲ τὴν Ἑτρούσκικὴ πολιτιστικὴ ἐπίδραση. Ἡ ἀρχικὴ θέση περὶ προελεύσεως τῆς Ρουνικῆς ἀπὸ τὴν Μινωϊκὴ Γραμμικὴ Α παραγκωνίστηκε (ὁ Βέντρις ἐπέδωθε σὲ μελέτες ἐπιγραφῶν τῆς Πύλου). Ἔτσι οἱ στόχοι τῶν ὁπαδῶν τῆς ἰνδοευρωπαϊκῆς θεωρίας ἐπετεύχθησαν στὸ μέτρο πού ἀποσιωπήθηκε ἡ Ἑλλάς στὴ συζήτηση γιὰ τὴ Ρουνικὴ γραφὴ.

Ὁ ὑπογράφων «ξέθαψε» τὸ θέμα καὶ ἐντρυφήσε σ' αὐτὸ ἀπ' ἀρχῆς. Στὸν Πίνακα 7 ὁ ἀναγνώστης θὰ διαπιστώσει τὶς ὁμοιότητες τῆς γραφῆς Runar μὲ τὴν Γραμμικὴ. Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ καὶ ὕστερα ἡ ἔρευνα προχώρησε μὲ πειραματισμοὺς, οἱ ὁποῖοι ὀδήγησαν σὲ ἐπιβεβαίωση τοῦ ὅτι ἡ γραφὴ Runar εἶναι ἡ ἑλληνικὴ Γραμμικὴ Α. Σὲ πρώτη φάση ἔγινε ἀναγωγὴ τῶν ρουνικῶν χαρακτήρων σὲ συλλαβὰς κατὰ τὸ ὑπόδειγμα Βέντρις (Πίναξ 8). Διεπιστώθη, ὅτι οἱ χαρακτήρες πού ἀπομονώθηκαν στὸν Πίνακα 6 δὲν εἶναι μεμονωμένα τυχαῖα σύμβολα, ἀλλὰ λέξεις (Πίναξ 9). Τὸ δεύτερο στάδιο ὑπῆρξε ἡ ἀνίχνευση τῆς ἑλληνικῆς ρίζας τῶν ὀνομασιῶν τῆς παράθεσης F-U-TH-A-R-K (Πίναξ 10), μὲ γνῶμονα ἀποδεκτὲς ἀπὸ ξένους ἐπιστήμονες συνηχίες (κάτω τμήμα Πίνακα 10). Μὲ τὴν βοήθεια τοῦ Πίνακα 8, διαβάστηκαν ρουνικὲς ἐπιγραφές, ἀπ' ὅπου ἀναδύονται ἀναμφίβολα ἑλληνικὰ κείμενα, τὰ ὁποῖα παρατίθενται στὸ παρόν. Πρὸς ἀποφυγὴν ἐμπλοκῆς σὲ χρονολογήσεις τὰ κείμενα αὐτὰ ἄς χαρακτηριστοῦν «προ-ετρούσκικῆς ἐποχῆς».

Ἐν συνεχείᾳ ἐπιβεβαιώθηκε ἡ ἀρχικὴ ὑπόνοια, ὅτι ἡ παράθεση F-U-TH-A-R-K δὲν εἶναι «διάταξη ἀλφαβήτας» καὶ μόνο, ἀλλὰ κείμενο μὲ οὐσία, τὸ ὁποῖο μάλιστα διαβάζεται καὶ ἀντίστροφα. Πρόκειται γιὰ κλασσικὸ δεῖγμα ἐρμητικοῦ μηνύματος ἱερατείου, τοῦ τύπου τοῦ «ὀλογράμματος», ὅπου ἡ παράθεση τῶν γραμμάτων τοῦ «ἀλφαβήτου» γίνεται κατὰ ἀριστοτεχνικὸ τρόπο, ὥστε νὰ προκύπτει κείμενο εὐκολο νὰ ἀποστηθισθῇ (τέτοιο παράδειγμα εἶναι τὸ δοθὲν στὸ προηγούμενο τεῦχος τοῦ «Δαυλοῦ»: «Α ΔΕΙ ΚΑΛΑ ΜΙΝΟ ΠΕΡΙΣΟΤΟ ΕΦΧΙ», δηλαδὴ «ὅσα καλὰ πρέπει νὰ γνωρίζει κανεὶς, τὰ περιέσωσε ὁ Μίνωας σὲ εὐχή»). Μὲ ἀποστήθιση τῆς «ἀλφαβήτας» ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἡ ὑπόθεσις περνᾷ στὶς ἐπόμενες γενεές. Ὁ ἀναγνώστης θὰ ἀντιληφθεῖ τώρα σὲ τὶ στόχευε ἡ «παράθεση Wulfila» (βλέπε Πίνακες 1 καὶ 2 στὸ τεῦχος 131 τοῦ «Δαυλοῦ») καὶ τὶ ἐξυπηρετοῦσαν οἱ προσπάθειες τῶν ὑποστηρικτῶν τῆς «λατινογενοῦς καταγωγῆς τῆς Runar» (Πίναξ 4) μὲ περαιτέρω σχήματα ἀλλοιώσεως τῆς F-U-TH-A-R-K (ἐξαφάνιση τοῦ μηνύματος μέσα σ' ἓναν ἔντεχνο «Πύργο τῆς Βαβέλ»).

Ἀτυχῶς γιὰ τοὺς παραχαράκτες ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἀνιχνεύεται καὶ σήμερα στὸ Κελτικὸ λεξιλόγιο. Οἱ Κέλτες σὲ ὀρισμένες περιοχὲς συναντῶνται μὲ ἐλαφρὴ παραφθορὰ τῆς ὀνομασίας τους ὡς Κέλτες (Gelites - Galates - Γαλάτες καὶ Gualites - Ualites - Οὐαλλοί). Ἐνίοτε, βρίσκουμε σ' αὐτοὺς παράγωγα προσωνυμιῶν τοῦ γενάρχη τους Ἡρακλῆ: ἦτοι Ἀέλιος (Hael, Höl = ἡλιακός), ἀέριος (air, eir = ἀέρινος), ἰάσιος (ias, iis, eis, is = πού θεραπεύει), βύνιος (wynn, fin = ὁ ἐκ τῆς γῆς τῆς Βύνης), ἰσάξιος (isax, sax = ἴσος καὶ ἄξιος πρὸς τοὺς θεοὺς). Σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις παρατηρεῖται ἀναγωγὴ τῆς ὀνομασίας τους στὸ θεϊκὸ «σόϊ» τοῦ Ἡρακλῆ καὶ συγκεκριμένα στὸ πολύπτυχο «Δίας - Ὅσιρις - Βοῦς - Ρᾶ - Ὀρως - Ἰναχος». Μὲ βάση τὶς ἔννοιες INGWS = ΜΥΘΙΚΟΣ ΗΡΩΣ = ΡΑ ΟΜΟΣ = «ΜΠΟΛΙΑΣΜΑ» ἐπιβεβαιοῦται ἡ εὐθεῖα ἀναφορᾶ τοῦ Ingws στὸν Ἰναχο (γιὸ τοῦ Ὁκεανοῦ). Ἡ ἔκφραση «γιὸς τοῦ Ὁκεανοῦ» δείχνει καταγωγὴ ἀπὸ κάποιους πού ἔφθασαν μὲ πλοῖα (σχετικὴ ἡ βραχογραφία τοῦ Kärstad) καὶ οἱ ὁποῖοι εἶχαν σχέση μὲ τὸν «Ἰναχο». Στὴν ἑλληνικὴ παράδοση, ὁ Ἰναχος, υἱὸς τοῦ Ὁκεανοῦ, ἦταν βασιλεὺς τοῦ

ΠΙΝΑΞ 8: Ἀναγωγή χαρακτήρων γραφῆς Runar σὲ Γραμμικὴ

Π	do	⊕	leo	↑	nu	↑	ti
T	ta	X	ke	↓	no	↓	me
+	de	◇	o	*	pi	↓	ta
+	da	X	zu	N	pi	↓	o
+	di	+	sa	◇	zo	↓	wu
+	qu	H	pa	+	zi	↓	pa
+	su	H	ze	*	pa	↓	xi
+	"	*	a	+	ko	↓	a
+	se	+	zo	○	ki	↓	si
+	swi	+	c	W	jo	↓	ne
+	d	+	i	H	ne	↓	wii
+	di	Φ	ga	+	u	↓	ke
+	to	+	ke	R	ze	↓	
+	in	↑	wu	↓	ze	↓	
+	no	↓	si	↓	so	↓	
+	e	+	wo	↓	se	↓	
+	te	+	ma	↓	sa	↓	
+	"	+	za	↓	zo	↓	
+	je	+	ne	↓	ga	↓	
+	jo	+	ni	↓	ti	↓	

ΠΙΝΑΞ 9: 'Ελληνικές λέξεις που πηγάζουν από Πίνακα 6

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ Λ R I R ko r i r(a) κόρη Ρᾱ	ΒΛΕΠΕ ΠΙΝΑΚΑ 6 h r t a ci a 'Ασία	ΠΑΡΑ ΔΕΙΓΜΑ # # ο πα Ω πά	1 pf kx g si f o ξί φο(ς)
2 N S en τροχιά έν τροχιᾱ (σέ τροχιά)	4 ll 's 'le ες ηλε (στόν "Ηλιο)	5 lon ION YION	6 f f fo Βό (βοῦ)
7 φ ψ je mu γιέ μου	8 l t r 'li ni Ci έλληνική	9 DM th' st' ma τὸ στέμμα	9 ttt to δι στόν Δία
10 A h t a ko ri άγόρι	3 BBK βο (φ)ῶτα Βοῶτα		

"Αργους (Αίσχύλος), στην Κρήτη έορτάζοντο τὰ 'Ινάχεια πρὸς τιμὴν τῆς Λευκοθ-
 έας ἢ 'Ινοῦς ('Ησύχιος). 'Ινάσσω ἢ ἰνόω = ένδυναμῶ, παρέχω ἰσχύν (βλέπε Lid-
 dell & Scott «Μέγα Λεξικόν 'Ελληνικῆς Γλώσσας» κτλ.). Μὲ λίγα λόγια καὶ πάλι
 μὲ τὴν ταυτότητα Ingus = 'Ιναχος γίνεται λογοπαίγνιο καὶ ὑποκρύπτεται ἀναφορὰ
 σὲ Αἰγαιεῖς ('Ινάχεια), οἱ ὅποιοι μέσω ἡπειρωτικῆς 'Ελλάδος ("Αργος) ἐποικοῦν
 (ινάσσουν) τὴν Κεντρικὴ καὶ Β. Εὐρώπη. 'Η γνωστὴ κελτικὴ λέξη *Land*, ἀναλυό-
 μενη στὰ λήμματα λαῶν + δῆ [γῆ] (τὰ ὅποια μὲ παραφθορὰ σὲ *λάνδη* καὶ ἐκλατινι-
 σμὸ κατέληξαν *Land*) ἀποτελεῖ «συμπλήρωμα» τῆς κελτικῆς παράδοσης γιὰ τὸν
Ingus. "Ετσι ὡς «'Ινάχου λαῶν δῆ» ἐννοεῖται ἡ ἔκφραση «*Αἰγαιῶν λαῶν γῆ*». "Η-
 δη στὰ τεύχη 125, 126 καὶ 127 τοῦ «Δαυλοῦ» μὲ ἐπιγραφὲς Γραμμικῆς Α (ὄρει-
 χάλκινη πινακίδα ἀπὸ τὸ 'Ιδάλιον Κύπρου κ.ἄ.) καὶ μὲ ἐπιγραφὰς 'Ετρουσκικῆς ἀ-
 νιχνεύθηκαν τέτοια «δρομολόγια» Αἰγαιῶν 'Ελλήνων. Ρουνικὲς ἐπιγραφὰς ποὺ πα-
 ρατίθενται στὸ παρόν, ὁμιλοῦν ἐπίσης γιὰ τέτοιες ἐποικίσεις.

'Ιερατεῖο τῶν Κελτῶν ἦταν οἱ Δρυῖδες. 'Η λέξη *Δρυῖδης* ἔχει ἄμεση σχέση μὲ
 τὴν *δρυ*. Οἱ Δρυῖδες ὡς «Διογέννητοι» ἦταν θεματοφύλακες τῶν ἱερῶν γνώσεων καὶ
 τῶν ὑποθηκῶν τῶν παλαιῶν πρὸς τοὺς νεωτέρους. Σὲ πολὺ μεταγενέστερους χρό-
 νους συναντοῦμε τὴν ἔννοια φύλακας τοῦ θεϊκοῦ ἱεροῦ (μὲ τὴν ἔννοια *ἱερό* = κιβωτὸς
 γνώσεων) στὴν κελτικὴ λέξη *Teuton*. Πρόκειται γιὰ τοὺς γνωστούς Τεύτονες. 'Η
 λέξη *Teuton* ἀποτελεῖ γερμανικὴ ἀπόδοση ἑλληνικοῦ ὄρου (TEU - TON = Τεοῦ -
 τῶν), ὁ ὅποιος, ὀρθότερα, λέγεται ἀντίστροφα, δηλαδὴ TON - TEU (τῶν θεοῦ).

ΠΙΝΑΞ 10: Ἀνίχνευση τῆς ἐλληνικῆς ρίζας ὀνομασιῶν χαρακτῆρων γραφῆς “Runar”

GERMANIKA	ΓΟΤΘΙΚΑ	ΑΓΓΛΙΚΑ	ΝΟΡΔΙΚΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ PIZA
f: *feh- » Vieh u: *ūruz » Wurz b: *beufa » Gutes a: *ansuz » Golt r: *raido » Fahrt k: *kumō » Beule g: *gebō » Gabe w: *winjo » Weide h: *hagalaz » Phallus n: *naufiz » Not i: *isa- » Eis j: *jēra » Jahr ƿ: *ƿwaz » Eibe p: *perþrō » vulva z: *aizika » Erzminze s: *sugila » Sonne t: *Tiuiz » Ziu b: *berkana » Birkenzweig e: *Egjaz » Meer m: *mannaz » Mann l: *laguz » Wasser η: *Ingwaz » Inguls d: *dagaz » Tag o: *ōþala » Erbgut	faihu ūrus þiup ansuz raida kusma giba winja hagals naufs eis jēr - paírþra áizik sugil Tius baírkan ēgeis manna lagus (leggus) dags ōþal	feob ūr þorn ōs rād, rāda cēn geofu wynn hægl nied is gēar i(o)h, iw peorþ (eolhx) sygil Ti, tīr beorc æg man lagu Ing dæg ǣþil	fē ūr þurs qss, ðss reið kaun - - hagall nauf(r) iss ār (ýr) - eir, ýr söl Týr bjarkan - madr lög - - -	Βηχός = σύνδενδρον, κοιλάδα. *Ωρος, ὄρος. Θεοῦ δεῖα = φόβος Θεοῦ, εὐσέβεια. *Ανωσος = ἀναφορά. Ραίσω = ἀναλαμβάνω ἐκ νόσου. Κοσμῶ = ποιῶ αἰσθητικά. Γεύω = δοκιμάζω. Βύνη = ἡ θεᾶ Ἰνώ, ἡ θάλασσα. *Αγαλλος (ἀγάλλω) = ὁ τιμῶν. Νεῦσις = ὁ πλοῦς, ὁ ναυτ. κόμβος. Εἶς = ἕνας, ἐντός, στό (ἐς). *Εαρ. Εὐβοσία = καλὴ βοσκή (*Ιώ). Περιτρέω = φεύγω ἐκ τρόμου. *Εσιζα (σίζω) = ἐσύριζα. Σύγκλεια = συγκόλληση. Θεός. *Εργανα = ἐργαλεῖα, σκευή χειρῶν. Αἰγαίς Μίνως Λάγος *Ἰναχος = υἱός τοῦ Ὀκεανοῦ. Δάκος = τσίμπημα, ἐρεθισμα ματιῶν. Αἰθάλη.
*Αποδεκτές ἀπὸ ξένους ἐρευνήτες «συνήτες» τῆς γραφῆς “Runar”	p ph b bh	t th d dh	k kh g gh	q q^h g^h g^h

Ἡ βραχογραφία τοῦ Kärstad

Καθαρογραφὴ τῆς ἐπιγραφῆς

ΥΟΙ Ʒ Ʒ Υ Ψ > Ʒ Ʒ Α Ʒ Ʒ 7 Ʒ > Α

Ἀπόδοση μὲ συλλαβές

ci-o-i-do-wu-ci-ne-su-re-do-e-do-ri-wu-do-su-e ←

Ἀπόδοση στὴ Νεοελληνικὴ

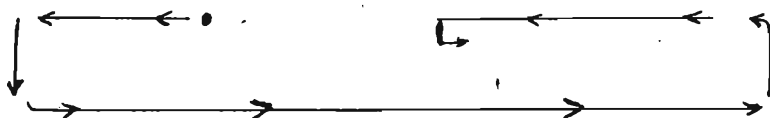
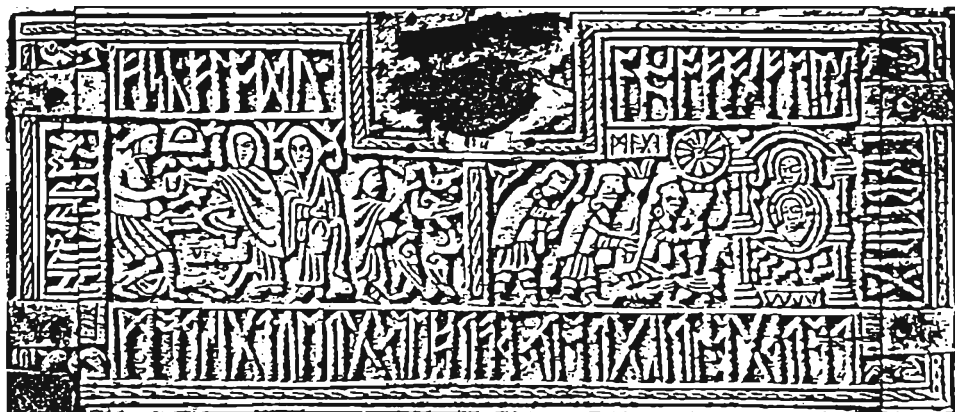
ΕΣΟΥ ΔΩ ΒΟΥ ΡΙ Δ' Ε Δ' ΡΕ Σ' ΝΕ Σ' ΟΥΔΟΗΟΣΙ

Ἐλεύθερη ἀπόδοση στὴ Νεοελληνικὴ

Σὲ σένα θὰ δώσω, τοῦ βοῦ, τὸ βασίλειο τῆς Δρέσδνης, Σουηδούς.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Ἡ παράσταση ἀπεικονίζει ἄφιξη πλοίων. Στὸ κέντρο πάνω κυριαρχεῖ τὸ σύμβολο τοῦ σταυροῦ, ὅχι ὅμως ὡς σβάστικας ἀλλὰ ὡς συνθέτου συμβόλου μαζί μὲ τὰ ἑλληνικὰ Π.

Τὸ ἀνάγλυφο τοῦ Auzon

Καθαρογραφὴ τῆς ἐπιγραφῆς

ΗΛΡΤΑΝΒΡΤ - ΕΙΛΗ'ΕΓΓΩΛ·
 9994X9:Ν9ΙΛΧ1994449ΗΜ9+ΛΧΛΜΛ↑ΧΙΝ99Μ
 ΙΧΡΜ - ΕΗΡΕΡΤΕΜΓΩ - ΜΤΒΙ1ΡΙΧ

Ἀπόδοση μὲ συλλαβές

-ze-o-do-ni-ta-pi-qu-do-ni-ta-e-ne-su-ta-wu-do-swi-o-εν ←
 do-re-de-to-ta-re-ze-'m-do-ni-o-ja-o-m-o-di-ja-e-pi-wu-do-ma
 wu-do-re-to-ja-do: pi-re-e-su-ja-me
 do-ze-do-ta-do-za-ta-'m-wu-swi-'m-ni-qu-e-me-ze-e-ja
 e-ja-do-swi

Ἀπόδοση στὴ Νεοελληνικὴ

ΕΝΩΣΗ ΔΩ ΤΑ ΣΟΥ ΝΕΑΙ. ΤΑ ΕΝΙ, ΔΩΚΟΥ ΕΠ ΤΑ ΝΕΟΙ ΔΩΡΟ ΖΕΥΣ
 ΟΜΑΔΑ ΒΟΥ ΠΗΓΑ ΔΗ ΟΜΟ ΙΑΟΝΙ ΔΩΜΕ. ΣΕ ΡΕ, ΤΑ ΤΩΔΕ ΡΑ ΔΩ-
 ΜΕ, ΣΕΡΑΠΙ ΘΥΓΑΤΕΡΕ ΔΙΑ. ΖΑ ΗΡΕ ΕΜΕ ΟΙΚΟΝ ΜΟΥ. ΣΟΥΗΔΩ
 ΟΜΩ ΤΑ ΖΑ ΔΟΞΑ ΔΩΣΟΙΤΟ. **ΣΟΥΙ ΝΤΟ ΓΙΑ Ε**

Ἐλεύθερη ἀπόδοση στὴ Νεοελληνικὴ

Τὴν ἔνωση θὰ δώσω τὸν νεανίδων σου. Στὸν ἕνα θὰ δώσει ἐπτὰ νέους δῶρο ὁ Ζεὺς.
 Ὁμάδα ἐκ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Βοῦ ἐπῆγα σέ γῆ ἀνθρώπου Ἰανοῦ τὴν ἐγκατάστα-

ση. Ἐσένα τὸ βασίλειό σου εἶναι ἡ τωρινὴ τοῦ ἡλίου ἐγκατάσταση στοῦ σέραπι τὶς θυγατέρες τοῦ Δία. Ὁ Ζεὺς πῆρε ἐμὲ ἀπὸ τὸν οἶκόν μου. Στὸν Σουηδὸ ἄνθρωπο ὁ Ζεὺς δόξα θὰ δώσει.

Σουηδία - Σίβα θεοῦ γιὸς εἶσαι

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: 1) AU - ZON = Ἀεὶ ζῶν;

AU - ZON = Βοῦ(ς) ζῶν;

2) Ἡ μικρὴ ἐπιγραφὴ **σὲ τετραγωνίδιο** εἶναι λογοπαίγνιο. Διαβάζεται ὡς:

α) ΣΟΥΗΔΙΑ,

β) ΣΔΕΥ ΔΙΑ ΓΙΟΣ ΕΙΣΑΙ,

γ) ΣΟΥ ΓΗ ΔΙΑ ΕΙΣΑΙ,

δ) ΣΙΒΕ ΘΕΟΥ ΓΙΟΣ ΕΙΣΑΙ (ΣΙΒΑ = ΒΟΥΣ),

ε) ΣΟΥΗΔΟ ΖΑΕ (ΣΟΥΗΔΕ, ΖΗΤΩ).

Ἐπιγραφὴ "Runar" ἀπὸ τὴν Ἰσλανδία

𐀀𐀁𐀂𐀃𐀄𐀅𐀆𐀇𐀈𐀉𐀊𐀋𐀌𐀍𐀎𐀏𐀐𐀑𐀒𐀓𐀔𐀕𐀖𐀗𐀘𐀙𐀚𐀛𐀜𐀝𐀞𐀟𐀠𐀡𐀢𐀣𐀤𐀥𐀦𐀧𐀨𐀩𐀪𐀫𐀬𐀭𐀮𐀯𐀰𐀱𐀲𐀳𐀴𐀵𐀶𐀷𐀸𐀹𐀺𐀻𐀼𐀽𐀾𐀿𐁀𐁁𐁂𐁃𐁄𐁅𐁆𐁇𐁈𐁉𐁊𐁋𐁌𐁍𐁎𐁏𐁐𐁑𐁒𐁓𐁔𐁕𐁖𐁗𐁘𐁙𐁚𐁛𐁜𐁝𐁞𐁟𐁠𐁡𐁢𐁣𐁤𐁥𐁦𐁧𐁨𐁩𐁪𐁫𐁬𐁭𐁮𐁯𐁰𐁱𐁲𐁳𐁴𐁵𐁶𐁷𐁸𐁹𐁺𐁻𐁼𐁽𐁾𐁿𐂀𐂁𐂂𐂃𐂄𐂅𐂆𐂇𐂈𐂉𐂊𐂋𐂌𐂍𐂎𐂏𐂐𐂑𐂒𐂓𐂔𐂕𐂖𐂗𐂘𐂙𐂚𐂛𐂜𐂝𐂞𐂟𐂠𐂡𐂢𐂣𐂤𐂥𐂦𐂧𐂨𐂩𐂪𐂫𐂬𐂭𐂮𐂯𐂰𐂱𐂲𐂳𐂴𐂵𐂶𐂷𐂸𐂹𐂺𐂻𐂼𐂽𐂾𐂿𐃀𐃁𐃂𐃃𐃄𐃅𐃆𐃇𐃈𐃉𐃊𐃋𐃌𐃍𐃎𐃏𐃐𐃑𐃒𐃓𐃔𐃕𐃖𐃗𐃘𐃙𐃚𐃛𐃜𐃝𐃞𐃟𐃠𐃡𐃢𐃣𐃤𐃥𐃦𐃧𐃨𐃩𐃪𐃫𐃬𐃭𐃮𐃯𐃰𐃱𐃲𐃳𐃴𐃵𐃶𐃷𐃸𐃹𐃺𐃻𐃼𐃽𐃾𐃿𐄀𐄁𐄂𐄃𐄄𐄅𐄆𐄇𐄈𐄉𐄊𐄋𐄌𐄍𐄎𐄏𐄐𐄑𐄒𐄓𐄔𐄕𐄖𐄗𐄘𐄙𐄚𐄛𐄜𐄝𐄞𐄟𐄠𐄡𐄢𐄣𐄤𐄥𐄦𐄧𐄨𐄩𐄪𐄫𐄬𐄭𐄮𐄯𐄰𐄱𐄲𐄳𐄴𐄵𐄶𐄷𐄸𐄹𐄺𐄻𐄼𐄽𐄾𐄿𐅀𐅁𐅂𐅃𐅄𐅅𐅆𐅇𐅈𐅉𐅊𐅋𐅌𐅍𐅎𐅏𐅐𐅑𐅒𐅓𐅔𐅕𐅖𐅗𐅘𐅙𐅚𐅛𐅜𐅝𐅞𐅟𐅠𐅡𐅢𐅣𐅤𐅥𐅦𐅧𐅨𐅩𐅪𐅫𐅬𐅭𐅮𐅯𐅰𐅱𐅲𐅳𐅴𐅵𐅶𐅷𐅸𐅹𐅺𐅻𐅼𐅽𐅾𐅿𐆀𐆁𐆂𐆃𐆄𐆅𐆆𐆇𐆈𐆉𐆊𐆋𐆌𐆍𐆎𐆏𐆐𐆑𐆒𐆓𐆔𐆕𐆖𐆗𐆘𐆙𐆚𐆛𐆜𐆝𐆞𐆟𐆠𐆡𐆢𐆣𐆤𐆥𐆦𐆧𐆨𐆩𐆪𐆫𐆬𐆭𐆮𐆯𐆰𐆱𐆲𐆳𐆴𐆵𐆶𐆷𐆸𐆹𐆺𐆻𐆼𐆽𐆾𐆿𐇀𐇁𐇂𐇃𐇄𐇅𐇆𐇇𐇈𐇉𐇊𐇋𐇌𐇍𐇎𐇏𐇐𐇑𐇒𐇓𐇔𐇕𐇖𐇗𐇘𐇙𐇚𐇛𐇜𐇝𐇞𐇟𐇠𐇡𐇢𐇣𐇤𐇥𐇦𐇧𐇨𐇩𐇪𐇫𐇬𐇭𐇮𐇯𐇰𐇱𐇲𐇳𐇴𐇵𐇶𐇷𐇸𐇹𐇺𐇻𐇼𐇽𐇾𐇿𐈀𐈁𐈂𐈃𐈄𐈅𐈆𐈇𐈈𐈉𐈊𐈋𐈌𐈍𐈎𐈏𐈐𐈑𐈒𐈓𐈔𐈕𐈖𐈗𐈘𐈙𐈚𐈛𐈜𐈝𐈞𐈟𐈠𐈡𐈢𐈣𐈤𐈥𐈦𐈧𐈨𐈩𐈪𐈫𐈬𐈭𐈮𐈯𐈰𐈱𐈲𐈳𐈴𐈵𐈶𐈷𐈸𐈹𐈺𐈻𐈼𐈽𐈾𐈿𐉀𐉁𐉂𐉃𐉄𐉅𐉆𐉇𐉈𐉉𐉊𐉋𐉌𐉍𐉎𐉏𐉐𐉑𐉒𐉓𐉔𐉕𐉖𐉗𐉘𐉙𐉚𐉛𐉜𐉝𐉞𐉟𐉠𐉡𐉢𐉣𐉤𐉥𐉦𐉧𐉨𐉩𐉪𐉫𐉬𐉭𐉮𐉯𐉰𐉱𐉲𐉳𐉴𐉵𐉶𐉷𐉸𐉹𐉺𐉻𐉼𐉽𐉾𐉿𐊀𐊁𐊂𐊃𐊄𐊅𐊆𐊇𐊈𐊉𐊊𐊋𐊌𐊍𐊎𐊏𐊐𐊑𐊒𐊓𐊔𐊕𐊖𐊗𐊘𐊙𐊚𐊛𐊜𐊝𐊞𐊟𐊠𐊡𐊢𐊣𐊤𐊥𐊦𐊧𐊨𐊩𐊪𐊫𐊬𐊭𐊮𐊯𐊰𐊱𐊲𐊳𐊴𐊵𐊶𐊷𐊸𐊹𐊺𐊻𐊼𐊽𐊾𐊿𐋀𐋁𐋂𐋃𐋄𐋅𐋆𐋇𐋈𐋉𐋊𐋋𐋌𐋍𐋎𐋏𐋐𐋑𐋒𐋓𐋔𐋕𐋖𐋗𐋘𐋙𐋚𐋛𐋜𐋝𐋞𐋟𐋠𐋡𐋢𐋣𐋤𐋥𐋦𐋧𐋨𐋩𐋪𐋫𐋬𐋭𐋮𐋯𐋰𐋱𐋲𐋳𐋴𐋵𐋶𐋷𐋸𐋹𐋺𐋻𐋼𐋽𐋾𐋿𐌀𐌁𐌂𐌃𐌄𐌅𐌆𐌇𐌈𐌉𐌊𐌋𐌌𐌍𐌎𐌏𐌐𐌑𐌒𐌓𐌔𐌕𐌖𐌗𐌘𐌙𐌚𐌛𐌜𐌝𐌞𐌟𐌠𐌡𐌢𐌣𐌤𐌥𐌦𐌧𐌨𐌩𐌪𐌫𐌬𐌭𐌮𐌯𐌰𐌱𐌲𐌳𐌴𐌵𐌶𐌷𐌸𐌹𐌺𐌻𐌼𐌽𐌾𐌿𐍀𐍁𐍂𐍃𐍄𐍅𐍆𐍇𐍈𐍉𐍊𐍋𐍌𐍍𐍎𐍏𐍐𐍑𐍒𐍓𐍔𐍕𐍖𐍗𐍘𐍙𐍚𐍛𐍜𐍝𐍞𐍟𐍠𐍡𐍢𐍣𐍤𐍥𐍦𐍧𐍨𐍩𐍪𐍫𐍬𐍭𐍮𐍯𐍰𐍱𐍲𐍳𐍴𐍵𐍶𐍷𐍸𐍹𐍺𐍻𐍼𐍽𐍾𐍿𐎀𐎁𐎂𐎃𐎄𐎅𐎆𐎇𐎈𐎉𐎊𐎋𐎌𐎍𐎎𐎏𐎐𐎑𐎒𐎓𐎔𐎕𐎖𐎗𐎘𐎙𐎚𐎛𐎜𐎝𐎞𐎟𐎠𐎡𐎢𐎣𐎤𐎥𐎦𐎧𐎨𐎩𐎪𐎫𐎬𐎭𐎮𐎯𐎰𐎱𐎲𐎳𐎴𐎵𐎶𐎷𐎸𐎹𐎺𐎻𐎼𐎽𐎾𐎿𐏀𐏁𐏂𐏃𐏄𐏅𐏆𐏇𐏈𐏉𐏊𐏋𐏌𐏍𐏎𐏏𐏐𐏑𐏒𐏓𐏔𐏕𐏖𐏗𐏘𐏙𐏚𐏛𐏜𐏝𐏞𐏟𐏠𐏡𐏢𐏣𐏤𐏥𐏦𐏧𐏨𐏩𐏪𐏫𐏬𐏭𐏮𐏯𐏰𐏱𐏲𐏳𐏴𐏵𐏶𐏷𐏸𐏹𐏺𐏻𐏼𐏽𐏾𐏿𐐀𐐁𐐂𐐃𐐄𐐅𐐆𐐇𐐈𐐉𐐊𐐋𐐌𐐍𐐎𐐏𐐐𐐑𐐒𐐓𐐔𐐕𐐖𐐗𐐘𐐙𐐚𐐛𐐜𐐝𐐞𐐟𐐠𐐡𐐢𐐣𐐤𐐥𐐦𐐧𐐨𐐩𐐪𐐫𐐬𐐭𐐮𐐯𐐰𐐱𐐲𐐳𐐴𐐵𐐶𐐷𐐸𐐹𐐺𐐻𐐼𐐽𐐾𐐿𐑀𐑁𐑂𐑃𐑄𐑅𐑆𐑇𐑈𐑉𐑊𐑋𐑌𐑍𐑎𐑏𐑐𐑑𐑒𐑓𐑔𐑕𐑖𐑗𐑘𐑙𐑚𐑛𐑜𐑝𐑞𐑟𐑠𐑡𐑢𐑣𐑤𐑥𐑦𐑧𐑨𐑩𐑪𐑫𐑬𐑭𐑮𐑯𐑰𐑱𐑲𐑳𐑴𐑵𐑶𐑷𐑸𐑹𐑺𐑻𐑼𐑽𐑾𐑿𐒀𐒁𐒂𐒃𐒄𐒅𐒆𐒇𐒈𐒉𐒊𐒋𐒌𐒍𐒎𐒏𐒐𐒑𐒒𐒓𐒔𐒕𐒖𐒗𐒘𐒙𐒚𐒛𐒜𐒝𐒞𐒟𐒠𐒡𐒢𐒣𐒤𐒥𐒦𐒧𐒨𐒩𐒪𐒫𐒬𐒭𐒮𐒯𐒰𐒱𐒲𐒳𐒴𐒵𐒶𐒷𐒸𐒹𐒺𐒻𐒼𐒽𐒾𐒿𐓀𐓁𐓂𐓃𐓄𐓅𐓆𐓇𐓈𐓉𐓊𐓋𐓌𐓍𐓎𐓏𐓐𐓑𐓒𐓓𐓔𐓕𐓖𐓗𐓘𐓙𐓚𐓛𐓜𐓝𐓞𐓟𐓠𐓡𐓢𐓣𐓤𐓥𐓦𐓧𐓨𐓩𐓪𐓫𐓬𐓭𐓮𐓯𐓰𐓱𐓲𐓳𐓴𐓵𐓶𐓷𐓸𐓹𐓺𐓻𐓼𐓽𐓾𐓿𐔀𐔁𐔂𐔃𐔄𐔅𐔆𐔇𐔈𐔉𐔊𐔋𐔌𐔍𐔎𐔏𐔐𐔑𐔒𐔓𐔔𐔕𐔖𐔗𐔘𐔙𐔚𐔛𐔜𐔝𐔞𐔟𐔠𐔡𐔢𐔣𐔤𐔥𐔦𐔧𐔨𐔩𐔪𐔫𐔬𐔭𐔮𐔯𐔰𐔱𐔲𐔳𐔴𐔵𐔶𐔷𐔸𐔹𐔺𐔻𐔼𐔽𐔾𐔿𐕀𐕁𐕂𐕃𐕄𐕅𐕆𐕇𐕈𐕉𐕊𐕋𐕌𐕍𐕎𐕏𐕐𐕑𐕒𐕓𐕔𐕕𐕖𐕗𐕘𐕙𐕚𐕛𐕜𐕝𐕞𐕟𐕠𐕡𐕢𐕣𐕤𐕥𐕦𐕧𐕨𐕩𐕪𐕫𐕬𐕭𐕮𐕯𐕰𐕱𐕲𐕳𐕴𐕵𐕶𐕷𐕸𐕹𐕺𐕻𐕼𐕽𐕾𐕿𐖀𐖁𐖂𐖃𐖄𐖅𐖆𐖇𐖈𐖉𐖊𐖋𐖌𐖍𐖎𐖏𐖐𐖑𐖒𐖓𐖔𐖕𐖖𐖗𐖘𐖙𐖚𐖛𐖜𐖝𐖞𐖟𐖠𐖡𐖢𐖣𐖤𐖥𐖦𐖧𐖨𐖩𐖪𐖫𐖬𐖭𐖮𐖯𐖰𐖱𐖲𐖳𐖴𐖵𐖶𐖷𐖸𐖹𐖺𐖻𐖼𐖽𐖾𐖿𐗀𐗁𐗂𐗃𐗄𐗅𐗆𐗇𐗈𐗉𐗊𐗋𐗌𐗍𐗎𐗏𐗐𐗑𐗒𐗓𐗔𐗕𐗖𐗗𐗘𐗙𐗚𐗛𐗜𐗝𐗞𐗟𐗠𐗡𐗢𐗣𐗤𐗥𐗦𐗧𐗨𐗩𐗪𐗫𐗬𐗭𐗮𐗯𐗰𐗱𐗲𐗳𐗴𐗵𐗶𐗷𐗸𐗹𐗺𐗻𐗼𐗽𐗾𐗿𐘀𐘁𐘂𐘃𐘄𐘅𐘆𐘇𐘈𐘉𐘊𐘋𐘌𐘍𐘎𐘏𐘐𐘑𐘒𐘓𐘔𐘕𐘖𐘗𐘘𐘙𐘚𐘛𐘜𐘝𐘞𐘟𐘠𐘡𐘢𐘣𐘤𐘥𐘦𐘧𐘨𐘩𐘪𐘫𐘬𐘭𐘮𐘯𐘰𐘱𐘲𐘳𐘴𐘵𐘶𐘷𐘸𐘹𐘺𐘻𐘼𐘽𐘾𐘿𐙀𐙁𐙂𐙃𐙄𐙅𐙆𐙇𐙈𐙉𐙊𐙋𐙌𐙍𐙎𐙏𐙐𐙑𐙒𐙓𐙔𐙕𐙖𐙗𐙘𐙙𐙚𐙛𐙜𐙝𐙞𐙟𐙠𐙡𐙢𐙣𐙤𐙥𐙦𐙧𐙨𐙩𐙪𐙫𐙬𐙭𐙮𐙯𐙰𐙱𐙲𐙳𐙴𐙵𐙶𐙷𐙸𐙹𐙺𐙻𐙼𐙽𐙾𐙿𐚀𐚁𐚂𐚃𐚄𐚅𐚆𐚇𐚈𐚉𐚊𐚋𐚌𐚍𐚎𐚏𐚐𐚑𐚒𐚓𐚔𐚕𐚖𐚗𐚘𐚙𐚚𐚛𐚜𐚝𐚞𐚟𐚠𐚡𐚢𐚣𐚤𐚥𐚦𐚧𐚨𐚩𐚪𐚫𐚬𐚭𐚮𐚯𐚰𐚱𐚲𐚳𐚴𐚵𐚶𐚷𐚸𐚹𐚺𐚻𐚼𐚽𐚾𐚿𐛀𐛁𐛂𐛃𐛄𐛅𐛆𐛇𐛈𐛉𐛊𐛋𐛌𐛍𐛎𐛏𐛐𐛑𐛒𐛓𐛔𐛕𐛖𐛗𐛘𐛙𐛚𐛛𐛜𐛝𐛞𐛟𐛠𐛡𐛢𐛣𐛤𐛥𐛦𐛧𐛨𐛩𐛪𐛫𐛬𐛭𐛮𐛯𐛰𐛱𐛲𐛳𐛴𐛵𐛶𐛷𐛸𐛹𐛺𐛻𐛼𐛽𐛾𐛿𐜀𐜁𐜂𐜃𐜄𐜅𐜆𐜇𐜈𐜉𐜊𐜋𐜌𐜍𐜎𐜏𐜐𐜑𐜒𐜓𐜔𐜕𐜖𐜗𐜘𐜙𐜚𐜛𐜜𐜝𐜞𐜟𐜠𐜡𐜢𐜣𐜤𐜥𐜦𐜧𐜨𐜩𐜪𐜫𐜬𐜭𐜮𐜯𐜰𐜱𐜲𐜳𐜴𐜵𐜶𐜷𐜸𐜹𐜺𐜻𐜼𐜽𐜾𐜿𐝀𐝁𐝂𐝃𐝄𐝅𐝆𐝇𐝈𐝉𐝊𐝋𐝌𐝍𐝎𐝏𐝐𐝑𐝒𐝓𐝔𐝕𐝖𐝗𐝘𐝙𐝚𐝛𐝜𐝝𐝞𐝟𐝠𐝡𐝢𐝣𐝤𐝥𐝦𐝧𐝨𐝩𐝪𐝫𐝬𐝭𐝮𐝯𐝰𐝱𐝲𐝳𐝴𐝵𐝶𐝷𐝸𐝹𐝺𐝻𐝼𐝽𐝾𐝿𐞀𐞁𐞂𐞃𐞄𐞅𐞆𐞇𐞈𐞉𐞊𐞋𐞌𐞍𐞎𐞏𐞐𐞑𐞒𐞓𐞔𐞕𐞖𐞗𐞘𐞙𐞚𐞛𐞜𐞝𐞞𐞟𐞠𐞡𐞢𐞣𐞤𐞥𐞦𐞧𐞨𐞩𐞪𐞫𐞬𐞭𐞮𐞯𐞰𐞱𐞲𐞳𐞴𐞵𐞶𐞷𐞸𐞹𐞺𐞻𐞼𐞽𐞾𐞿𐟀𐟁𐟂𐟃𐟄𐟅𐟆𐟇𐟈𐟉𐟊𐟋𐟌𐟍𐟎𐟏𐟐𐟑𐟒𐟓𐟔𐟕𐟖𐟗𐟘𐟙𐟚𐟛𐟜𐟝𐟞𐟟𐟠𐟡𐟢𐟣𐟤𐟥𐟦𐟧𐟨𐟩𐟪𐟫𐟬𐟭𐟮𐟯𐟰𐟱𐟲𐟳𐟴𐟵𐟶𐟷𐟸𐟹𐟺𐟻𐟼𐟽𐟾𐟿𐠀𐠁𐠂𐠃𐠄𐠅𐠆𐠇𐠈𐠉𐠊𐠋𐠌𐠍𐠎𐠏𐠐𐠑𐠒𐠓𐠔𐠕𐠖𐠗𐠘𐠙𐠚𐠛𐠜𐠝𐠞𐠟𐠠𐠡𐠢𐠣𐠤𐠥𐠦𐠧𐠨𐠩𐠪𐠫𐠬𐠭𐠮𐠯𐠰𐠱𐠲𐠳𐠴𐠵𐠶𐠷𐠸𐠹𐠺𐠻𐠼𐠽𐠾𐠿𐡀𐡁𐡂𐡃𐡄𐡅𐡆𐡇𐡈𐡉𐡊𐡋𐡌𐡍𐡎𐡏𐡐𐡑𐡒𐡓𐡔𐡕𐡖𐡗𐡘𐡙𐡚𐡛𐡜𐡝𐡞𐡟𐡠𐡡𐡢𐡣𐡤𐡥𐡦𐡧𐡨𐡩𐡪𐡫𐡬𐡭𐡮𐡯𐡰𐡱𐡲𐡳𐡴𐡵𐡶𐡷𐡸𐡹𐡺𐡻𐡼𐡽𐡾𐡿𐢀𐢁𐢂𐢃𐢄𐢅𐢆𐢇𐢈𐢉𐢊𐢋𐢌𐢍𐢎𐢏𐢐𐢑𐢒𐢓𐢔𐢕𐢖𐢗𐢘𐢙𐢚𐢛𐢜𐢝𐢞𐢟𐢠𐢡𐢢𐢣𐢤𐢥𐢦𐢧𐢨𐢩𐢪𐢫𐢬𐢭𐢮𐢯𐢰𐢱𐢲𐢳𐢴𐢵𐢶𐢷𐢸𐢹𐢺𐢻𐢼𐢽𐢾𐢿𐣀𐣁𐣂𐣃𐣄𐣅𐣆𐣇𐣈𐣉𐣊𐣋𐣌𐣍𐣎𐣏𐣐𐣑𐣒𐣓𐣔𐣕𐣖𐣗𐣘𐣙𐣚𐣛𐣜𐣝𐣞𐣟𐣠𐣡𐣢𐣣𐣤𐣥𐣦𐣧𐣨𐣩𐣪𐣫𐣬𐣭𐣮𐣯𐣰𐣱𐣲𐣳𐣴𐣵𐣶𐣷𐣸𐣹𐣺𐣻𐣼𐣽𐣾𐣿𐤀𐤁𐤂𐤃𐤄𐤅𐤆𐤇𐤈𐤉𐤊𐤋𐤌𐤍𐤎𐤏𐤐𐤑𐤒𐤓𐤔𐤕𐤖𐤗𐤘𐤙𐤚𐤛𐤜𐤝𐤞𐤟𐤠𐤡𐤢𐤣𐤤𐤥𐤦𐤧𐤨𐤩𐤪𐤫𐤬𐤭𐤮𐤯𐤰𐤱𐤲𐤳𐤴𐤵𐤶𐤷𐤸𐤹𐤺𐤻𐤼𐤽𐤾𐤿𐥀𐥁𐥂𐥃𐥄𐥅𐥆𐥇𐥈𐥉𐥊𐥋𐥌𐥍𐥎𐥏𐥐𐥑𐥒𐥓𐥔𐥕𐥖𐥗𐥘𐥙𐥚𐥛𐥜𐥝𐥞𐥟𐥠𐥡𐥢𐥣𐥤𐥥𐥦𐥧𐥨𐥩𐥪𐥫𐥬𐥭𐥮𐥯𐥰𐥱𐥲𐥳𐥴𐥵𐥶𐥷𐥸𐥹𐥺𐥻𐥼𐥽𐥾𐥿𐦀𐦁𐦂𐦃𐦄𐦅𐦆𐦇𐦈𐦉𐦊𐦋𐦌𐦍𐦎𐦏𐦐𐦑𐦒𐦓𐦔𐦕𐦖𐦗𐦘𐦙𐦚𐦛𐦜𐦝𐦞𐦟𐦠𐦡𐦢𐦣𐦤𐦥𐦦𐦧𐦨𐦩𐦪𐦫𐦬𐦭𐦮𐦯𐦰𐦱𐦲𐦳𐦴𐦵𐦶𐦷𐦸𐦹𐦺𐦻𐦼𐦽𐦾𐦿𐧀𐧁𐧂𐧃𐧄𐧅𐧆𐧇𐧈𐧉𐧊𐧋𐧌𐧍𐧎𐧏𐧐𐧑𐧒𐧓𐧔𐧕𐧖𐧗𐧘𐧙𐧚𐧛𐧜𐧝𐧞𐧟𐧠𐧡𐧢𐧣𐧤𐧥𐧦𐧧𐧨𐧩𐧪𐧫𐧬𐧭𐧮𐧯𐧰𐧱𐧲𐧳𐧴𐧵𐧶𐧷𐧸𐧹𐧺𐧻𐧼𐧽𐧾𐧿𐨀𐨁𐨂𐨃𐨄𐨅𐨆𐨇𐨈𐨉𐨊𐨋𐨌𐨍𐨎𐨏𐨐𐨑𐨒𐨓𐨔𐨕𐨖𐨗𐨘𐨙𐨚𐨛𐨜𐨝𐨞𐨟𐨠𐨡𐨢𐨣𐨤𐨥𐨦𐨧𐨨𐨩𐨪𐨫𐨬𐨭𐨮𐨯𐨰𐨱𐨲𐨳𐨴𐨵𐨶𐨷𐨹𐨺𐨸𐨻𐨼𐨽𐨾𐨿𐩀𐩁𐩂𐩃𐩄𐩅𐩆𐩇𐩈𐩉𐩊𐩋𐩌𐩍𐩎𐩏𐩐𐩑𐩒𐩓𐩔𐩕𐩖𐩗𐩘𐩙𐩚𐩛𐩜𐩝𐩞𐩟𐩠𐩡𐩢𐩣𐩤𐩥𐩦𐩧𐩨𐩩𐩪𐩫𐩬𐩭𐩮𐩯𐩰𐩱𐩲𐩳𐩴𐩵𐩶𐩷𐩸𐩹𐩺𐩻𐩼𐩽𐩾𐩿𐪀𐪁𐪂𐪃𐪄𐪅𐪆𐪇𐪈𐪉𐪊𐪋𐪌𐪍𐪎𐪏𐪐𐪑𐪒𐪓𐪔𐪕𐪖𐪗𐪘𐪙𐪚𐪛𐪜𐪝𐪞𐪟𐪠𐪡𐪢𐪣𐪤𐪥𐪦𐪧𐪨𐪩𐪪𐪫𐪬𐪭𐪮𐪯𐪰𐪱𐪲𐪳𐪴𐪵𐪶𐪷𐪸𐪹𐪺𐪻𐪼𐪽𐪾𐪿𐫀𐫁𐫂𐫃𐫄𐫅𐫆𐫇𐫈𐫉𐫊𐫋𐫌𐫍𐫎𐫏𐫐𐫑𐫒𐫓𐫔𐫕𐫖𐫗𐫘𐫙𐫚𐫛𐫜𐫝𐫞𐫟𐫠𐫡𐫢𐫣𐫤𐫦𐫥𐫧𐫨𐫩𐫪𐫫𐫬𐫭𐫮𐫯𐫰𐫱𐫲𐫳𐫴𐫵𐫶𐫷𐫸𐫹𐫺𐫻𐫼𐫽𐫾𐫿𐬀𐬁𐬂𐬃𐬄𐬅𐬆𐬇𐬈𐬉𐬊𐬋𐬌𐬍𐬎𐬏𐬐𐬑𐬒𐬓𐬔𐬕𐬖𐬗𐬘𐬙𐬚𐬛𐬜𐬝𐬞𐬟𐬠𐬡𐬢𐬣𐬤𐬥𐬦𐬧𐬨𐬩𐬪𐬫𐬬𐬭𐬮𐬯𐬰𐬱𐬲𐬳𐬴𐬵𐬶𐬷

Ἐπίδοσις στὴ Νεοελληνικὴ

ΡΟΒΗΓΑ ΒΟΥ ΟΜΑ, ΕΜΟΥ ΠΑΝΤΙ ΕΣΑΚΟΥΕ. ΔΑ ΠΟΙΝΕΙ ΖΕ ΝΤΙΑ.
ΣΟΥ ΡΕ ΔΟΤΩ ΟΤΕ ΒΙΟΙ ΡΟ ΒΟΥ ΟΜΑ, ΕΜΕ ΠΑΝΤΙ, ΕΞ ΝΕΟΥ ΕΝ ΓΗΝ
ΠΑ ΒΟΥ ΙΑΣΟΥ ΡΕ. ΔΟΤΩ ΤΑΥΡΟ. ΝΕΟ ΟΜΑ, ΕΜΟΥ ΠΑΝΤΙ. ΔΑΝΑΟΙ,
ΕΧΕΠΑ ΒΟΥ ΙΑΣΑΙ ΕΡΟΔΟΤΟΤΕ ΟΜΑ. ΕΜΕ ΒΟΥ ΔΙ ΣΩΣΕΙ ΖΩΕ ΝΕΟΙ.
ΕΝ ΙΣΤΩ ΓΙΑ ΣΟΥ, ΡΕ, ΔΩ, ΒΟΙΩΤΕ. ΒΟΥ ΟΜΑ, ΕΜΕ ΔΙ, ΕΣ ΝΕΟΥ ΕΙΗ.
ΕΠΑΙΝΕΙΣΑΙ ΒΟΥ ΙΑΝΟΥ ΡΕ, ΔΩ ΤΟΤΕ.

Ἐλεύθερη ἀπόδοσις στὴ Νεοελληνικὴ

*Νορβηγικά. ἄνθρωπος τοῦ Βοῦ, παιδί μου, εἰσάκουε. Τὴ γῆ τιμωρεῖ ὁ θεὸς Ζεὺς. Τὸ
βασιλείο σου θὰ σοῦ δώσω, ὅταν θὰ ζήσῃ βασιλέας ἄνθρωπος τοῦ Βοῦ, δικό μου
παιδί. ἐκ νέου στὴ γῆ τοῦ πατέρα Βοῦ. Νὰ ἱαθεῖ τὸ βασιλείο σου. Θὰ τοῦ δώσω ἱ-
σχύ. Νέο ἄνθρωπο δικό μου παιδί. Δαναοί, στέλνω τὸν Βοῦ νὰ ἱάσῃ τὸν ἄνθρωπο
τῆς Ἰωνίας. Σταλμένος ἀπὸ μένα τὸν Βοῦ ὁ Δίας θὰ σώσῃ τίς ζωὲς τῶν νέων.
Στὸν ἴστω τοῦ γιου σου τὸ βασιλείο θὰ δῶ τὸν Βοιωτῶν (;). Τοῦ Βοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὁ
Δίας μου ἐκ νέου θὰ ἔλθῃ. Νὰ ἐπαινοῦν τὸ βασιλείο τοῦ Βοῦ Ἰανοῦ θὰ δῶ τότε.*

- ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΛΑΘΟΥΣ: Στὸ ἄρθρο τοῦ κ. Π. Τσίνα μὲ τίτλο «Ἰουλιανὸς – Κέλσος», ποὺ δημοσιεύθηκε στὸ προηγούμενο 132 τεύχος τοῦ «Δ», στίς σελίδες 7661 καὶ 7662 ἀνεφέρθη 4 φορές ἀπὸ ἀβλεψία ὡς θεῖος τοῦ Ἰουλιανοῦ ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος. Τὸ ἀκριβὲς εἶναι ὅτι πρόκειται γιὰ τὸν αὐτοκράτορα Κωνσταντῖνο. Ἐπίσης στὴν σελ. 7660 στίχ. 40 ἡ λέξις διάδοχος νὰ διορθωθῇ: «προηγούμενος».